13/10/19

అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము ౧.

ప్రథమగ్రంథము.

చెలికాని లచ్చారావు.

సంపాదకుఁడు.

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

0-10-0

ఆముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

ప్రథమగ్రంథము. ౧

చలికాని లచ్చారావు.

సంపాదకుఁడు.

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

ఇది

ఏనుగు లక్ష్మణకవి ప్రణీతము.

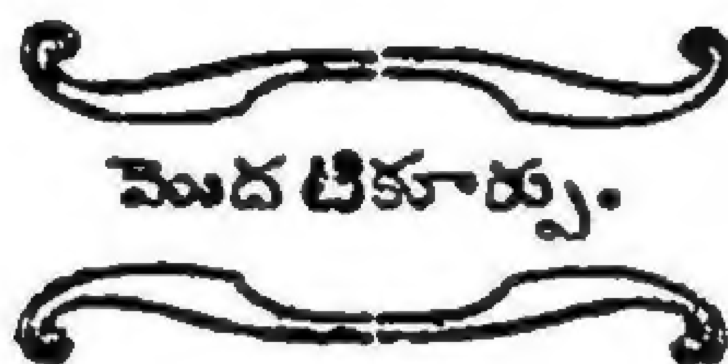

శ్రీవిద్వజ్జనమనోరంజనీముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రితము.

పిఠాపురము.

1918.

వెల రు 0—10—0,

b

పీఠిక.

ఈగ్రంథకర్తయగు "ఏనుఁగులక్ష్మణకవి" యొకసుప్రసిద్ధకవి. ఈతఁడు చేసినగ్రంథంబులు దైవభక్తిభూయిష్ఠంబులై యలరారుచుండును. కవిత్వము మృదుమధురపదగుంభితమై ద్రాక్షాపాకంబును బోలి యుండును. ఈతఁడు (1) రామేశ్వరమాహాత్మ్యము (భద్రిరాజుమల్లమంత్రికిఁ* కృతి) (2) గంగామాహాత్మ్యము లేక జాహ్నవీమాహాత్మ్యము (నందూరికామమంత్రికి*కృతి) (3) విశ్వామిత్రచరిత్రము లేక కౌశికచరిత్రము, (కృష్ణాంకితము) (4) సుభాషితరత్నావళి, (పెద్దాడసోమశంకరస్వామికి) (5) రామవిలాసము. (శ్రీవత్సవాయ గోపరాజునకుఁ గృతి) (6) గీర్వాణసూర్యశతకము (7) విశ్వేశ్వరోదాహరణము (8) నృసింహదండకము మొదలయినవి రచించెను. ఇందు మొదటి 5 గ్రంథంబులు బయటఁ బడినవి. తక్కినమూఁడుగ్రంథంబులు బయల్పడుభాగ్య మచిరకాలములోనే దేశంబునకు లభించుఁగాక! లక్ష్మణకవినామధారు లిరువురు కవులు గలరు. మొదటివాఁడు పెదలక్ష్మణకవి. ఏనుఁగు గరకమంత్రి మనుమఁడు. గుర్వమంత్రికిఁ బేరమాంబకుఁ బుత్రుఁడు. శివధర్మములు రచించినదిట్టకవి యనుపౌరుషనామము గల వెణుతురబల్లివిశ్వనాథకవికి మేనల్లుఁడు. వెణుతురుబల్లివేంకటాద్రిదౌహిత్రుఁడు. సంగీతసాహిత్యములందుఁ బ్రజ్ఞావంతుఁడు. దానశీలుఁడు. ఈతఁడు తులామాహాత్మ్యము, ద్రౌపదీపరిణయము, ధ్రువచరిత్రము, రాజశేఖరచరిత్రము లను రచించి కొన్ని క్షత్రియులకుఁ గృతి యిచ్చెను. ఇతఁడు 1619 మొదలు 1688 వఱకుఁ బెద్దాపురమును బాలించినతిమ్మనృపాలునకు సమకాలికుఁడు.

---

* వీరు కృతిపతులు గారు ప్రేరేపకులు.

ఈ పెదలక్ష్మణకవిపుత్రుఁడు తిమ్మకవి. ఈతనిభార్య పేరమాంబ. వీ రికుపుత్రుఁను సుప్రసిద్ధమై పావనంబగుశ్రీజాహ్నవీమాహాత్మ్యగ్రంథ కర్త యగు "చినలక్ష్మణకవి" జనించెను. ఈతఁడు మాచిరాజు నరసింహామాత్యునిదౌహిత్రుఁడు. ఆరువేలనియోగి. ఆపస్తంబసూత్రుఁడు. వాధూలసగోత్రుఁడు. అన్న అనంతకవి, తమ్ముఁడు వీరభద్రుఁడు. మూలపురుషుఁడు సింగన్న. ఇంటిపేరు మొదట పైడిపాటివారు. సింగన్న వంశీకులలో జలపాలామాత్యుఁడు పెద్దాపురసంస్థానాధీశ్వరుఁ డగుగజపతిరాజుచే నేనుఁగును బహుమతి గాంచినప్పటినుండియు నేనుఁగువారని యింటిపేరు మారినది. సీ॥ "గజపతిక్షితిభర్త చేఁ గజముతోడ, నగ్రహారము లతఁడు పరిగ్రహించె, నెలమి నేనుఁగువారన్న యింటిపేరు, గలిగె నతనికి గజలాభ గరిమవలన." (సుధామితరత్నావళి) అకరపల్లి కోదండ రాముఁడనునాతఁడు కవిగురువైనట్లు కృత్యాదివలనఁ దెలియుచున్నది. ఈతనికిఁ గూచిమంచితిమ్మకవి సమకాలికుఁడయినట్లు కవులచరిత్రయం దుండుచాటుపద్య మాధారమే గాక ఈగ్రంథమునందు "గీ. వర్తమానకవీశ్వరపరునిఁ గూచిమంచితిమ్మకవీంద్రుని మదిఁదలంతు." అనుపద్యమువలన నీకవు లిరువురు సమకాలికు లైనట్లు దేటపడుచున్నయది. ఈగ్రంథమువలన నేనుఁగు పెదలక్ష్మణకవి, వక్కలంక వీరభద్రకవి, వెణుతురుపలి శ్రీనాథకవి, ఏనుఁగు అనంతకవి, ఈదులపల్లి భవానీశంకరకవి, కూచిమంచితిమ్మకవి మొదలగుకవుల కాలనిర్ణయముతోఁ బోల్చి స్పష్టపఱచి చూచుకొనుటకు కవులచరిత్రకారులకు మిగుల మంచియాధారము కలుగుచున్నది. కృతిపేరేపకుం డగునందూరి కామమంత్రియు నతని పూర్వులును కాకినాడ, సెలపాక సీమల రాజమహేంద్రవరదుర్గాధిపులై కొంతకాల మేలినట్లును పెక్కుధర్మకార్యములు చేసినట్లును వివరింపఁ

బడియున్నది. బ్రాహ్మణపాలనమున నివి యెక్కువ యుండియున్నట్లు చరిత్రకారు లెవ్వరును జెప్పియుండ లేదు. ఈవిషయము చరిత్రకు నూతనాంశము. పరిశీలనార్హము! గ్రంథవిషయప్రాశస్త్యమునుబట్టియుఁ గోత్రచరిత్రాంశములు పెక్కులుండుటంబట్టియు నిది ప్రథమమున ప్రకటించితిమి. కవి క్రీ.శ. 18 వ శతాబ్దము వాఁడనుట స్పష్టము.

కవివంశవృక్షము.

- పైడిపాటి సింగన్న.
  - (పినుఁగు) జలపాలామాత్యుఁడు. (వత్సవాయవారివలన సీమఁగున బహుమతిఁగొన్నవాఁడు.)
    - గణికిరాజు.
      - సర్వమంత్రి.
        - పెదలక్ష్మణకవి. (తుల్యామాహాత్మ్యకర్త)
          - తిమ్మకవి.
            - అనంతకవి.
              - గురవయ్య.
                - విశేశ్వరుఁడు.
              - తిమ్మన.
            - చినలక్ష్మణకవి. ఈగ్రంథకర్త.
              - తిమ్మయ్య.
                - వీరభద్రుఁడు.
                - లక్ష్మణుఁడు.
              - పేరయ్య.
            - వీరభద్రుఁడు.

శ్రీ

ఈగ్రంథము బెండపూడిగ్రామములో వేమలవెంకయ్యగారి కడ " అల్లంరాజు సత్యనారాయణమూర్తి, ద్విభాషి బాపన్నగార్ల " వల్ల 'ఆంధ్రపరిశోధకమహామండలి' కొఱకు సంపాదింపఁబడినది. పాండిత్యప్రకర్షణంబు నొంది పారమార్థికబుద్ధితో భక్తిశ్రద్ధలు గలిగి కష్టపడి వ్రాసి, వరప్రసాది యనఁదగునీకవీశ్వరునియుద్గ్రంథమును గొందఱుమహాకవుల గ్రంథంబు లంతరింపఁజేసియు, జేయుచున్నట్టియు, లుబ్ధులవలె మూల ముకట్టఁబెట్టి పెంటలపాలుసేయుపాపమునకొడిగట్టుకొనక యీమహాకవిసద్భావవిద్యాప్రబోధములను పరోపకారబుద్ధిచే లోకమునకు వెల్లడిసేయఁ బుణ్యము గట్టుకొని మాకొసంగినసహృదయులగునీవేమలవెంకయ్యగారినామము కవినామమువలె శాశ్వతముగ వెలయుఁగాక! ఈగ్రంథము తాళపత్రగ్రంథంబునం దుండు వ్రాఁతలను మార్చక ముద్రించితిమి. కవిత్వమునందు మార్పులేదు. కేవలముపోయినచోట్ల " వేంకటపార్వతీశ్వరకవుల " చేఁ బూర్తిచేయఁబడి (కుండలీకరణము) లుంచఁబడెను. ఈగ్రంథప్రచురణమునకుఁ దోడ్పడినవారికెల్లరకు మాకృతజ్ఞతావందనము లర్పించుచున్నారము.

ఈపీఠికకాధారములు :—(1) లక్ష్మణకవికృతగ్రంథములు, (2) శ్రీ వీరేశలింగముపంతులుగారి కవులచరిత్రము, (3) శ్రీదుగ్గిరాల సూర్యప్రకాశరావుగారివ్యాసము (కృష్ణాపత్రిక), (4) ఆంధ్రపరిశోధకమహామండలివారివ్యాసము (కృష్ణాపత్రిక) (5) శ్రీ పెండ్యాలసుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రిగారివ్యాసము (గ్రంథాలయసర్వస్వము) నై యున్నవి. వారికిఁ గృతజ్ఞులము.

చిత్రాడ.
28-6-19.

ఇట్లు,
చె. లి కా ని ల చ్చా రా వు.
సంపాదకుఁడు.
అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

This book belongs to Uppaluri Venkateswara Rao

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

ప్రథమాశ్వాసము.

ఉ. శ్రీపతిభారతీపతిశ ♦ చీపతిముఖ్యసురేంద్రవంద్యుఁడై
గోపతురంగుఁడై, బుధుల ♦ కోర్కు లొసంగెడికల్పభూజమై
వ్యాపకరూపుఁడై, సిరుల ♦ వర్తిలు వెంటురిసోమనాథుఁడా
ర్యాపతి, శంభుఁ డిచ్చు సక ♦ లాభ్యుదయంబులు భక్తకోటికిన్.

మ. సరసుల్ మెచ్చఁగ మీనమై, కమఠమై, ♦ సత్పోత్రియై, మర్త్యకే
సరియై, వామనుఁడై, త్రిరామతనుఁడై ♦ సర్వజ్ఞుఁడై, కల్కియై,
ధర జన్మించి భయంబు మాన్చి భువన ♦ త్రాణైకదీక్షాధురం
ధరుఁడై యొప్పెడు దైవతం బొసఁగు భ ♦ క్తశ్రేణికిన్ సౌఖ్యముల్. 2

మ. సురదైత్యాదివిచిత్రజంతువితతా ♦ స్తోకప్రపంచైకభా
సురనిర్మాణవిశారదుండు నిగమ ♦ స్తుత్యప్రభావుండు వా
క్తరుణీకేళిగృహాననాంబుజుఁ డసం ♦ తప్రాభవుం డవ్యయుం
డరవిందాసనుఁ డిచ్చు సాధులకు దీ ♦ ర్ఘాయుష్యసౌభాగ్యముల్. 3

శా. ప్రత్యూహప్రబలాంధకారదళన ♦ ప్రద్యోతనున్, భారతీ
పత్యాదిత్రిదశార్చనీయచరణున్ ♦ బాలేందురేఖాధరున్
ప్రత్యూహాపారకసమానవక్త్రునిఁ గట ♦ ప్రస్యందిదానాంబునిన్
సత్యజ్ఞానఘనున్ గజాననున్ నభీ ♦ ష్టప్రాప్తికిన్ గొల్చెదన్. 4

చ. అమృతపయోధిమధ్యలస ♦ దామరభూరుహవాటికావృతా
గ్రమణిమయాంతరీపరుచి ♦ రస్ఫుటనీపవనస్ఫురద్వదా
స్వమణిగృహాంతరస్థితశ ♦ శివాకృతిమంచపదాశివాంకభా
గినుఁ బ్రసిద్ధదేవి నున ♦ కల్పకవల్లి దలంతు నామదిన్. 5

సీ. రమణుఁడిదారంత ♦ రము కేళిభవనంబు, కడలంలరొకిమీఁడు ♦ కన్నతండ్రి
కలువలచెలికాఁడు ♦ గాదిలిసైదోడు, మొసలిపెక్కుముజోదు ♦ ముద్దుఁగొడుకు
తెలిఁగంటిబోటులం ♦ దఱుఁ బరిచారికల్, శైలేంద్రకన్యక ♦ మేలుచెలియ
వెలిదమ్మికొలఁకులు ♦ విహరణస్థలములు, వరవేదసూక్తము ♦ ల్వందిగణము
గీ. గాంగవిలసత్ప్రణవకర్ణి ♦ కావిరాజ, ధవలవర్ణమయాబ్జసిం ♦ హాసనమున
నమరఁ గొలువుండుఁ బుండరీ ♦ కాయతాక్షి, యిందిరాదేవి సంపద ♦ లిచ్చుఁగాత.

చ. పతిముఖకేళిసౌధములఁ ♦ జాయక నిల్చి మెలంగుబోఁడి, పం
డితరసనాగ్రసీమల న ♦ టించువధూటి, పటీరచంద్రికా
సితరుచిగల్గుసాధ్వి, సర ♦ సీరుహపీఠిక నుండుబోటి, వా
క్సతి కృతకల్పనాభినుత ♦ కౌశల మీవుత మాకు సత్కృపన్. 7

ఉ. ఫాలతటంబునందుఁ గర ♦ పంకజముల్ ఘటియించి మ్రొక్కెదన్
పోళికి, భాసుమాలికి, శుభ్రి ♦ తీడితసద్గుణపాలికిం, గృపా
శాలికి, నంధకారవన ♦ సంతతకేళికి, రోగశైలదం
భోళికి, భక్తిసప్రమవిధి ♦ ముఖ్యసురాళికి, లోకపాలికిన్. 8

మ. స్తుతిశీలున్ శతకోటిసంఖ్యలలిత ♦ శ్లోకప్రబంధైకశో
భితరామాయణకావ్యకల్పకుని గం ♦ భీరప్రభావున్ దపో
వ్రతనిష్ఠావిమలాత్ము నేకవదన ♦ బ్రహ్మావతారున్ జగ
ద్ధితబుద్ధిన్ హృదయాబ్జసీమ నతిభ ♦ క్తిం గొల్తుఁ బ్రాచేతసున్. 9

క. భారతగంగాతటినీ, కారణహిమవంతు దురవ ♦ గాహశ్రుతిగం
భీరార్థతత్త్వనిర్ణయ, కారుం బ్రార్థింతు సద్వి ♦ కాసున్ వ్యాసున్. 10

క. మతిఁ దలఁతుఁ జారుసార, స్వతపూరుషమూర్తి భోజ ♦ వసుధాధిపపూ
జితుఁ గాళిదాసు బహుసం, స్కృతకృతినిర్మాణచణవి ♦ శేషమనీషున్. 11

మ. ఘనవాగర్థధురీణు బాణుని వచో ♦ గంభీరు శ్రీహీరు హ
ర్షునిఁ జోరు న్నిచులు న్మయూరు శివభ ♦ ద్రున్ శంకరు న్మాఘు దం
డిని భాసు న్భవభూతి భారవిని భ ♦ ట్టి న్బిల్హణు న్మల్హణున్
వనజాతాసనతుల్యులన్ సుకవులన్ ♦ వర్ణింతు వాక్సిద్ధికిన్. 12

గీ. ఆంధ్రసూత్రులబాదరా ♦ యణమునిప్ర, ణీతభారతవేదంబు ♦ నేర్పెలర్పఁ
గృతియొనర్చినవైభవో ♦ న్నతులనన్న, యార్యనాజ్ఞనకవిఁడిక్క ♦ యజ్వఁగొలుతు

సీ. నిగ్రహానుగ్రహ ♦ నిస్తంద్రమహిమాభి, రాము వేములవాడ ♦ భీమకవిని
చింతామణీమంత్ర ♦ సిద్ధు నిద్ధగుణాఢ్యు, భావుని శ్రీనాథ ♦ భట్టమౌళి
జగదేకవిఖ్యాతు ♦ శబ్దపారావార, పారీణుఁ బింగళి ♦ సూరనార్యు
జానకీరమణప్ర ♦ సాదలబ్ధకవిత్వ, రాజ్యాభిషిక్తుని ♦ రామభద్రు

గీ. విమలకవితాసముద్రుని ♦ వీరభద్రు, ధవళసత్కీర్తిచంద్రికా ♦ ధాము సోము
మఱియు భాస్కరముఖ్యుల ♦ మహితమతుల, నాంధ్రభాషాకవీంద్రుల ♦ నభినుతింతు.

గీ. ఫణికులాధీశభాషిత ♦ భవ్యభాష్య, ఫక్కికాభావనిర్ణయ ♦ ప్రౌఢమతిని
ధన్యు నాకరపల్లికో ♦ దండరాము, మద్గురుస్వామి నతిశాంతు ♦ మది భజింతు. 15

సీ. రాజశేఖరచరి ♦ త్రము రసోచితముగా, నిర్మించె నేప్రౌఢ ♦ నేర్పు మెఱయ
మహిమఁ దుల్యానదీ ♦ మాహాత్మ్య మేపెద్ద, రచియించె నర్థగౌ ♦ రవము గులుక [?]
పటుచమత్కారసం ♦ భవ మొప్ప ద్రౌపదీ, పరిణయం బేజాణ ♦ పాడిఁ గూర్చె
ధ్రువచరిత్రము మహా ♦ కవిపుంగవులు మెచ్చఁ గల్పించె నేకవి ♦ కౌశలమున

గీ. నతని నతులితకవితాకృ ♦ తాభిషేకు, మత్పితామహు గురుపితా ♦ మహసమాన
మాననీయవదాన్యాలి ♦ మహితశీలి, లక్ష్మణామాత్యమౌళిఁ ద ♦ లంతు మదిని. 16

క. రవితేజుఁ బార్థివేశ్వర, శివలింగవరప్రసాద ♦ సిద్ధవిరాజ
త్కవితానిధి మజ్జనకుం, గవితామరసార్కుఁ దిమ్మ ♦ కవిని భజింతున్. 17

సీ. మత్పితామహు మేన ♦ మామ వెణ్తురుబల్లి, విశ్వనాథకవీంద్రు ♦ విపులయశుని
నతనితపఃఫలం ♦ బనఁగ జన్మించిన, విద్యావిశారదు ♦ వేంకటాద్రి
నతని మేనల్లుని ♦ కృతికర్త వకరలం, కాన్వయవీరభ ♦ ద్రార్యవర్యుఁ
దర్శనాధ్యాయి నుత్తమశీలు నిందుల, పలిభవానీపతి ♦ ప్రౌఢమతిని [?]

గీ. మఱియుఁ బ్రార్థింతు మఱియు న ♦ మస్కరింతు
భక్తి భజియింతు గొంతయుఁ ♦ బ్రస్తుతింతు
వర్తమానకవీశ్వరు ♦ వరుసఁ గూర్చి
మంచితిమ్మకవీంద్రుని ♦ మదిఁ దలంతు. 18

చ. సరసతయుం జమత్కృతియు, ♦ శబ్దపటుత్వము, సౌమనస్యమున్
సురుచిరపాకమాధురియు, ♦ శోభిలఁ గబ్బముఁ గూర్చ నేర్చువాఁ
డరయఁ గవీశ్వరుం డనుట ♦ కర్హుఁడు గాక కవిత్వచాతురీ
విరహితదుర్విదగ్ధు లగు ♦ వెంగలులుం గవులే తలంపఁగన్. 19

చ. సుకవిరసోల్లసన్మధుర ♦ సూక్తిచయంబు రసజ్ఞశేముషీ
వికసన మాదరించు నవి ♦ వేకుల కింపు ఘటింపఁజాల దిం
చుకయు మహీజసంతతులు ♦ శోభిలుఁగాక వసంతసంగతిం
గోకిలికివట్టిమ్రాఁకులఁ జి ♦ గుళ్లు జనించునె యెంచి చూచినన్. 20

వ. అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబును భువనప్రసిద్ధపురాతనాధునాతనసుకవిప్రశస్తంబు
ను, గురువందనంబును, కుకవినిందయుం గావించి యేనొక్కప్రబంధంబు రచియిం
పం దలంచి సకలపురాణప్రసిద్ధపుణ్యకథావిశేషం బెయ్యదియకో యని వితర్కిం
పుచున్న సమయంబున. 21

సీ. తనమనఃపంకేజ ♦ మునకు వెంటురిసోమ, నాథుండు మదమిళిం ♦ దంబుగాఁగ
తనసముజ్జ్వలప్ర ♦ తాపపావకునకుఁ, గంజమిత్రుఁడు స్ఫులిం ♦ గంబు గాఁగ
తనమహాకీర్తిన ♦ ర్తకికి భూవరసభాం, గణములు నృత్యరం ♦ గములు గాఁగ
తనకృపారసశర ♦ త్సముదయంబునకు సాధు, జనబృందములు సరో ♦ జములు గాఁగ

గీ. బరగుజగనొబ్బగండసం ♦ గరకిరీటి, రాయవేశ్యాభుజంగాది ♦ రమ్యబిరుద
శాలి నందూరికామయ ♦ సచివసుతుఁడు, ప్రకటగుణపాళి కేసిరికామ ♦ రాజమౌళి.

వ. మఱియుఁ బార్వతీపరమేశ్వరచరణకమలయుగళభజనానుభావవైభవమార్కండే
యుండును, సాధుజనవిధేయుండును, అంగవంగకళింగబంగాళచోళనేపాళపాం
చాలప్రముఖదేశాధీశ్వరసభాంతరపరిగణ్యగుణప్రభావుండును, నాజ్ఞాబలసుగ్రీవుండును
నిరతాన్నదానసంతర్పితసేతుశీతాచలమధ్యమార్గయాతాయాతజగతీసుపర్వాశీర్వా
దవర్ధమానమహైశ్వర్యుండును, కనకాచలతుల్యధైర్యుండును, నలకూబరజలజారిజ
యంతవసంతలతాంతబాణసమానసుందరాకారుఁడును, మహాగంభీరుండును, తరుత
టాకవాపీకూపదేవాలయవిప్రప్రతిష్ఠాదిశాశ్వతధర్మసంస్థాపనాచార్యుండును, పోషి
తార్యుఁడును, పరిస్ఫుటధూర్జటినిటలనేత్రానలప్రతిభటపటుప్రతాపపావకపరిపతత్ప
రిపంథిశలభుండును, విద్వజ్జనసులభుండును, చింతామణిసంతానతరుసురభిశబళితాం
శుజీమూతరాధాకుమారక్షీరోదధిదధీచిఖేచరాదిపూర్వవదాన్యసదాన్యకారకారణ
మహావితరణుఁడును, శ్రీవత్సమహామునివంశాభరణుఁడును, తరుణారుణకిరణవిసరప్ర
సర వికసితశరత్సమయసహస్రపత్రసమరమాపాత్రిస్తోత్రార్హవిశాలలోచనుఁడును
దుర్మతిప్రగర్వమోచనుండును, స్నానసంధ్యాజపహోమదానదేవద్విజపూజనాదిని
ఖిలనిగమోక్తకర్మానుష్ఠాననిష్ఠాగరిష్ఠుఁడును, దండనాథశ్రేష్ఠుండును, రాజమహేం
ద్రవరపట్టణదుర్గప్రత్యంతసప్తదశదేశప్రశస్తనిస్తులవిభవాకరకాకినాడశలపాక సీ
మాస్థలాధిపత్యనిత్యసామ్రాజ్యధురీణుఁడును, కార్యఖడ్గప్రవీణుఁడును, కార్తికమా

నరాకానిశాకాంతసాంద్రచంద్రికావికాసవిలాసపరిహాసకేళీప్రౌఢగాఢనిర్మల నిజకీర్తిగంగాతరంగిణీప్రవాహుండును, సంతతసమంచితోత్సాహుండును, మఘవగురులాఘవసంపాదనామోఘశ్లాఘనీయనిరాఘాటచాటువాక్పాటవ సమాకర్ణనసముదీర్ణవిస్మయరసాయత్తచిత్తవశంవదసర్వసర్వంసహాధీశ్వరుండును, విద్యావాగీశ్వరుండును, స్వామిద్రోహరగండజగనొబ్బగండరాయవేశ్యాభుజంగసంగరార్జునసాహసవిక్రమార్కసాహితీసార్వభౌమసూచకగజాంకుశాదిమహాబిరుదాంక విరాజమానుండును, రమణీదృక్చకోరసుధాభానుండును, శ్రీవెంటూరిసోమేశ్వరకరుణాకటాక్షవరప్రసాదలబ్ధశాశ్వతసంపత్సారస్వతసామ్రాజ్యుండును, రాజాధిరాజపూజ్యుండును, కామయామాత్యకుమారుండును, పుణ్యవిచారుండును, సాధుజనకైరవచంద్రుండు నగుశ్రీనందూరికామరాజమంత్రీంద్రుండు సమంచితానందంబున నొకనాఁడు విద్వత్కవిపౌరాణికపురోహితగాయకవిదూషకమంత్రిసామంతసుహృద్బాంధవజ్ఞాతిభటభృత్యవారాంగనాదివివిధజనపరివృతుండై నిజసభాభవనంబున సింహాసనాసీనుండై సక్తసంతానప్రసంగగోష్ఠీవశంబున. 23

సీ. శోభితాపస్తంబ ♦ సూత్రవాధూలస, గోత్రసముత్తస ♦ ద్గుణసమేతు
నేనుఁగులచ్చక ♦ వీరుద్రునిపౌత్రుని, శ్రీమాచిరాజున ♦ సింహమంత్రి
దౌహిత్రు భూవరా ♦ స్థానపూజితుఁడు తి, మ్మనమంత్రికిని జేర ♦ మకుఁ దనూజు
ధన్యు ననంతప్ర ♦ ధానుసోదరు వీర, మంత్రి కగ్రజు రాజ ♦ మాన్యచరితు

గీ. నన్ను మతిమంతు లచ్చయ ♦ నామధేయు, నమరఁ బిలిపించియుచితా స ♦ నమున నుంచి
కలితసత్కార మొప్పఁగ ♦ గారవించి, పలికె గంభీరభాషణ ♦ ప్రౌఢి మెఱయ. 24

క. హితుఁడవు శంకరపూజా, రతుఁడవు చాటుప్రబంధ ♦ రచనాపటిమో
న్నతుఁడవు సువ్రతుఁడవు శా, శ్వతకీర్తివి నిన్నుఁ బొగడ ♦ వశమే మాకున్. 25

వ. అని కొనియాడి యిట్లనియె. 26

గీ. తరుతటాకసుతద్విజో ♦ ద్వాహదేవ,
భవననిక్షేపసంజ్ఞలఁ ♦ బరగునట్టి
సంతతులు మాకు నివి గోరు ♦ సంభవించెఁ,
గృతియుఁ జెప్పించ నిప్పుడు పూ ♦ నితిని మదిని. 27

గీ. ఏమిధర్మంబుఁ జేసిన ♦ నేనభీష్ట
దైవతంబగువెంటూరి ♦ ధామసోమ
నాయకున కర్పితముగా నొ ♦ నర్తుఁగాఁగ
గృతి ఘటింపు సోమేశ్వరాం ♦ కితముగాఁగ. 28

వ. అదియును శంకరజటాజూటాలంకారంబును, త్రిలోకపావనియు, సకలపురుషార్థ సంధాయినియు నగుజాహ్నవీమహాదేవిమాహాత్మ్యంబును, వివిధపురాణఫక్కికలు వక్కాణింపం గావునఁ దత్కథావిశేషసంగ్రథనచమత్కృతిబంధురంబుగాఁ బ్రబంధంబు సంఘటింపుము. ఏతత్ప్రబంధసమర్పణంబున నంబుజాసనాదిబృందారకసందోహసుందరకిరీటకోటిసంఘటితమణికిరణకందళసందీపితచరణారవిందుండును, సకలప్రపంచసంరక్షణదీక్షాధురంధరకరుణాకటాక్షవీక్షణుండును, సర్వోపనిషదర్థప్రతిపాద్యనిజప్రభావుండును నగుశ్రీవెంటూరిసోమేశ్వరదేవుండు సంతుష్టుండై మనకు సమస్తశుభంబులుం బ్రసాదించు నని సముచితప్రకారంబున నానతిచ్చుసమయంబున శ్రీభద్రిరాజుభీమయామాత్యపుత్రుండు సప్తసంతానస్వతంత్రుండు నగుమల్లనమంత్రీశ్వరుండు నన్ను విలోకించి. 29

గీ. కార్యకుశలుండు నండూరి ♦ కామమంత్రి, సకలగుణములపెద్ద పో♦షకుఁడు మనకు
నిరతనియాజ్ఞాక్రమంబునఁ ♦ గృతి రచింపు, ప్రకటచాతుర్య లక్ష్మణ♦సుకవివర్య. 30

క. దినవహికులవర్ధనుఁ డ, య్యానమంత్రిసుతుండు సుంద ♦ రాకారుఁడు స
జ్జనుఁడు విరూపాక్షుఁడు మ, ల్లనవలెఁ గృతి సేయుమనుచు ♦ లలిఁ బలుకుటయున్.

ఆ.వె. వినుతపిండిప్రోలు ♦ వేంకటరామమం, త్రీశ్వరుండు సుజన ♦ హితుఁడు నన్నుఁ
జూచి నేర్పువెలయ ♦ సోమేశ్వరునిపేరఁ, గృతి రచింపుమయ్య ♦ చతురతిలక. 32

వ. ఇవ్విధంబున బంధువులుం దానుం బ్రార్థించి నన్నుఁ బ్రసన్నునిం గావించి బహుమానంబుగాఁ గర్పూరతాంబూలకనకాంబరరత్నభూషణగోభూహిరణ్యాదిమహార్హవస్తువు లొసంగినం బరిగ్రహించి మత్కృతికన్యకారత్నంబునకుఁ జతుర్దశభువనాధీశ్వరుండు శ్రీవెంటూరిసోమేశ్వరుం డధిపతి యయ్యెనని యభినందించి సకలపురాణప్రసిద్ధం బగుశ్రీజాహ్నవీమాహాత్మ్యంబు త్రిలింగదేశభాషావిశేషంబునఁ బ్రబంధంబు రచియింపంబూని శుభకరంబుగాఁ గృతిముఖంబునం గృతీశ్వరుం డగుశ్రీసోమేశ్వరస్వామికిం బ్రియభక్తుం డయిననండూరికామరాజమంత్రీశ్వరునివంశావతారక్రమం బభివర్ణించెద. 33

ఉ. మత్సరదూరమానసుఁడు ♦ మాధవమాధవభారతీశని
త్యోత్సవకృత్తపోబలస ♦ ముజ్జ్వలతేజుఁడు సర్వభూతస
ద్వత్సలుఁ డాగమోక్తవిధి ♦ ధక్రతుధర్మపరాయణుండు శ్రీ
వత్సుఁ డనంగ బ్రహ్మముని ♦ వర్యుఁడు పొల్చుఁ ద్రిలోకపూజ్యుఁడై. 34

క. ఆఋషినాథునికులమున, ధీరుఁడు సంతానతుహిన ♦ దీధితి ఘనచిం
తారత్నదాననిధి సువి ♦ చారుఁడు నండూరియక్క ♦ శౌరి జనించెన్. 35

ఉ. దిక్కరిదంతకాంతులను ♦ ధిక్కరణం బొనరించు మాటికిన్
వాక్కమలాక్షిఁ గేరు హిమ ♦ వన్నగమానితభుక్కులేంద్రులన్
జక్కులరాయనిం దెగడు ♦ శోభితనందురివంశకర్త యా
యక్కనమంత్రికుంజరుస ♦ మంజుసమంజులకీర్తిపుంజముల్. 36

క. శ్రీపదపద్మనతారి, క్ష్మాపాలకుఁ డయినయక్క ♦ మంత్రికి బుధర
క్షాపరుఁడు తిమ్మరాజమ, హాపాత్రుం డవతరించె ♦ హరిసన్నిభుఁడై. 37

సీ. గజరాజనృపదత్త ♦ గజవాజిచామర, ధ్వజభూషణాంబర ♦ వ్రజవిరాజి
డిండీరకుండలి ♦ కుండలాఖండల, తుండిపాండురయశో ♦ మండలుండు
దుష్టభంజనసర్వ ♦ శిష్టరంజనజనా, భీష్టపూరణమహో ♦ త్కృష్టబలుఁడు
రాధాకుమారధా ♦ రాధరేందుక్షీర, పాథోధిదానవి ♦ ద్యాధరుఁడు

గీ. వైరినరనాథమంత్రిణో ♦ ట్టంకఘటిత, భూరినవరత్నగణవిభా ♦ పూరదీప
చారునీరాజితాంఘ్రిపం ♦ కేరుహుండు, ధీరనందూరియక్కన ♦ తిమ్మవిభుఁడు. 38

ఉ. విలసితకీర్తియై, భువన ♦ విశ్రుతరాజమహేంద్రసుస్థిర
స్థలపతియై, కృపార్పితమ ♦ దద్విరదోత్కటసేవ్యమానుఁడై
జలధిగభీరుఁడై, సుకవి ♦ సస్యఘనాఘనుఁడై, గుణాఢ్యుఁడై,
నలినిభరూపుఁడై యమరు ♦ నందురితిమ్మయ మంత్రిమాత్రుఁడే. 39

ఉ. చెన్నగ రాయబారులు వ ♦ జీరులు పీరులు సాహుకారులున్
మన్నెకుమారులున్ దొరలు ♦ మంత్రులునున్ సమయంబుఁ గాచి సం
పన్నత మీఱ నెవ్వనిస ♦ భానికటంబున నిల్తు రాతఁ డు
ద్యన్నయశాలి యెన్నఁదగు ♦ ధన్యుఁడు నందురితిమ్మఁ డెన్నిటన్. 40

గీ. అతనియర్ధాంగలక్ష్మి పే ♦ రమ్మ గనియె, సుతుల నామ్నాయమూర్తుల ♦ సుజనహితుల
ధీనిధులఁ గృష్ణయప్రభు తిమ్మరాజ, మంత్రిమార్కండజగ్గనా ♦ మాత్యమణుల. 41

సీ. ఇందుచందనకుంద ♦ హీరపారదగౌర, కీర్తివిస్తారుఁడు ♦ కృష్ణఘనుఁడు
భాషావధూనాథ ♦ శేషాహిసన్నిభ, ధీవాగ్విలాసుండు ♦ తిమ్మశౌరి
ఖండనోద్దండదో ♦ ర్దండారిఖండన, గాండీవధరుఁడు మా ♦ ర్కండమంత్రి
రాజశేఖరపాద ♦ పూజామహోత్సవ, భ్రాజమానుఁడు జగ్గ ♦ రాజమౌళి.

గీ. కార్యఖడ్గప్రవీణు లౌ ♦ దార్యనిధులు, సకలవిద్యావిశారదు ♦ ల్సదయహృదయు
లాశ్రితద్విజబంధుజ ♦ నానురక్తు, లిద్ధచరితులు వంశాభి ♦ వృద్ధికరులు. 42

వ. ఇట్లతిపవిత్రచరిత్రులై తిమ్మరాజమహాపాత్రునిపుత్రులు నలుగురు విలసిల్లి రందు.

గీ. సుకృతనిధియైనకృష్ణమం ♦ త్రికిని జేర, మాంబకును సల్గు రుదయించి ♦ రాత్మభవులు
నెమ్మి జగ్గనమంత్రియుఁ ♦ దమ్మిరాజుఁ, దిమ్మరాజును లచ్చయ ♦ ధీమణియును.

వ. అంను. 45

సీ. వీరుఁడై హేమాద్రి ♦ ధీరుఁడై వార్ధిగం, భీరుఁడై మన్మథా ♦ కారుఁ డగుచు
శీలియై కారుణ్య ♦ శాలియై సుప్రభా, హేళియై నృపమంత్రి ♦ మౌళి యగుచు
దాతయై విద్యావి ♦ ధాతయై సజ్జన, త్రాతయై లోకైక ♦ నేత యగుచు
ధన్యుఁడై నరపాల ♦ మాన్యుఁడై, జితశత్రుసైన్యుఁడై బహుధన ♦ ధాన్యుఁడగుచు
గీ. చతురకూపారవలయిత ♦ క్షితితలాధి, పతిసభామధ్యసత్కవి ♦ స్తుతనితాంత
వితరణక్షాత్రవైభవో ♦ న్నతుఁడు వెలయుఁ, గృష్ణయప్రభుతిమ్మమం ♦ త్రీశ్వరుఁడు.

గీ. దేవగురుసన్నిభుం డగు ♦ తిమ్మమంత్రి, బాపమాంబను లింగమాం ♦ బను వరించె
నిందిరను భూమిదేవిని ♦ నింపుగులుక, నంబుజనాభుఁ డుద్వాహ ♦ మైనకరణి. 47

చ. ఘనమతితిమ్మమంత్రికి జ ♦ గన్నుతశీలకు బాపమాంబకున్
దనయుఁడు కృష్ణమంత్రి విన ♦ తాసుతవిక్రముఁ డుద్భవించె నా
తని కనవద్యనిశ్చలిత ♦ దానకళాకుశలుండు కామినీ
జననవమానకేతనుఁడు ♦ జగ్గనమంత్రి జనించె ధన్యుఁడై. 48

క. నందురితిమ్మామాత్యుని, రెండవయిల్లాలు సుంద ♦ రీజనవినుతా
ఖండలలలితసౌభాగ్యా, ఖండలసతి లింగమాంబ ♦ కడు విలసిల్లెన్. 49

గీ. క్షితిని నుతికెక్కు మునుకోట ♦ సింగరాజు, కాంత సద్గుణనికురుంబ ♦ గంగమాంబ
యంతకన్నను బొగడొందె నన్నదాన, లీల నందూరితిమ్మయ ♦ లింగమాంబ. 50

శా. అతిమ్మప్రభుమౌళికి న్వినుతపు ♦ ణ్యాచార లింగాంబకుం
జేతోజాతసమానమూర్తులు విరిం ♦ చిశ్రీశగౌరీశసం
స్ఫీతాంశప్రభవుల్ జనించిరి సుతుల్ ♦ శ్రీమంతు లత్యంతవి
ఖ్యాతుల్ తిమ్మయమంత్రివీరవిభుబా ♦ పామాత్యచూడామణుల్. 51

ఉ. తమ్ములదాయఁ జేయ ; జెలి ♦ దమ్ములతోఁ గలహంబొనర్చుఁ ; గుం
దమ్ముల నిందసేయుఁ ; గుము ♦ దమ్ములతో సరసంబు లాడుఁ ; జిం
దమ్ముల మించు ; శారదక ♦ దమ్ముల మేల్విదళించు ; హంసబృం
దమ్ములసొంపుఁ గాంచి నగుఁ ♦ దమ్మయమంత్రియశోవిలాసముల్. 52

మ. బుధదారిద్ర్యతమోదివాకరుఁడు, సం ♦ పూర్ణేందుబింబాననుం,
డధిపప్రౌఢవచోవిలాసుఁడు, దురం ♦ తారాతిసామంతతో

యధికుంభోద్భవుఁ, డీశ్వరాంఘ్రికమల ♦ ధ్యానస్థిరాత్ముం, డుదా
త్తధనశ్రీయుఁడు వీరమంత్రివరుఁ డే ♦ తన్మాత్రుఁడే చూడఁగన్. 53

సీ. తనవిరుదంబు లు ♦ ద్ధతమంత్రిమత్తేభ, తతులకు సింహనా ♦ దములు గాఁగఁ
దనవదనంబు కాం ♦ తాదృక్చకోరపం, క్తులకు సుధాంశుమం ♦ డలము గాఁగఁ
దనమానసము శైల ♦ తనయాధిపతికిర, రాజంబువకుఁ బంజ ♦ రంబు గాఁగఁ
దనవినిర్మలకీర్తి ♦ దశదిశాభామినీ, సమితికిఁ బాటీర ♦ చర్చ గాఁగఁ
గీ. దనభుజావిక్రమము వైరి ♦ ధరణినాథ, సైన్యకాదంబినికిఁ బ్రభం ♦ జనము గాఁగఁ
బ్రస్తుతికి నెక్కెఁ దిమ్మయ ♦ ప్రభునిసుతుఁడు, ప్రకటవైభవసురరాజు ♦ బాపిరాజు.

సీ. శ్రీమంతు వెంటూరి ♦ సోమేశ్వరస్వామిఁ, బూజించుబంగారు ♦ పూలచేత
భూసురశ్రేణికి ♦ భోజనం బిడుభక్ష్య, శాల్యన్నఘృతపాయ ♦ సములతోడ
జ్ఞాతిబాంధవభృత్య ♦ జనరక్షణము సేయు, ధనధాన్యబహుపదా ♦ ర్థములతోడఁ
గవిపుంగవులకు స ♦ త్కారంబు సేయు మా, న్యక్షేత్రవర్షాశ ♦ నములచేత
గీ. ధరణి ద్వాత్రింశదాద్యప్రధానవయల, కరణి జగదేకవిఖ్యాతిఁ ♦ గాంచి మించు
భవ్యనందూరితిమ్మయప్రభునిసుతుఁడు, ప్రకటవైభవసురరాజు ♦ బాపిరాజు. 55

మ. చతురుం డాహవవిక్రమార్కుఁడు కళా ♦ సర్వజ్ఞుఁ డేకాదశీ
వ్రతనిష్ఠావిజితాంబరీషుఁడు పయో ♦ వారాశిగంభీరుఁ డా
శ్రితరక్షాకుశలుండు భూసురవరా ♦ శీర్వాదసంప్రాప్తశా
శ్వతలక్ష్మీవిభవుండు బాపవిభుఁ డం ♦ చత్కీర్తిధుర్యుం డిలన్. 56

సీ. గర్వాంధదుష్టాంధ ♦ కారంబులు దొలంగ, జనచక్రములకు హ ♦ ర్షంబు నిండె
బాంధవాశ్రితమనః ♦ పద్మము ల్వికసించె, నీతిబాధాహిమం ♦ బింకి చనియెఁ
బరమంత్రితారకా ♦ ప్రభ లదృశ్యత నొందె, న్యాయమార్గం బభి ♦ వ్యక్తిఁ జెందె
సత్ప్రతాపప్రకా ♦ శంబు దిక్కులఁ బర్వె, వైరిముఖేందువై ♦ వర్ణ్య మెసఁగె
గీ. క్రూరసూచకకుమృగసం ♦ చార ముడిగె, లోభికైరవబృందంబు ♦ శోభ దరిగె
సూరివన్నుతుఁడైనసం ♦ ధూరి బాప, మంత్రిమార్తాండుఁ డుదయించి ♦ మహి వెలుంగ.

శా. వేమారుం గొనియాడి మెచ్చఁగఁదగున్ ♦ వెంటూరిసోమేశ్వర
స్వామిశ్రీపదభక్తిలబ్ధసుమహా ♦ సామ్రాజ్యధౌరేయు సు
త్రామాచార్యమహాద్భుతప్రదవదః ♦ ప్రావీణ్యు నందూరిబా
పామాత్యోత్తము సార్యవర్యనుతశౌ ♦ ర్యౌదార్యధైర్యాధికున్. 58

వ. ఇవ్విధంబున మహానుభావులై తిమ్మరాజుసుతులు మువ్వురుం బ్రకాశించిరి. 59

సంతతిక్రమంబు విన్నవించెద. 59

ఆ.వె. తిమ్మరాజుసుతులు ♦ ధర్మైకనిరతులు, దేవమంత్రినిభుఁడు ♦ తిమ్మవిభుఁడు
క్షేమశాలి మత్త ♦ సామాత్యుఁడును వీర, మంత్రిమణియు నన స ♦ మర్థు లందు. 60

సీ. సప్తసంతానసం ♦ స్థాపనాచార్యుఁడు, మత్తారిసైనిక ♦ మర్దనుండు
విద్వత్కవీశ్వర ♦ వినుతచారిత్రుండు, షడ్గుణైశ్వర్యప్ర ♦ శస్తకీర్తి
సుదతీమనోహార ♦ సుందరాకారుండు, వేదశాస్త్రార్థప్ర ♦ వీణబుద్ధి
అఘటితఘటనాస ♦ మర్థనోపాయజ్ఞుఁ, డవనీసురార్చనో ♦ త్సవపరుండు
గీ. మంత్రిమాత్రుండె సౌరాష్ట్ర ♦ మాగధాంధ్ర, పాండ్యకర్ణాటచోళ నే ♦ పాళముఖ్య
దేశపతినుతవిభవవ ♦ ర్ధిష్ణుమూర్తి, నెమ్మి నందూరితిమ్మయ ♦ తిమ్మశౌరి. 61

చ. బలమునఁ గాకినాడకల ♦ పాకమహాస్థలరాజ్యభారని
ర్చలుఁడయి దేవళంబులును ♦ సద్వనముల్ నిరతాన్నసత్రముల్
జలవిలసత్తటాకములు ♦ సత్కృతిముఖ్యసమస్తకర్మముల్
పొలుపుగ నాదరించెఁ బరి ♦ పూర్ణుఁడు నందురితిమ్మఁ డన్నిటన్. 62

గీ. అతనితమ్ముఁడు మృత్యుంజ ♦ యాహ్వయుండు, కార్యఖడ్గప్రవీణుండు ♦ ధైర్యశాలి
సకలనరపాలకుంజరా ♦ స్థానగణ్య, వితరణార్జవనిర్జిత ♦ విబుధశాఖి. 63

వ. అతనిసోదరుండు. 64

చ. జనములు సంస్తుతింప నృప ♦ చంద్రులు ప్రస్తుతిసేయ బాంధవుల్
గొనకొని మోదమంద బుధ ♦ కుంజరు లెంతయు మెచ్చ నాశ్రితుల్
ఘనసుగుణకల్మిఁ జెంద శుభ ♦ కార్యసమర్థత విస్తరిల్ల నే
ర్పున ధర యేలె సర్వగుణ ♦ పూజ్యుఁడు నందురివీరుఁ డున్నతిన్. 65

వ. ఇది తిమ్మరాజుసంతతిప్రకారంబు. వీరరాజుసంతతిక్రమంబు వివరించెద. 66

ఆ. వె. వీరమంత్రిసుతులు ♦ విఖ్యాతచరితులు, జలజగర్భవిష్ణు ♦ శంభుసములు
దృఢవివేకనిధులు ♦ దేవన్నయును బాప, ఘనుఁడుఁ గామమంత్రి ♦ యనెడివారు. 67

చ. పగతుర నిగ్రహించునెడఁ ♦ బార్థుఁడు దేవనమంత్రి, శేషప
న్నగనిభవాగ్విలాసకల ♦ నాపరిపూర్ణుఁడు బాపశౌరి, ము
జ్జగముల వార్తకెక్కినయ ♦ సాంద్రుఁడు కామఘనుండు, విద్విష
న్నగరజయప్రవీణులు ధ ♦ నంజయతేజులుఁ బొల్చి రెంతయున్. 68

వ. ఇయ్యది వీరరాజుసంతతిక్రమంబు, బాపిరాజుసంతతిప్రకారం బభివర్ణించెద. 69

చ. పటుబలరక్షితక్షితిప ♦ పర్వఁడు నందురిబాపమంత్రి, ధూ
ర్జటి గిరిజ న్వరించుగతి ♦ సాధుచరిత్రను గొండెపూడివేం
కటకవిపుత్రికన్ సమధి ♦ కవ్రతశాలిని సూరమాంబికన్
స్ఫుటధృతిఁ బెండ్లియాడె పర ♦ సుల్గానియాడఁగ నిండువేడుకన్. 70

శా. గౌరీదేవినిఁ బూజసేయు నెపుడుం ♦ గల్హారదామంబుల
న్నీరేజంబులఁ గేతకీదళముల ♦ న్నీపప్రసూనంబులన్
హారిద్రాక్షతకుంకుమాగరుఫలా ♦ దారోపహారంబులన్
సూరాంబామణి బాపమంత్రిసతి ని ♦ స్తుల్యప్రభావంబునన్. 71

సీ. ప్రతివచ్చు ననవచ్చుఁ ♦ బార్వతీదేవికి, వర్ణితసౌభాగ్య ♦ వైభవమున
జతవచ్చు ననవచ్చు ♦ జంభారికాంతకు, భువనైకవిఖ్యాత ♦ భోగకలన
సరివచ్చు ననవచ్చు ♦ జలరాశికన్యకు, మహనీయవివిధసం ♦ పదలమహిమ
దొనవచ్చు ననవచ్చు ♦ ననసూయకెంతయుఁ, బరమపాతివ్రత్య ♦ భవ్యగరిమ
గీ. అభినుతింపఁగఁదగు సతి ♦ తాన్నదాన, చాతురీతర్పితాసేతు ♦ శీతకుధర
మధ్యపృథ్వీసుపర్వస ♦ మాజగణ్య, సుగుణనికురుంబ నందూరి ♦ సూరమాంబ. 72

సీ. ఆసూరమాంబకు ♦ శ్రీసతీరమణన, మానుఁడౌ బాపయా ♦ మాత్యమణికి
సోమేశఘనకృపా ♦ సామగ్రిచే సంభ, వించిరి తనయులు ♦ విజితనయులు
పరమాద్భుతోదార ♦ భాషాచమత్కార, పాండితీఫణిరాజు ♦ బాపిరాజు
గర్వాంధపరిపంథి ♦ గంధసింధురఘటా, ఖండనమృగరాజు ♦ కామరాజు
గీ. ధీరతాజితగిరిరాజు ♦ తిమ్మరాజు, రాజపూజ్యుండు సూర్యనా ♦ రాయణుండు
ననఁగభూలోకసంరక్ష ♦ ణార్థజనిత, పుండరీకాక్షఘనచతు ♦ ర్భుజములట్ల. 73

సీ. ఏమంత్రియౌదార్య ♦ మిందుబృందారక, భూజమేఘముల క ♦ ద్భుత మొనర్చు
నేమంత్రిసౌందర్య ♦ మిక్షుచాపశశాంక, దివిజేంద్రతనయుల ♦ ధిక్కరించు
నేమంత్రికీర్తి సు ♦ త్రామసామజవాహ, నీహారగిరులఁ దృ ♦ ణీకరించు
నేమంత్రివిక్రమ ♦ సామగ్రి భృగురామ, కార్తికేయాదుల ♦ గణనమాన్చు
గీ. నతఁడు సుతిగాంచెఁ బంచాక్ష ♦ రాభిధాన, శైవమంత్రాధిరాజప్ర ♦ సాదలబ్ధ
శాశ్వతైశ్వర్యగుణశాలి ♦ సచివమౌళి, భవ్యుఁడూరిబాపయ ♦ బాపమంత్రి. 74

వ. తదీయానుజుండు. 75

సీ. భామినీజనములు ♦ పంచబాణుఁ డనంగఁ, గవిసార్వభౌములు ♦ కర్ణుఁ డనఁగ
ధీరులు తుహినధా ♦ త్రీధరేంద్రుం డన, విక్రమవంతులు ♦ విజయుఁ డనఁగఁ

బండితశ్రేష్ఠులు ♦ పద్మసంభవుఁ డన, సత్యవంతులు హరి ♦ శ్చంద్రుఁ డనఁగ
ధర్మమర్మజ్ఞులు ♦ ధర్మపుత్రుఁ డనంగ, మంత్రిజ్ఞు లెల్ల సుమంత్రుఁ ♦ డనఁగ

గీ. సకలసద్గుణమాణిక్య ♦ జలధి యగుచుఁ, బ్రస్తుతికి నెక్క- ధారుణీ ♦ పతులసభల
మహితనందూరిబాపయా ♦ మాత్యసుతుఁడు, కలితవాక్ప్రౌఢిఫణిరాజు ♦ కామరాజు

చ. చెలువుగ బిల్వపత్రితుల ♦ సీవళులక్షుల జాతిమల్లికో
త్పలసుమలక్షలం గనక ♦ పంకజకేసరపుష్పలక్షలన్
వెలయఁగఁ బూజసేయు దృఢ ♦ నిష్ఠను వెంటురిసోమనాయకు
న్నలినదళాక్షసన్నిభుఁడు ♦ నందురికామయమంత్రి నిచ్చలున్. 77

చ. ఫలఘృతశాకపంచవిధ ♦ భక్ష్యసుశర్కరపాయసాంచితో
జ్జ్వలకలమాన్నదానమయ ♦ సత్రము లెల్లెడ నిల్పి భక్తిచే
మలయుతుపారభూమిధర ♦ మధ్యచరద్బహుశార్మికద్విజా
వళులను నిచ్చలుం దనుపు ♦ బాపయకామయమంత్రి సత్కృపన్. 78

సీ. వెంటూరిసోమేశ ♦ విభునకుఁ గట్టించె, మంటపప్రాకార ♦ మందిరములు
నిలిపె సౌందర్యచ్ఛాయ ♦ ఫలభూజకలితశ్రీం, గారవనంబు వెం ♦ టూరిచెంత
నమృతవారాశితో ♦ నసఘళింపఁగజాలు, చెరువుఁ ద్రవ్వించె స ♦ స్థిరముగాఁగ
ననివారితస్థితి ♦ నఖిలమాన్యంబుగ, భూసురులకుఁ బంట ♦ భూము లిచ్చె

గీ. సకలధనముల నార్జించె ♦ సాధువృద్ధ, దీనశరణాగతుల నెల్లఁ ♦ బూనికాచె
మంత్రిమాత్రుండె బాపయ ♦ మంత్రిపుత్రుఁ, డీశ్వరనిభుండు కామమం ♦ త్రీశ్వరుండు

క. ఆజ్ఞాబలసుగ్రీవుఁడు, విజ్ఞానవిశారదుండు ♦ విబుధస్తుత్య
ప్రజ్ఞావాదస్ఫూర్తి స, ర్వజ్ఞుఁడు నందూరికామ ♦ రా జెన్నఁదగున్. 80

సీ. ద్రాక్షారసైక్షవ ♦ గోక్షీరమాధుర్య, మాధుర్యజలపూర ♦ మంజులంబు
చక్రవాకక్రౌంచ ♦ సారసబకముఖ్య, జలపక్షిసంచార ♦ విలసితంబు
కమలనీలోత్పల ♦ కల్హారసౌరభ్య, లోభభ్రమద్భృంగ ♦ శోభితంబు
సమధికోన్నతసేతు ♦ సవిధపాదపమూల, భాగవిశ్రాంతియు ♦ క్తపథికజనము

గీ. ప్రస్తుతింపఁగఁదగు మహా ♦ భాగసహిత, మహితనందూరిబాపయ ♦ మంత్రితనయ
కామరాజప్రతిష్ఠితో ♦ ద్దామవిభవ. సారవెంటూరిపార్శ్వకా ♦ సారవనము. 81

సీ. నందూరివంశంబు ♦ నకుఁ గీర్తి ఘనమయ్యె, వెంటూరు కడు నభి ♦ వృద్ధిఁ జెందెఁ
జాఁడిపంటలు గల్గి ♦ ప్రజలకు సిరి హెచ్చె, నెల్లకోటలు చాల ♦ విరివి నొందె

దుర్మంత్రిజనముల ♦ దుండగంబుఁ దొలంగె, సాధుసంఘంబుల ♦ బాధ లణఁగె
క్షితిదేవబాంధవ ♦ శ్రేణి సంపదఁ గాంచె, ధర్మంబు నాల్గుపా ♦ దముల నిలిచె

గీ. భాగ్యనిధియైననందూరి ♦ బాపమంత్రి, ఘనతపోబలమైలివం ♦ బున జనించి
రాజపూజితుఁడై కామ ♦ రాజఘనుఁడు, మేలుదలకొత్తఁగా రాజ్య ♦ మేలుచుండ.

ఉ. కాంచనశైలమైనఁ గణ ♦ కం దనకబ్బిన నర్థికోటికిన్
బంచియిచున్ రణోర్విఁ బుర ♦ మర్దనుఁడైన నెదిర్చి నేని భం
గించును శాత్రవుం డయినఁ ♦ గేవలమున్ శరణొందె నేని ర
క్షించును కామమంత్రిమణి ♦ కిన్ సరివత్తురె మంత్రులెవ్వరున్. 83

ఉ. వాలి నృపాలి మెచ్చ యవ ♦ నాధిపదత్తహయాధిరూఢుఁడై
లాలితకింకిణీగణక ♦ లధ్వను లింపు ఘటింపఁగాఁ జమూ
పాలసమేతుఁడై రిపువి ♦ ఘాలుఁడు నందురికామమంత్రివా
హ్యాళివిహారము ల్సలుపు ♦ నర్థిజనుల్ జయవెట్టుచుండఁగన్. 84

చ. చతురతఁ గార్యదక్షత వి ♦ చారసమర్థత వ్రాఁత నేర్పునన్
ధృతిని మనోహరాకృతిని ♦ దేవగురుద్విజభక్తిసంపదన్
మతిబలరూఢి నన్యనృప ♦ మంత్రులు జోడని పల్కవచ్చునే
నతజనరక్షకుం డయిన ♦ నందురిబాపయతిమ్మమంత్రికిన్. 85

క. నందూరిబాపమంత్రిసు, తుండగుతిమ్మన్నకీర్తి ♦ తో సాటిసుమీ
డిండీరాఖండలవే, దండసుధాపుండరీక ♦ ధావళ్యంబుల్. 86

ఉ. దేవనివాసశైలమును ♦ దేవపురోహితు దేవభూజమున్
దేవపథప్రవంతికను ♦ ధీరతఁ బ్రజ్ఞను దారతన్ సమా
ఖ్యావిభవంబునం గెలువఁ ♦ గల్గెడుసద్గుణశాలి శౌర్యవి
ద్యావిజయుండు నందురికు ♦ లాఢ్యుఁడు సూరనమంత్రి శోభిలున్. 87

మ. జనముల్ సన్నుతిసేయ నగ్రిజాల కా ♦ జ్ఞావర్తియై సాధుస
ద్ధనుఁడై బంధుసముద్రుఁడై కుశలుఁడై ♦ ధన్యాత్ముఁడై పేరుగాం
చెనిలన్ నందురిబాపమంత్రిసుతుఁడౌ ♦ శ్రీసూర్యనారాయణుం
డనఘుం డాతినిఁ బ్రస్తుతింపఁగలరే ♦ యాశేషుఁడున్ బ్రహ్మయున్. 88

వ. ఏవంవిధవివిధగుణమణిగణాలంకారులై బాపిరాజుకుమారులు నలుగురును వంశకరు
లై ప్రకాశించి రందుఁ గామరాజేంద్రుసకగ్రజుండయినబాపిరాజుసంతతిక్రమం

బును, ననుజులగుతిమ్మరాజుసూర్యనారాయణులవంశక్రమంబును మున్నుగా వివ
రించెద. 89

ఆ. వె. భూరిబాహుబలవి ♦ హారియానందూరి, బాపమంత్రిసుతుఁడు ♦ బాపిరాజు
లలితలక్షణముల ♦ లక్ష్మియాలక్ష్మిని, బ్రేమనివ్వటిల్లఁ ♦ బెండ్లియాడె. 90

క. ఘనితారత్నములక్ష్మికి, మనసిజసన్నిభుఁడు బాప ♦ మంత్రికిఁ గలిగెం
దనయుఁ డనవద్యవిద్యా, వినయాఢ్యుఁడు బ్రహ్మమంత్రి ♦ విఖ్యాతుండై. 91

చ. నరవరపూజ్యుఁడై యమరు ♦ నందురిబాపయతిమ్మమంత్రికిం
బరుఁడు వరించెఁ బార్వతికి ♦ సాటియనందగుపార్వతీసతిన్
గుణమతి తద్వధూవరుల ♦ కుం బ్రభవించె సముంచితప్రభా
తరుణదివాకరుండు గిరి ♦ ధైర్యుఁడు బాపఘనుండు ధన్యుఁడై. 92

క. పొందుగ నందురిబాపయ, నందనుఁడైనట్టిసూర్య ♦ నారాయణుఁ డిం
పొందఁగ ననంతలక్ష్మియ, నందనరిసపతిని ముదము ♦ న న్వరియించెన్. 93

చ. పొలుపుగ సూరమంత్రికిని ♦ బుణ్యచరిత్రి యనంతలక్ష్మికిం
గలిగిరి కొండమంత్రియును ♦ కార్యధురీణుఁడు కామమంత్రియున్
బలధృతిరూపశోభితుఁడు ♦ బంగరుమంత్రియు నాఁగ మువ్వు ర
త్యలఘుభుజాపరాక్రము ల ♦ హర్పతితేజులు రాజపూజితుల్. 94

సీ. ఏమంత్రిశేఖరు ♦ హృదయంబు సోమేశ, రాజహంసమునకు ♦ రమ్యసరసి
యేధన్యు దానంబు ♦ సాధువిద్వత్సమా-వీ, శ్వరశుకశ్రేణికి ♦ సఫలశాఖి
యేధీరుకారుణ్య ♦ వీక్షణంబు భయార్త, జనచకోరములకుఁ ♦ జంద్రికాంతి
యేమహాత్మునికీర్తి ♦ యిద్ధత్రిలోకీవ, ధూరత్నములకుఁజా ♦ టీరదర్ప

గీ. అతఁడు వొగడొందు దానవి ♦ ద్యావిహారి, భూరివిభవబలారి నం ♦ దూరిసూర
మాంబికాబాపమంత్రిప్రి ♦ యాత్మజుండు, కాంతినిర్జితదినరాజు ♦ కామరాజు. 95

మ. వరమాఙ్గల్యపగోత్రబంధకవిస ♦ ద్వంశాబ్ధిరాకాసుధా
కరుఁడౌ పెద్దనమంత్రిమాళికిని వే ♦ డ్కంబార్వతీదేవికిన్
సిరియం(శం)బున సంభవించినసతిన్ ♦ శ్రీశంకరాంబామణిన్
హరితుల్యుం డగుకామధీమణి వివా ♦ హం బయ్యె మోహంబునన్. 96

సీ. పద్మాక్షునకుఁ బ్రియ ♦ పత్నియై సిరులచేఁ, గరమొప్పు క్షీరాబ్ధి ♦ కన్యమాడ్కి
భువనాధిపతియైన ♦ శివునకు గృహిణియై, రాణించుచున్నశ ♦ ర్వాణికరణి

సకలప్రపంచక • ల్పకుఁ డైనబ్రహ్మకు, రాణియై విలసిల్లు • వాణిభంగి
పాకశాసనునకు • భార్యయై యొనరేని, తీవిఁగాంచినశచీ • దేవిపోల్కి

గీ. దానవిధి యైనకామప్ర • ధానమణికిఁ, బత్నియై భవ్యసౌభాగ్య • పటిమసూక్తి
కలితవిభవసమృద్ధులు • కలిగి వెలసె, చారుసద్గుణనికురుంబ • శంకరాంబ. 91

సీ. కొమరొప్పఁ బొగిచిన • కూరగుంపులతోడఁ, బసిమిబంగరుచాయ • పప్పుతోడఁ
వెడపెడలాడున • ప్పడములగమితోడఁ, జవిమించునావప • చ్చడ్లతోడ
ఘుమఘుమామోదంబు • లమరుక్రొన్నేతితో, శర్కరాంచితపాయ • సంబుతోడఁ
బనసరంభాచూత • ఫలబృందములతోడఁ, గమనీయపంచభ • క్ష్యములతోడ

గీ. సకలసంభారములతోడఁ • జంద్రఖండ, పాండురంబైనదధితోడ • బ్రాహ్మణులకు
భోజనం బిడు ద్వాదశీ • పుణ్యవేళ, సద్గుణాలంబ నందూరి • శంకరాంబ. 98

ఉ. నోములు నోచెఁ బండితజ • నుల్గొనియాడఁగఁ జేసె దానముల్
భూమిసుపర్వబంధుజన • పోషణ మొప్పఁగ నాదరించె ను
ద్దామదయాక్షమావినయ • ధర్మగుణంబుల హెచ్చె శంకరాం
బామణి భాగ్యవైభవము • భామల కెవ్వరి కైనఁ గల్గునే. 99

మ. శ్రితచింతామణి కామమంత్రిమణికిన్ • శ్రీశంకరాంబామహా
సతికిన్ వెంటురిసోమనాథుకృపచే • జన్మించి రాత్మోద్భవుల్
చతురుం డైనయుమాపతిప్రభుఁడు భా • స్వత్కీర్తి బాపన్నయున్
జితగర్వోద్ధతవైరిభూరమణుఁడౌ • శ్రీకామరాజేంద్రుఁడున్. 100

ఉ. వారిజనాథనందనుఁడు • వారిజగర్భుఁడు వారిజాప్తుఁడున్
వారిజవైరియున్ సవతు • వత్తురె రూపవచోమహోమహో
దారతలందు నందురిసు • లాఢ్యునకున్ హృదయాబ్జసక్తగౌ
రీరమణాంఘ్రిపద్మునకు • శ్రీమదుమాపతిమంత్రిమౌళికిన్. 101

సీ. సర్వంసహాధీశ • సంసన్నిరాఘాట, చాటువాగ్వైఖరీ • పాటవుండు
మానోన్నతారిధా • త్రీనాథఘనసైన్య, కాననోద్దీప్తవై • శ్వానరుండు
స్తవనీయహరిదంత • దంతిదంతనితాంత, కాంతిసంతానసం • కాశకీర్తి
పణాంకగీర్వాణ • మాణిక్యకల్పక, క్షోణీజసద్విభవ • శాలినుండు

గీ. సతతమృష్టాన్నతర్పిత • క్షితిసుపర్వ, తతికృతాశీర్వచోబలా • ర్జితవిరాజి
యతులవిభవుండు క్షితినిబ్ర • సుతికి నెక్కె, మహితనందూరియుమ్మన్న • మంత్రిసూరి

సీ. తామసస్ఫూర్తిచేఁ ♦ దనరుసుగ్రుఁ డతఁడు, సత్యస్ఫూర్తి వహించు ♦ శాంతుఁడితఁడు
పుణ్యజనావాస ♦ పురమర్దనుఁ డతండు, సజ్జనస్థానర ♦ క్షకుఁ డితఁడు
విబుధప్రియాధ్వర ♦ విఘ్నకర్త యతండు, యజ్ఞానుకూలప్ర ♦ యత్నుఁడితఁడు
రాజమౌళియనంగఁ ♦ బ్రకటుఁడయ్యెనతండు, బహురాజమౌళిసం ♦ భావ్యుఁడితఁడు
గీ. చర్చసేయ నుమాపతి ♦ స్వామికన్న, నితఁడు గుణవంతుఁడని బుధు ♦ లెన్నఁ బ్రబలె
భూరిదానఘనుఁడు నం ♦ దూరికామ, మంత్రికినయుఁ డుమాపతి ♦ మంత్రిమౌళి.

చ. కరుణయు వాక్చమత్కృతియు ♦ గాఢవివేకనిరూఢి పార్థివే
శ్వరశివలింగపూజనధృ ♦ తస్థితనిష్ఠయు దానశీలమున్
గురుపదభక్తియుం గలిగి ♦ కుంభినిపైఁ బొగడొందె నా ధరా
మరసురశాఖి నందురియు ♦ మాపతి కేవలమంత్రిమాత్రుఁడే. 104

సీ. కామితార్థము లిచ్చుఁ ♦ గాని మందారంబు, చర్చఁ జేసినశౌర్య ♦ శాలిగాదు
పరశురామునకుఁ ♦ జొప్పడుఁ గాని శౌర్యంబు, వర్ణింపఁ జక్రిని ♦ వాఁడుగాఁడు
తగ జయంతుండుసుం ♦ దరమూర్తి యగుఁగాని, వలనొప్పనాతఁడు ♦ శక్తగాఁడు
వక్తృత్వమున ఫణి ♦ స్వామి వర్తిలుఁగాని, తిలకింప నతఁడు సా ♦ త్వికుఁడుగాఁడు
గీ. దానమును శౌర్యమునుజక్రి ♦ దనమునూక్తి, పటిమయును సత్వమునుగల్గి ♦ బరగె నార
మేరునగధీరుఁడైననం ♦ దూరికామ, రాజతనయుండు శ్రీబాపి ♦ రాజఘనుఁడు.

ఉ. చందనశాఖిసన్నిధిఁ బొ ♦ సంగుమహీరుహాయు ల్సుగంధముం
జెందువిధంబునం దనదు ♦ చెంతఁ జరించునరు ల్గుణాఢ్యులై
యందముసొంద విశ్వజగ ♦ దద్భుతవిక్రమలీల రాజిలె
న్నందగె మంత్రిరత్నమన ♦ నందురికామయబాపిరాజిలన్. 106

ఉ. గానకళావిశారదుఁడు ♦ కావ్యరసజ్ఞుఁడు సత్యభాషణుం
డానతవైరిరక్షకుఁడ ♦ పార్వతితేజుఁడు బాంధవాశ్రితో
ద్యానవసంతుఁ డూర్జితన ♦ యస్థిరకీర్తి ధరాతలేంద్రస
న్మానవిధానభూషితుఁడు ♦ నందురిబాపఘనుండు శోభిలున్. 107

చ. తగవులుదిద్దునాటి గణి ♦ తంబులయందు నిరూఢి వ్రాఁతయం
దుఁగలుగుప్రజ్ఞ భూవరుల ♦ తో సరసోక్తిఘటించుప్రౌఢియున్
బగతుల గెల్చునేర్పును స ♦ మంచితవైజగుణంబు లెన్నఁగా
నగపతిధీరుఁడై యసురు ♦ నందురికామయబాపమంత్రికిన్. 108

గీ. అతనితమ్ముఁడు దానవి ♦ ద్యాఘనుఁడు, కార్యఖడ్గప్రవీణుండు ♦ కామమంత్రి
యతనికీర్తి నటించురా ♦ జాధిరాజ, ఘనసభాంగణనాట్యరం ♦ గములయందు. 109

సీ. శ్రీరామచంద్రుని ♦ చే రఘువంశంబు, భువనప్రసిద్ధమై ♦ పొసఁగుభంగి
భరతాన్వయము జగ ♦ త్పావనం బగుధర్మ, తనయుని కీర్తిఁ ♦ దాల్చుభంగి
పరశురాముని చేత ♦ భార్గవకులమెల్ల, విదితమై భువనమ్మున ♦ వెలయుభంగి
పరికింపఁ గశ్యప ♦ బ్రహ్మసంతానంబు, దినమణిచేత వ ♦ ర్ధిల్లుభంగి

గీ. తనమహోదయమున నితాంత ♦ తత్ప్రసిద్ధిఁ, గాంచి నందూరివంశంబు ♦ ఘనతఁ బూన
విజయధర్మపరాక్రమ ♦ విపులరుచులు, గలిగి వర్ధిల్లెఁ గామయ ♦ కామరాజు. 110

సీ. ఉరగభూషణములు ♦ ధరియించువానికి, నవరత్నమయభూష ♦ ణములు దొరికె
కరిదగ్ధవసనంబు ♦ కటిఁ దాల్చువానికి, పట్టాంబరంబులు ♦ కట్టనమరె
విమలభస్మోద్ధూళ ♦ నము సేయువానికి, జాజుచందనపంక ♦ చర్చ గలిగె
పొసఁగ భిక్షాన్నంబు ♦ భుజియించువానికి, సంచితషడ్రసా ♦ న్నంబు లబ్బె

గీ. నిర్విఘ్నంబున సోమనా ♦ థేశ్వరునకు, సిరియు భోగంబు గలుగంగ ♦ జేసె భక్తిఁ
గవిజనాభీష్టసంతత ♦ కనకవృష్టి, ఘనుఁడు నందూరికామయ ♦ కామరాజు. 111

సీ. మత్తారిభూనాథ ♦ మంత్రితంత్రభంజ, నాతిప్రగల్భుండు ♦ గాధిరాజు
విద్వత్కవిశ్రేష్ఠ ♦ వినుతవిశ్రుతకీర్తి, సుబ్రహ్మణ్యదక్షపొంద్ధి ♦ భుజగరాజు
పరిజనానందసం ♦ పత్పురోహితశ్లాఘ, స్వర్భోగవిశేష ♦ విబుధరాజు
హృద్యచతుర్దశ ♦ విద్యార్థనిర్ణయ, బోధాతిశయమున ♦ భోజరాజు

గీ. కోరి వినుతింపఁ దగుధైర్య ♦ కుధరరాజు. దక్షిణాశాధినిర్జిత ♦ రాజరాజు
చారుగాంభీర్యపాటవ ♦ జలధిరాజు, కాంతిదినరాజు నందూరి ♦ కామరాజు 112

సీ కల్పద్రుదానంబు ♦ గణనసేయఁగ నేల, వసుధకు వచ్చి యె ♦ వ్వారి కిచ్చె
మేరువిం బలుమారు ♦ మెచ్చి పట్టఁగ నేల, కనకంబు వర్షింపఁ ♦ గలఁడె యతఁడు
చింతామణి నుతించి ♦ చెప్ప నేటికి దాని, సామర్థ్య మక్షిగో ♦ చరము గాదు
కర్ణుని భూషింపఁ ♦ గా నేమిపని పూర్వ, కాలవృత్తం బది ♦ కలదొ లేదొ

గీ. అని పురాతనదాతల ♦ ననఁ దెగడి, తనమహోన్నతగుణగణంబు ♦ తెల్పునఖిల
యాచకులు గొనియాడ వి ♦ ఖ్యాతకీర్తిఁ, గాంచె నందూరికామయ ♦ కామరాజు.

మ. ఒకమారుం డొకపార్థుఁ డొకఁ డాయినజుం ♦ డూహింపఁగా సాటియే
మకరాంకుల్ పదివేలు లక్షవిజయుల్ ♦ మార్తాండజుల్ కోటియుం

బ్రకటింపన్ జలిగాక రూపమున శౌ ♦ ర్యస్ఫూర్తి దానంబునన్
సుకృతోద్భాసికిఁ గామమంత్రిమణికిన్ ♦ శుంభద్గుణాంభోధికిన్. 114

చ. దివిజాల కిచ్చునట్ల జగ ♦ తీజనవాంఛలు పూర్తిఁ జేయ భూ
భువనమునందు సందముగఁ ♦ బూరుషమూర్తి ధరించియున్నయా
దివిజమహీరుహంబు నగ ♦ ధీరుఁడు నందురికామమంత్రిస
త్కవులు నుతింప నర్థిజన ♦ కామిత మిచ్చుట సాక్షి దీనికిన్. 115

సీ. కృపను జేపట్టెనా ♦ యెటువంటిబీదను, వదలక నృపునంత ♦ వానిఁజేయుఁ
విద్యావిశేషంబు ♦ విని మది మెచ్చెనా, వాంఛాధికముగ ద్ర ♦ వ్యం బొసంగు
క్షమచేసి కాచెనా ♦ శరణాగతుల నేర, ములు సహస్రంబైనఁ ♦ దలఁపఁడాత్మ
కోపించెనా మేరు ♦ ధరచాపునైనఁ, దృణముగాఁ జూచి మ ♦ ర్దించి విడుచు
గీ. మంత్రిమాత్రుండె యసమాన ♦ మాననీయ, హారిమణిమయపూర్ణర ♦ త్నాకరుండు
భవ్యనందూరికామయ ♦ ప్రభుసుతుఁడు, కామినీజనరతిరాజు ♦ కామరాజు. 116

ఉ. హాజిహసేనుచేత ♦ కనకాంబరభూషణతారహారస
ద్వాజిసుఖాసనాదిసము ♦ దంచితసత్కృతిఁ గాంచె విద్విష
ద్రాజుల గెల్చె భూప్రజల ♦ రంజిలఁజేసి గుణాభిరాముఁడై
యాజికిరీటి కామసచి ♦ వాగ్రణి కేవలమంత్రిమాత్రుఁడే. 117

ఉ. భాసురకాకినాడశల ♦ పాకమహాస్థలరాజ్యభర్తతో
భూసురబాంధవార్థిజన ♦ పోషణవిశ్రుతచారుకీర్తితో
వాసరనాథతుల్యరుచి ♦ వైభవుతోడఁ బ్రధాను లిద్దఱీ
వాసవమంత్రితోడఁ ♦ బ్రతివత్తురె నందురికామమంత్రితోన్. 118

ఉ. స్నానము సంధ్యయున్ జపము ♦ సజ్జనగోష్ఠి పురాణనిష్ఠయున్
దానము దేవతార్చనము ♦ తత్త్వవిచారము పార్వతీశ్వర
ధ్యానమహోత్సవంబు సము ♦ దంచితహోమము విప్రపూజయున్
మానక చేయు నిత్యమును ♦ నందురికామయమంత్రి ధన్యతన్. 119

సీ. బహుదేశలిపులను ♦ భాషావిశేషంబు, లేమంత్రి నేర్చె ను ♦ ద్దామగతుల
సఘటితఘటనాస ♦ మర్థుఁడై యేమంత్రి, మంత్రాంగరూఢిచే ♦ మహిమ నెరపె
వారూఢి నేమంత్రి ♦ పేరు విన్నంతనే, తల్లడింతురు వైరి ♦ ధరణిపతులు
దొరలెవ్వ రేమంత్రి ♦ తోడ నాలోచన, సేయక కార్యంబు ♦ సేయఁజాల
గీ. రతఁడు పొగడొందె సేతుశీ ♦ తాద్రిమధ్య, ధారుణీశ్వరశేఖరా ♦ స్థానసుకవి
గద్యపద్యైకవినుతాన ♦ వద్యహృద్య, కలితగుణహారి నందూరి ♦ కామశౌరి. 120

ఉ. కారుణికాగ్రగణ్యుఁ డగు ♦ కామయమంత్రియశోవికాస మం
భోరుహగర్భసారికి న ♦ భోనదివారికి శూలధారికిన్
వారణవైరికిం ద్రిదశ ♦ నాథుకటారికి సారసారికిన్
నీరికి మేలుబంతి యగు ♦ నిర్మలతాగుణవైభవంబునన్. 121

చ. సమధికసాంపరాయపురి ♦ సన్నిధి శోభిలు తుల్యభాగతీ
రమున సమగ్రబిల్వరుచి ♦ రస్థలిఁ బాయక యున్నముక్తిలిం
గమునకు మందిరంబు మణి ♦ కర్ణికలోఁ బ్రతిపచ్చబావియుం
సరిమణ రచించె నిత్యముగ ♦ నందురికామయమంత్రి భక్తితోన్. 122

శా. శ్రీమంతంబయియొప్పుపెన్గుమటిలో ♦ సీతేశ్వరస్వామికిన్
ధామం బూర్జితయుక్తిచే నిలిపి ప్ర ♦ త్యబ్దంబుఁ గళ్యాణము
ద్దామప్రక్రియ నాచరించు శుభ మొం ♦ దన్ సేవఁగావించు సు
శ్రీమ న్నందురికామమంత్రి పటుకీ ♦ ర్తిస్ఫూర్తి వాటిల్లఁగాన్. 123

సీ. చొల్లంగిపురమున ♦ సోమేశ్వరునిప్రోలఁ, జెఱువుఁ ద్రవ్వించె సు ♦ స్థిరముగాఁగ
కొమరపాలెము చెంతఁ ♦ గొమరైనశృంగార, వనము నిర్మించె దే ♦ వతలు మెచ్చ
గురుజానపల్లిలోఁ ♦ గరపలోఁ బెనుమర్తి, లోనఁ గావించె న ♦ ద్యానతతులు
తమతండ్రి చేసిన ♦ తరుతటాకాదిధ, ర్మము దృఢంబుగఁ జేసి ♦ మట్టుపరచె

గీ. మఱియు సర్వస్థలంబుల ♦ మధురనీర, పూర్ణబహువాపికాకూప ♦ ములు రచించె
సకలభువనాభినుతకీర్తి ♦ సుకృతగరిమఁ, గాంచె నందూరికామయ ♦ కామరాజు.

మహాస్రగ్ధర. కరవీరాంభోజపున్నా ♦ గములఁ గుముదసౌ ♦ గంధికశ్రేణులం గే
సరమల్లీమాలతీకాం ♦ చనముల లలిత ♦ స్వచ్ఛబిల్వచ్ఛదాళిన్
వరదున్ వెంటూరిసోమే ♦ శ్వరుని త్రిభువన ♦ స్వామినిం బూజసేయం
గరమర్థిం గామరాజా ♦ గ్రణి శుభమతిన్ ♦ గాఢనిస్తంద్రభక్తిన్.

సీ. అకళంకుఁడై నిర ♦ స్తాఖిలదోషుఁడై, సన్నుతిఁ గనుమంత్రి ♦ చంద్రుఁడితఁడు
కఠినభావప్రసం ♦ గతిలేక తులలేని, మహిమఁబూనినమంత్రి ♦ మణియితండు
తగ నప్రమత్తత ♦ నెగడి నిరంకుశ, సత్వుఁడౌ మంత్రికుం ♦ జరుఁ డితండు
కువలయామోదంబుఁ ♦ గూర్చుచుఁ దాపంబు, ఖండించు మంత్రిమా ♦ ర్తాండుఁడితఁడు

గీ. సకలశోభావగుణగణ ♦ స్థైర్యశాలి, యనిశపద్మానుకూలవి ♦ హారి కనక
వృష్టికరుఁ డీతఁడని బుధు ♦ లెన్న నమరు, ఘనుఁడు నందూరికామయ ♦ కామరాజు.

గీ. ఇట్టిసుగుణులు(డౌ)కామను ♦ రెండ్రుసుతులు, భాగ్యవంతు డుమాపతి ♦ బాపిరాజు
కామమంత్రులు కార్యఖ ♦ డ్గప్రవీణు, లధికవిఖ్యాతిఁ గాంచి రం ♦ దగ్రజుండు.

కం. ఘనగౌతమగోత్రుండగు, బెను బాపిరాజు వెలయుధరణి ♦ పెరికడమహాదే
వునకును లింగమకు జనిం, చినసాధ్విని బాపమాంబఁ ♦ జెలఁగి వరించెన్. 128

గీ. ఆయుమాపతిమంత్రికి ♦ నధికసాధ్వి, యైన బాపమ్మకును గల్గి ♦ రాత్మభవులు
దానవిధి బ్రహ్మలింగప్ర ♦ ధానమౌళి, యంగజనిభుండు సూరేశ ♦ లింగవిభుఁడు.

శా. ఆనందూరియుమాపతిప్రియసుతుం ♦ డాబ్రహ్మలింగాహ్వయుం
డౌనా మెచ్చఁదగుం బటీరశరదీ ♦ (హా)రాంశుహంసావళీ
శౌనాసీరమదావళాశ్వనిటలా ♦ క్షస్థానగోత్రప్రసం
తానద్రుస్ఫుటకీర్తివైభవుఁడు దీ ♦ నత్రాణధుర్యుం డిలన్. 130

చ. ప్రకటయశోభిరాముఁ డయి ♦ భాసిలుఁ డుబ్బ్రహ్మలింగమం
త్రికి నివి వాల్గునైజములు ♦ దేవగురుద్విజపూజనంబు, యా
చకజనవాంఛితద్రవిణ ♦ సంఘటకత్వము, సాధువృత్తియున్
సకలవిరోధిమంత్రిభుజ ♦ శక్తినిరాకరణోన్నతత్వమున్. 131

క. ఆతనితమ్ముఁడు భువనా, ఖ్యాతుఁడు సూరేశలింగఘనుఁ డలఘున్ ధా
త్రీతాపహరుం డాదిమ, దాత మహాసారుఁ డనుచు ♦ దను బుధు లెన్నన్. 132

మ. రమణీమన్మథుఁడై దయాజలధియై ♦ పరిజ్ఞానురాచార్యుఁడై
కమలాప్తప్రతిమప్రతాపనిధియై ♦ కళ్యాణచారిత్రుఁడై
సమదౌద్ధత్యయుతారిమంత్రిమణియై ♦ యందూరిసూరేశలిం
గము శోభిల్లు దిగంగనాలపదలం ♦ కారస్ఫురత్కీర్తియై. 133

సీ. సభనుండువారు మె ♦ చ్చఁగ గుంభితంబుగా, శుభపులుతోడ భా ♦ షింపనేర్చు
కరతలామలకంబు ♦ గతిఁ జూడ నయాస్సు, స్వకీయులొగ్గుగ లెక్క ♦ వ్రాయనేర్చు
పెద్దపిన్నలచోటఁ ♦ బ్రియము సౌహార్దంబు, వినయంబు నొప్పగ ♦ వెలయనేర్చు
నౌచిత్య మెఱిఁగి యు ♦ క్తాయుక్తములు విచా, రించి కార్యము లాడ ♦ రింప నేర్చుఁ

గీ. జెలఁగి యాశ్రితభరణంబు ♦ సేయ నేర్చు, మహితనందూరియుమ్మన్న ♦ మంత్రిసుతుఁడు
(సుగుణరత్నాకరుఁడు సుధీ ♦ సురగురుండు) సంగరకిరీటి సూరేశ ♦ లింగవిభుఁడు. 135

వ. ఇది యుమాపతిసంతానంబు. బాపిరాజుసంతతిప్రకారంబు వర్ణించెద.

సీ. ఘనుఁడగునందూరి ♦ కామరాజేంద్రుత, నూజుండు శ్రీబాపి ♦ రాజఘనుఁడు
వ్యాసాలమునిగోత్రి ♦ వారాశిచంద్రుఁడౌ, వేమగుతిమ్మక ♦ వింద్రినకును

పరమపాతివ్రత్య ♦ భవ్యచరిత్రయై, పేరమాంబికయను ♦ ప్రియకుమారి
యై జనించినసత్య ♦ మాంబ సద్భావయై, గిరిజను వరియించు ♦ హరునిమాడ్కి
గీ. సిరుల విలసిల్లె బాంధవ ♦ శ్రేణి పొగడ, ధర్మశీలత నమరుచు ♦ దంపతులకు
వేంకటేశ్వరుకృపసంభ ♦ వించె సుతుఁడు, సదయహృదయుండు వేంకటే ♦ శ్వరవిభుండు
ఉ. భూధరకన్యకారమణు ♦ భూధరనైకని భూధరేశ్వరున్
భూధరు భూధరద్విపవి ♦ భుం దెగడుం ఘనభూతివైభవ
శ్రీధృతివీర్యవంతములఁ ♦ జెల్వగు నంతరిసత్కళాఢ్యతా
రాధిపుఁ డార్యసన్నుతగు ♦ ణాఢ్యుఁడు వేంకటమంత్రి మేలుగన్. 137
చ. వినయము విద్యయున్ ధృతియు ♦ వేదముఁ బ్రజ్ఞయుఁ గీర్తి యోర్మియుం
జనహితచర్యయుం గృపయు ♦ సత్యము మంత్రవిచారశక్తియున్
ఘనకృపశౌర్యదక్షతయుఁ ♦ గల్గిననంతరి వేంకటేశమం
త్రి (నిపుణమంత్రి) తుల్యుని ను ♦ తింపఁ దగుం బహువేలుపుంగవున్. 138
వ. ఇది బాపిరాజుసంతతి; యింకనియనుజుం డగుకామరాజుసంతతి వివరించెద. 139
సీ. హరితసగోత్రవి ♦ ఖ్యాతుఁ డాపస్తంబ, సమసమాయమిసూత్రి ♦ పావనుండు
దినవహివంశవ ♦ ర్ధిష్ణుఁ డయ్యనమంత్రి, చంద్రునకు రోహిణి ♦ సదృశయైన
భామయు బహుపుణ్య ♦ ఫలముఁ గాంచిన, రాజమాంబాదేవి ♦ రాజవదన
నిల్లాలిగా వరి ♦ యించియిందిరఁ బెండ్లి, యాడినపుండరీ ♦ కాక్షుకరణి
గీ. శచినిఁ జేకొన్నపాకశా ♦ సనునిపోల్కి, సిరుల విలసిల్లి వైభవ ♦ స్థితినిఁ దనరి
సకలలోకైకవినుతుని ♦ సాంద్రకీర్తిఁ, గాంచెనందనుఁ గూర్మిసుతు ♦ కామరాజు. 140
క. ఆరాజమాంబగుణములు, భూరిమతిన్ వేడుకోర్మిఁ ♦ బొగడంగఁదగుం
గారుణ్యంబున నతిథుల, గారాధింపఁ జెట్టునీక ♦ తా నన్నము పెట్టున్. 141
సీ. పతిని దైవంబుగా ♦ భావించుగుణవతి, కపటవర్తన మెఱుం ♦ గనిపురంధ్రి
శుభలక్షణంబుల ♦ శోభిల్లుకళ్యాణి, యనృతవాక్యములు ప ♦ లుకనిసుశీల
కరుణార్ద్రహృదయంబు ♦ గలుగుసాధ్వీమణి, బంధువర్గముఁ బ్రోచు ♦ పరమధన్య
అదితికన్యకు సాటి ♦ యైనముత్తైదువ, యతిథులఁ బోషించు ♦ నన్నపూర్ణ
గీ. అభినుతింపఁగఁదగుపద్మ ♦ సారసముల, శైలరాజన్యకన్యాపతి ♦ పాదలగ్న
శాశ్వతైశ్వర్యసౌభాగ్య ♦ సకలసుగుణ, రత్ననిధియనఁ దగుదాని ♦ రాజమాంబ. 143
చ. రమ సుమవాగ్వధూటిని బు ♦ రంధరసుందరిఁ భూమిదేవిఁ జం
ద్రమతి సుషన్ సుమిత్రి విన ♦ తన్ దమయంతి నరుంధతిన్ శుభం

బహుధ నుతించుచుండ్రు కొని ♦ యాడఁదగున్ బహుభంగులన్ బుధో
త్తమనుతచారుసద్గుణక ♦ దంబను నండూరిరాజమాంబికన్. 143

చ. పతిహితమాచరించు గుణ ♦ బంధుబుధద్విజపూజ సల్పు స
ద్గృహిణులలోనఁ బుణ్యకని ♦ రాజనపత్రికృతిం జేయు సంతతం
బతిథుల నెల్లఁ బోషించు విన ♦ యంబున నండూరిరాజమాంబ పా
ర్వతి కెనవచ్చు విద్వదభి ♦ వర్ణితసద్గుణవైభవంబునన్. 144

శా. ఆ రాజమ్మకుఁ గామమంత్రికిని దీ ♦ ర్ఘాయుష్యవిద్యావచ
శ్శ్రీరాజీవభవుల్ జనించిరి సుతుల్ ♦ శ్రీమంతు లత్యూర్జితా
కారశ్రీజితమన్మథుల్ (గుణనిధుల్) ♦ కారుణ్యపూర్ణుల్ మహా
ధీయుల్ జోగనమంత్రికామసచివుల్ ♦ తేజంబు సంధిల్లఁగన్. 145

వ. అందు. 146

ఉ. నలనలకూబరత్రిదశనాథతనూజమనోజచంద్రులన్
గెలువఁగఁజాలురూపమునఁ ♦ గీర్తిసమున్నతిచేత భారతీ
వాలధరనీలకంధరరజ ♦ తాద్రిహిమాద్రుల గెల్వఁజాలు (న
న్నలినజు గెల్వఁజాలు) ధళి ♦ నండురిజోగన మాటనేర్పునన్. 147

ఉ. జలజదళంబులన్ గెలువఁ ♦ జాలెడుకన్నులు నిండుచందురుం
గలకలనవ్వు మోమును ♦ చోకారపురమ్మును దీర్ఘబాహువుల్
గలిగినభాగ్యహేతుశుభ ♦ లక్షణలక్షితు నెన్నఁగాఁదగు
న్నలినముఖీమనోభవుని ♦ నండురిజోగనమంత్రిశేఖరున్. 148

క. ఆజోగిరాజుతమ్ముఁడు, తేజోనిధి భాగ్యశాలి ♦ ధీరోత్తముఁ డం
భోజదళాక్షుఁడు విద్యా, భోజుఁడు కామేశమంత్రి ♦ పుంగవుఁ డలరున్. 149

గీ. వరచిరాయుష్యమున ధాత ♦ వంటివాఁడు, వర్ణితసుభాగ్యమునఁ దాత ♦ వంటివాఁడు
భూమి వర్ధిల్లునండూరి ♦ కామమంత్రి, కామమంత్రికిసుతుఁడైన ♦ కామమంత్రి. 150

శా. క్షేమస్థైర్యసుపుత్రపౌత్రయుతులై ♦ శ్రీసోమనాథేశ్వర
స్వామిప్రేమకటాక్షలబ్ధసకలై ♦ శ్వర్యాయురారోగ్యులై
శ్రీమన్నండురికామమంత్రితనయుల్ ♦ శ్రీజోగికామేశ్వరుల్
ధీమంతుల్ చిరకీర్తిగల్గి యభివృ ♦ ద్ధిం గాంతు రాకల్పమున్. 151

క. ఈవిధమునవిజవంశము, భూవిదితం బగుచు వృద్ధిఁ ♦ బొందుచునుండన్
శ్రీవత్సమునివరాన్వయు, పావనుఁ డగుకామరాజు ♦ ప్రస్తుతిఁ గాంచున్. 152

సీ. చెరువులునూతులు ♦ శృంగారవనములు, శివమందిరములు ని ♦ క్షేపతతులు
♦ భూదేవబాంధవ ♦ పోషణంబును దీన, (జనతా)ర్తివృద్ధర ♦ క్షణము సాంబ
శివవిష్ణుసత్కథా ♦ శ్రవణంబు నిరతాన్న, దానకన్యామహా ♦ దానములును
బ్రహ్మప్రతిష్ఠలుఁ ♦ బానీయశాలలు, జపహోమదేవతా ♦ ర్చనము లాది
గీ. గాఁగవిలసిల్లుధర్మము లక్షణఁకతోడ, నాదరింపుచుఁ బుత్రపౌ ♦ త్రాభివృద్ధి
జయచిరాయుర్వ్యశాశ్వతై ♦ శ్వర్యమహిమ, గలిగి వర్ధిల్లు నందూరి ♦ కామశౌరి.
వ. ఈదృగ్విధగుణాలంకారుం డైననందూరికామమంత్రీంద్రునకు నభిమతప్రదపారిజాతం
బును సకలదైవతంబును నగునమ్మహాదేవునకు షష్ఠ్యంతములు. 154
క. శ్రీనాయకమిత్రునకున్, భానుసుధాకరకృపీట ♦ భవనేత్రునకున్
మీనాంకశత్రునకు వా ♦ గ్జాలిస్తవనీయపుణ్య ♦ చారిత్రునకున్. 155
క. అక్షయతూణీరునకుం, జక్షుశ్రుతిహారునకు ని ♦ శాపతిరేఖా
లక్షితకోటీరునకు వ, లక్షశరీరునకు నిర్మ ♦ లవిహారునకున్. 156
క. కృతకేలరవాణీమయ, చతురతురంగమహిమాంశు ♦ సవిశ్వరథాంగ
ద్వితయచతుర్ముఖసారథి, యుతధరణీశతాంగునకు జ ♦ యోత్తుంగునకున్ 157
క. సింధురజలధర? (జాలంధర)వ్యా, ఘ్రాంధకముఖనిఖిలముఖభు ♦ గహితకృతభయో
గాంధతమసభరితజగ, ద్బంధురతపనాయమాన ♦ పటుతేజునకున్. 158
క. గంగాప్రసూనమాలా, సంగతకేశునకు సజల ♦ జలధరపాళీ
భృంగాళీకాళిమజయ, రంగత్కమనీయకంధ ♦ రాదేశునకున్. 159
క, భీమేశనిలయద్రాక్షా, రామపురీవరుణదిగ్వి ♦ రాజితవిభవో
ద్దామశ్రీవెంటురిపుర, ధామునకు స్వభక్తకుముద ♦ తతిసోమునకున్ 160
క. నయసన్నుతనందురికా, మయమంత్రీశానూజకామ ♦ మంత్రీంద్రమనః
ప్రియునకు మునివహరకుశే, శయనిలయునకుం గృపార్ద్ర ♦ సద్హృదయునకున్. 161
క. శరదిందుకుందచందన, శరదరసురగణరాళ ♦ సంకాశునకున్
గిరితనయాధీశునకున్, సురుచిరవెటూరినగర ♦ సోమేశునకున్. 162
వ. సభక్తిసమర్పితంబుగా నారచియింపఁబూనినజాహ్నవీమాహాత్మ్యం బనుమహాప్రబం
ధంబునకుఁ గథాక్రమం బెట్టి దనిన. 163
శా. శ్రీవిజ్ఞానరమాగృహంబు శుభని ♦ క్షేపప్రదేశంబు స
త్సౌకల్యాఖ్యనిధిప్రదాంజనము వి ♦ ద్యావాట్యరంగంబుఁ జే

తో విస్ఫూర్తిలతాలవాలము జగ ♦ ద్దుఃఖానలోదారధా
రాధరంబుఁ దనర్చు నైమిశమహా ♦ రణ్యంబు ధాత్రీస్థలిన్. 1

ఉ. ఆవనవైభవంబుఁ గొని ♦ యాడఁగ శక్యమె బ్రహ్మకైనఁ ద
త్పావనపాదపోపాని ♦ బద్ధనివాసవసన్మయూరపా
రావతకీరశారికలు ♦ పాశ్చిత వేదము లుచ్చరించుఁ జి
త్రావహసూక్తి సంయుతము ♦ తాళికి నొజ్జలన్న మున్నగన్. 2

చ. పులులుఁ గురంగముల్, భుజగ ♦ ముల్నకులంబులుఁ, గేసరుల్ గజం
బులును, బిడాలవర్గమును ♦ మూషకముల్ గతవైరవృత్తులై
చెలిమి వహించి యుండఁ బొలు ♦ సేమము గోరుచుఁ గ్రీడసల్పు ని
ర్మలపరమార్గబోధరుచి ♦ రంబగు నైమిశకాననంబునన్. 3

ఉ. అందలు తీర్థతోయముల ♦ నాడవు; పుష్పలజాడ నేగ వ
ద్యంచితవృత్తిఁ దేటులు; ఫ ♦ లావ్యాప్తిఁ జేయవు కీరముల్; చిగు
ళ్లంచుఁ దఱంచు విఱుకదు ♦ నాస్మృతిఁ బికంబులు; నూను లీనిఁ బూ
జించినయంతఁ గాని దృష్ట ♦ శీలత నక్కసినాఁ డెదంబునన్. 4

క. అందుఁ జెలువొందు గోమతి ♦ యను సరిదంతి, దానిజలపూరములు గ్రోలి ♦ మానినరులు
నిర్జరత నొందెదరండఁ జె ♦ ప్పెదరు, లబ్ధిబంధనంబు క్రమముగ ♦ కయ్యెనుచుఁ.

క. అమృతంబులెసో పరిమళ, మమ్ము; పుష్పలమృకల్పకం ♦ బులెసోబూ
జము లప్పనమునఁ గలవిధ్, వసుఁ బొగడఁగ శేషుకైన ♦ వాగ్గోచరమే. 6

గీ. అందుఁ గులపతి శౌనకుఁ ♦ డనుమహర్షి మౌనులను గొలవ తాపస ♦ ముఖ్యు లధిక
తత్పరత్వంబు వెలయంగ ♦ ద్వాదశాబ్ద సత్రయాగంబు సల్పిరి ♦ శాస్త్రవిధిని. 7

వ. అమ్మహామునులచ్చోటికి యదృచ్ఛాసమాగతుండైన బాదరాయణప్రియశిష్య రోమహర్షణపుత్రు నిఖిలపురాణవ్యాఖ్యానవైఖరీపరమేశు సూతుని యథావిధిం బూజించి భక్తితాత్పర్యవిశ్వాసంబులం బ్రార్థించి ప్రసన్నునిం గావించి తన్ముఖంబున సకలపురాణకథలు వినువారు పుణ్యతీర్థవిశేషమాహాత్మ్యశ్రవణకుతూహలాయత్తచిత్తులై యప్పౌరాణికసత్తమునితో నిట్లనిరి. 8

క. వేదవ్యాసులశిష్యుఁడ, వాదరణీయకథాతత్త్వుఁడవు గు ♦ ణాంభోనిధి వ
ష్టాదశపురాణగాథా, వేదివి నినుఁ బొగడఁదరమె ♦ విమలజ్ఞానా. 9

ఉ. ఎయ్యది పుణ్యతీర్థవర ♦ మెయ్యది బ్రహ్మహరీశదైవతం
బెయ్యది ఘోరపాపహర ♦ మెయ్యది దర్శనమాత్రమోక్షదం

చెయ్యది కోర్కులెల్ల ఫలి ♦ యింపఁగఁ జేయుఁ ద్రిలోకపావనం
బెయ్యది సర్వసిద్ధికర ♦ మెయ్యది దాని నెఱుంగఁ జెప్పవే. 10

ఆ.వె. అని మునీంద్రులెల్ల ♦ నత్యంతభక్తితో, నడుగుటయుఁ బ్రసన్నుఁ ♦ డగుచు బాద
రాయణుని దలంచి ♦ యంజలిఁ జేసి, యమ్మునులతోడ నిట్టు ♦ లనియె సతుఁడు. 11

క. మతిమంతులార త్రిజగ, ద్ధితమగుప్రశ్నంబుఁ జేసి ♦ తిరి మీరు భవ
ద్వితతకృపాలబ్ధమహా, మతినై వచియింతు వినుఁడు ♦ మహితశ్రద్ధన్. 12

సీ. గంగ మహాతీర్థ ♦ గణములలోఁ బెద్ద, గంగకు బ్రహ్మయుఁ ♦ గమలనాథుఁ
డంగజవైరియు ♦ నధిదైవతంబులు, గంగ మహాపాత ♦ కములు దుంచు
గంగను గనుఁగొన్నఁ ♦ గలుగుఁ గైవల్యంబు, గంగ కోర్కుల ♦ కల్పవల్లి
ముజ్జగంబుఁ బవిత్ర ♦ ముగఁ జేయునది గంగ, యణిమాదిసిద్ధియు ♦ నొసఁగు గంగ

గీ. గంగ గంగ యనుచుఁ ♦ గడఁగి యెవ్వఁడువల్కు, యోజనాయుతముల ♦ నుండియైనఁ
బరగ నతఁడు సర్వ ♦ పాపవిముక్తుఁడై, విష్ణుపదముఁ గాంచు ♦ విబుధులార. 13

వ. మీరు నొక్కయితిహాసంబుఁ జెప్పెదఁ దొల్లి దివ్యజ్ఞానదేదీప్యమానుం డగుభీష్ముం డు శరతల్పగతుండై వివరింప వివిధంబు లగుధర్మంబు లాకర్ణించి పాండవాగ్రజుం డప్పితామహునిపాదపద్మంబులు శిరంబునఁ దాల్చి ప్రణమిల్లి యే దేశంబు లేపర్వతం బు లేనదులు పుణ్యానుభావసమధికత్వంబు గలయవి యని యడుగుటయు నతం డీ విషయమునకు నొక్కయితిహాసంబు గలదు దాని నీకు వివరించెద ననియిట్లనియె. 14

సీ. ఉంఛవృత్తియుఁ డైన ♦ యొకవిప్రునింటికి, నతిథియై యొకసిద్ధుఁ ♦ డరుగుదెంచ
నాతిథ్య మొనరించి ♦ యతనితో సల్లాప, మాదరింపుచు నద్ధ ♦ రామరుండు ప్రీ
డడిగె నీవడిగిన ♦ యట్టు లాసిద్ధుఁడో, ధర్మవంవేది యా ♦ తనికిఁ జెప్పె
పుణ్యాత్మ యేదేశ ♦ ములను నెన్నదుముగాఁ, బ్రవహించుఁ బుణ్య ♦ తరంగ గంగ

గీ. అట్టిదేశము లాగిరు ♦ లాపదార్థ, ములును బుణ్యతమంబులు ♦ భూరివైభ
వాతిశయభూషితములు సం ♦ యమిజనాభి, మతము లవి గాక జాహ్నవీ ♦ మహిమ వినుఁడు

గీ. బ్రహ్మచర్యంబుఁ దపమును ♦ గ్రతువు దాన, కృత్యములు నుయథావిధి ♦ కృతములయ్యు
జాహ్నవీసేవనంబున ♦ సంభవించు, సుగతి నరుల కేఁజాలవు ♦ సుకృతశాలి. 16

క. తనువుల నై నించుక సో, కిన జాహ్నవిజలము నరుల ♦ కిల్బిషకోటిం
దునిమి(తుదిని)బలనూ, దనలోకానంద మొసఁగు ♦ ధర్మవిచారా. 17

ఆ.వె. మున్నుఁ బాతకంబు ♦ లెన్ని జేసిన వెనుక, గంగఁ దీర్థమాడఁ ♦ గమలహితుఁడు
పొడువ నడఁగుతిమిర ♦ ములగతి నణఁగు దే, వర్షి మొందుఁ బుడమి ♦ వదలియతఁడు.

క. మనుజానికిఁక పశకలము, లనువుపడఁగ నెన్ని యేఁడు ♦ లమరనదీవా
రిని నుండు నన్ని వేలేం, డ్లనిమిషలోకంబునందు ♦ నతఁడు సుఖించుఁ. 19

వ. మహాత్మా! సోమంబులేనియజ్ఞంబును జంద్రుండు లేనిరాత్రియు సూర్యుండు లేనిపగలును బుష్పసంపద లేనిభూజంబును వ్యాకరణశుద్ధిలేనిభాషణంబును పాతివ్రత్యంబులేనివనితయు నతిథి పూజలేనిగృహస్థాశ్రమంబును దానంబులేనిహస్తంబును ధ్వనిలేనికావ్యంబును నిస్సంగత్వంబులేనిసన్న్యాసంబును క్షమలేనితపంబును గులవిద్యలేనిపురుషుండును ధర్మంబులేనిరాజ్యంబును విద్వాంసుండులేనిసభయును మాధుర్యంబులేనిసంగీతంబును వివేకంబులేనిప్రభువును వేగంబులేనిహయంబును లజ్జలేనికులాంగనయును విప్రుండులేనిగ్రామంబును సలిలంబులేనితటాకంబునుంబోలె గంగలేనిదేశంబు హీనత్వంబు నొందు. 20

క. పూనికతో గంగోదక, పానక్రియవో లెవిగత ♦ పాపులఁజేయం
గా నేరవునసులనునూ, త్రైనసుఁ జాంద్రాయణంబు ♦ లాగమవేదీ. 21

ఆ.వె. కీలియందుఁబడిన ♦ తూలమట్లగుఁబాత, కములు త్రిపథ ♦ గా(వగా)హనమున
దురితములనుదోలఁగఁ ♦ ద్రోచుటకెన్ని థం, గులనుగంగసాటి ♦ గలదెయెందు. 22

సీ. ఝంఝూనమీరంబు ♦ జలధరంబులఁబోలెఁ, గంఠీరవము మత్త ♦ కరులఁబోలె
పతగవంశస్వామి ♦ పన్నగంబులఁబోలెఁ, గమలమిత్రుండు చీ ♦ కట్లఁబోలె
వజ్రిఁయుధుండు ప ♦ ర్వతసమూహముఁబోలె, ఘనరసాయనము రో ♦ గములఁబోలెఁ
బరమాత్మబోధంబు ♦ ప్రకృతిబంధముఁబోలె, జ్వలనంబు తూలికా ♦ సమితివోలె

గీ. విలసదనురాగమునఁ దన్నుఁ ♦ గొలుచునట్టిఁ
జంతువులరూప?(పాప)ములనెల్ల ♦ సమయఁజేయుఁ
బటుతరాజ్ఞానతరుఖండ ♦ పరశుధార
రంగదుత్తుంగపుణ్యాత ♦ రంగ గంగ. 23

గీ. అనఘ వినుశరణములేని ♦ జనులకెల్ల, జహ్నుసుత శరణం బండ్రు ♦ సకలమునులు
సురల కమృతమువలె నగు ♦ నరుల కవని, యందు భాగీరథీజలం ♦ బనఁగ వింద. 24

ఉ. మేలుగ మానవుండు తల ♦ మీఁద నొకించుకమైన జాహ్నవీ
వాలుకఁ జల్లుకొన్న నని ♦ వారితభక్తిని గంగమట్టిచే
ఫాలమునందు బొట్టిడినఁ ♦ బాతకముల్ దొలఁగున్ భయంకర
వ్యాళతతుల్ విహంగమను ♦ లాధిపుఁ జూచి తొలంగుకైవడిన్. 25

సీ. గంగాతరంగిణీ ♦ కథను సంగతపవ, మానంబు లెవ్వాని ♦ మేను సోఁకు
నతఁడు భంగించు దు ♦ ర్గతిజాతయాతనా, హేతుభూతములైన ♦ పాతకముల
గంగానదీవిలో ♦ కనమాత్రవాఙ్మనః, కాయసంభవమైన ♦ కలుష మణఁగు
వినిన వేడుకఁ జేసి ♦ నను గనుంగొనినఁ జే, నంటిన మునిఁగిన ♦ ననఘచరిత

తే. తల్లివంకను గలయేడు ♦ తరములందుఁ, దండ్రివంకను గలయేడు ♦ తరములందుఁ
గలుగుపితరులనెల్ల స ♦ ద్గతికిఁ బుచ్చు, సకలసంయమిజనమాన్య ♦ జహ్నుకన్య. 26

ఆ. గంగ గంగ యని చె ♦ లంగి కీర్తింపుచు, నొండు నీట మాన ♦ వుండు మునుఁగ
నతఁడు పాపముక్తుఁ ♦ డగునని పెద్దలు, పలుక విందు విప్రకులవరేణ్య. 27

చ. అనఘచరిత్ర చూడఁగ స ♦ మర్థత గల్గియు జాహ్నవీనదిం
గనుఁగొనకున్నవాఁడు పశు ♦ కల్పుఁడు సందియ మేమి పంకజా
సనుఁడు పురాంతకుండు బల ♦ శాసనుఁడున్ మొదలైనదేవతల్
గొనకొని జాహ్నవిం గొలువఁ ♦ గోరుదు రాత్మశుభాభిలాషులై. 28

క. పరనిజభవాదిసురలకు, శరణం బగునట్టిగంగ ♦ జనులు గొలువ సు
స్థిరనిశ్రేయససంపద, కరస్థితామలక మగు జ ♦ గద్విదితచరితా. 29

క. విను మనఘా రాజభయం, బును జోరభయంబు మఱియు భూతాదిభయం
బును జనులు గమనసమయం, బున గంగఁ దలంచిరేనిఁ ♦ బొందవు వారిన్. 30

సీ. సకలదేవతలలో ♦ సంక్రందనుఁడువోలె, గ్రహములలో దివా ♦ కరుఁడువోలె
నచలసంఘములోన ♦ హాటకాద్రియువోలెఁ, దరువులలోఁ గల్ప ♦ తరువువోలె
ఉడుమండలంబున ♦ నోషధీశుఁడువోలెఁ, గరులలో నింద్రుని ♦ గజమువోలె
వాశ్రమంబులలో గృ ♦ హస్థాశ్రమమువోలె, మణులలోఁ గౌస్తుభ ♦ మణియువోలె

గీ. వాహములలోన నుచ్చైశ్శ్ర ♦ వంబువోలె, నగరములలోనఁ గాశికా ♦ నగరివోలె
భువనమునఁ గల్గునదులలో ♦ భూరిమహిమ, గంగ యెక్కుడు వేదోక్త ♦ కర్మనిరత.

మ. అనితానందమయారవిందభవలో ♦ కారోహసోపానమా
ర్గసహాపుణ్యులసత్తరంగ యగుగం ♦ గం గాంచి భక్తిన్నమో
నమయంచుం బ్రణమిల్లి చేరి మసల ♦ స్నానంబుఁ గావించువాఁ
డమరప్రార్థితమోక్షరాజ్యపదవీ ♦ తారూఢుఁ డుర్వీసురా. 32

క. ఒకయెడ గంగాజలకణ, మొకయెడఁ జాంద్రాయణంబు ♦ లొగి నూఱును బొం
దికఁగాఁ దుల నిడి తూఁచినఁ, బ్రకటితముగ గంగజలము ♦ బరువై హెచ్చెన్. 33

గీ. ఒకఁడు డోఁపి చేసి యుగ్ర ♦ తపంబు వే, ఱొకఁడు నరుఁడు గంగ ♦ నోలలాడ
వాఁ డతపస్వి చేరె నమరేం ♦ ద్రపురము గం, గాభిషేకకర్త ♦ యమృత మొందె.

గీ. గంగ మనుజులపాలింటి ♦ కల్పవల్లి, సన్నిధిని గన్న పెన్నిధి ♦ జహ్నుకన్య
యమరనది భవరోగది ♦ వ్యౌషధంబు, ముక్తిలతికు భాగీరథి ♦ మూలదుంప. 35

గీ. రంగుమీఱంగ గంగాత ♦ రంగనికర, జనితనాదంబు వినునట్టి ♦ మనుజుఁ డనఘ
యాలకింపఁడు ప్రాణప్ర ♦ యాణవేళ, నంతకులులాయకంఠఘం ♦ టారవంబు. 36

మ. తమవంశంబునఁ బుట్టినట్టిజను లు ♦ ద్యత్ప్రీతి గంగావగా
హముఁ జేయన్ దమకట్టి గట్టు డిగుచో ♦ నాథన్యులం జూచి మో
దము గల్గెం దమకంచు వారిపితరుల్ ♦ గావింతు రానందనా
ట్యము మేఘుం గనుఁగొన్నబర్హిణసమూ ♦ హంబట్ల లీలాకృతిన్. 37

క. గంగాతటకోటర, సంగత మగుపక్షిలోఁడ ♦ సముఁడే మదమా
తంగతురంగశతాంగభ, టాంగణమూవిజితవిమతుఁ ♦ డగునరపతియున్. 38

శా. గంగాస్నానముఁ జేసి వచ్చితిమి వే ♦ డన్ లేమి మేమంచు నీ
భంగి న్మాటికి వాలు లాటతమిలో ♦ భాషింపఁగా వారికిన్
గంగాస్నానఫలంబు గల్గు భవదుః ♦ ఖంబుల్ నశించున్ వియ
ద్గంగాస్నానపవిత్రులౌ జనములం ♦ గన్నంతనే మేలగున్. 39

క. సులభము సురపతిలోకము, సులభము శశిలోక మవని ♦ సుర విను గంగో
జ్జ్వలతీరమరణలాభము, సులభము గాదండ్రు ముక్తి ♦ సుఖకర మగుటన్. 40

గీ. జాహ్నవీపుణ్యగర్భసం ♦ జనితమకర, మత్స్యకూర్మాదిజలజంతు ♦ మండలంబు
పొందియును మాతృగర్భప్ర ♦ వేశఖేద, మనుభవింపక చిరసుఖ ♦ మనుభవించు. 41

మ. గతజన్మంబులనెట్టిదివ్యతపముల్ ♦ గావించెనో యెట్టియ
ద్భుతపుణ్యం బొనరించెనో సురసరి ♦ త్పుణ్యోర్మికాలోలసం
తతఖేలన్మదభృంగగానవిలస ♦ ద్రాజీవరాజీసమం
చితడోలాపటలీవిహారసుఖల ♦ క్ష్మీమత్తహంసావళుల్. 42

శా. గంగాతీరనివాసులన్ యతుల భి ♦ క్షావృత్తులం గాంచి స
ర్వాంగంబుల్ భువిసోఁక మ్రొక్కి ఫలదు ♦ గ్ధాన్నాదులన్ భిక్ష భ
క్తిం గావించినపుణ్యవంతులకు సి ♦ ద్ధించున్ సుఖంబుల్ పరిం
పం గోటుల్ తుది విష్ణులోకము లభిం ♦ చున్ మోక్షనిక్షేపమై. 43

క. ఘనపరిమళమిళితాంబుజ, వనంబు సేవించుమధుప ♦ వర్గముచందం
బున విడువక భాగీరథి, ననువర్తింతురు ముముక్షు ♦ లగుమానిజనుల్. 44

గీ. ప్రబలతాపత్రయాగ్నితా ♦ పంబు మాన్ప, నొందు భేషజ మున్న దే ♦ యార్వయాదుఁ
జారుధావళ్యజితశర ♦ చ్చంద్రకిరణ, నికర మగుజాహ్నవీజలం ♦ బొకటి దక్క. 45

గీ. తల్లి త్రిజగంగ ♦ ధనము భాగీరథి, విమలవిద్య జాహ్న ♦ వీపవిత్రంతి
తోడునీడ గగన ♦ ధుని మానవుల కెల్లఁ, దెలియు వినుము ధరణి ♦ దేవతిలక. 46

క. రాజీవంబులుఁ గలువలు, జాజులుఁ దులసీదళములు ♦ సంపెంగవిరులన్
బూజించి జహ్నుకన్యం, బూజించినవారు దివిజ ♦ పూజ్యులు విప్రా. 47

క. గంగాస్నానపరాయణు, లంగనుఁగొని దూరముగఁ దొ ♦ లంగుదు రతిభీ
తిం గాలకింకరులు తమ, కుంగీడు జనించు నంత ♦ కునిచే ననుచున్. 48

గీ. మాదుకులరంగ గంగను ♦ జూడఁడేని, అర్థితో జాహ్నవినిఁ దీర్థ ♦ మాడఁడేని
కోరి గంగాజలంబులు ♦ గ్రోలఁడేని, కలుగ నేటికిఁ దల్లుల ♦ కడుపుచేటు. 49

గీ. మూరి వలరుభగీరథు ♦ కీర్తివోలె, మదనరిపుమౌళి మల్లికా ♦ మాలవోలె
సొంపుదీపింప ఝాలు ని ♦ లింపతటిని, భక్తిఁ జూచిన ప్రజకేమి ♦ భాగ్యముక్తి. 50

గీ. శీతలము లయ్యుఁ దమయందుఁ ♦ జేరి మునుఁగు, నరులపాతక మనుకాన ♦ నముదహింప
నతికఠోరానలజ్వాల ♦ లగుచు వెలుఁగు, లలితగంగాతరంగజా ♦ లంబులనఘ. 51

చ. తుటుములు గట్టి మింట విబు ♦ ధు ల్గొనియాడఁగ జాహ్నవీతటిం
దటుకునఁ బ్రాణము ల్విడుచు ♦ ధన్యుఁడు ముక్తిసతిన్ వరించుచోఁ
బటుగతి మ్రోయువాద్యముల ♦ భంగిఁ జెలంగు నభంగురప్లవ
స్ఫుటవిలుఠద్ద్యుసింధుశుభ ♦ సూచకవీచిఘటాసహాస్రిముల్. 52

సీ. అనవరతాధ్యాప ♦ కునికన్న నెక్కుడు, జాహ్నవీస్మరణంబు ♦ సలుపువాఁడు
భాగీరథీతీర ♦ భాగంబున వసించు, దోమఁ బోలదు [illegible] ♦ [illegible]నిగమంబు
గంగ చెంగట నొక్క ♦ గవ్వ విప్రుని కియ్య, నది మేరుదిత్తున్న ♦ నై ఫలించు
తలమీఁద సురనదీ ♦ జలబిందువులు భక్తి, జిలికించుపురుషుఁడు ♦ శివనిభుండు

గీ. కోటిజన్మార్జితానంత ♦ కోటిదురిత, కూటకుధరవిపాటనా ♦ కుంఠకులిశ
ధారయగుజాహ్నవీదేవి ♦ భూరిమహిమ, నలువకైనను వచియింప ♦ నలవియగునె.

సీ. గంగ నుద్దేశించి ♦ కదలి బత్తివిమూఁడు, రోఁచనంబులు దను ♦ నత్తమునకు
గంగావగాహంబు ♦ కల్గఁ గల్గుఫలంబు, సమకూరు నశ్వశా ♦ స్త్రప్రవీణ

యిప్పుడు గంగకుఁ బోదు ♦ నెప్పుడు గంగను జూతు, నని యెల్లవేళల ♦ ననుతపించు
జనుడు సాక్షాజ్జనార్దనుఁడు మర్త్యుఁడు గాఁడు, సందేహ మియ్యెడఁ జెందవలదు

ఆ.వె. సకలపుణ్యతీర్థ ♦ సకలపుణ్యక్షేత్ర, ములఁ ఫలించుఁ బుణ్య ♦ ఫలము దొరకు
వేఁ(కు-వీఁక జాహ్న ♦ వీశుభనామకీ, ర్తనముఁ జేయునట్టి ♦ ఘనునకైన. 54

ఉ. మానితభక్తి విప్రులకు ♦ మాటికి నొప్పఁగ గంగచెంత గో
దానము లాచరించినవ ♦ దాన్యుఁడు దివ్యవధూసమేతుఁడై
మానుగఁ జంద్రమండలస ♦ మానవిమానము నెక్కి వేల్పులౌ
నౌనని మెచ్చ నేగు దను ♦ జాంతకువీటికి ముక్తిపేటికిన్. 55

గీ. ధాత్రిసురునకు గోచర్మ ♦ మాత్రభూమి, గంగచెంగట దానం బొ ♦ సంగుదాత
యఖిలనిర్జరలోకసౌ ♦ ఖ్యానుభూతిఁ, బడసి తర్వాత నిర్వాణ ♦ పదముఁ గాంచు.

క. కరితురగరథపదాతులు, ధరణీదేవునకు గంగ ♦ దరి నిచ్చినభూ
వరుఁడు రవిబింబశతభా, సురయానము నెక్కి యరుగు ♦ సురలోకములన్. 57

వ. మఱియుఁ గన్యాసాలగ్రామశివలింగదానంబులు గంగాతీరంబునఁ గావించువారు కృతకృత్యులై యక్షయపుణ్యలోకంబు లనుభవింతురు. రత్నరచితకాంచనభూషణాంబరతిలతండులధాన్యదధిమధుఘృతక్షీరగుడపాయసభక్ష్యఫలకర్పూర సుగంధ ఛత్రపాదుకాశయ్యాసనాదిమహాపదార్థంబులు దానంబుసేయుమహాత్ము లపమృత్యువర్జితులై పుత్రపౌత్రసహితులై చిరకాలంబు సకలభోగంబు లనుభవించి శరీరాంతంబున యథేష్టంబు లగునూర్ధ్వలోకంబుల నధివసింతురు. గంగాతీరంబున నొక్కనాఁ డుపవసించినవానికి ననేకచాంద్రాయణవ్రతఫలంబు సిద్ధించు. జపతపోయాగదానధర్మంబులు మోక్షకారణంబు లగు. జాహ్నవిచెంత నొక్కప్రాణాయామంబుఁ జేసినసుకృతికి దుర్జన్మదుష్ప్రతిగ్రహదోషంబులు నశించు. చిత్తశుద్ధి సంభవించు. 58

గీ. సర్వజగదుత్తమ దేవతా ♦ సార్వభౌముఁ, డైనత్రిపురాంతకస్వామి ♦ యర్థితోడ
పావనోదకమూర్తి యా ♦ దేవి నింగి, నుండి రాఁజాల్చుఁడే జటా ♦ మండలమున.

క. చెలువమరఁగ మూడుపథం, బులఁ జని ముల్లోకములకు ♦ భూషణ మగును
జ్జ్వలమూర్తిని యాదేవిం, గొలుచునరుఁడు ధన్యుఁ డఖిల ♦ గుణరత్ననిధీ. 60

క. కుపితకపిలమునిశాప, క్షుపితాంగులఁ గలుషయుతుల ♦ సగరాత్మజులన్
గృపఁ జూచి గంగ సురరా, జపదస్థులఁ జేసెఁ దనదు ♦ జలసేకమునన్. 61

క. కలితగతిన్ విష్ణుపదము, వలనన్ రవిమండలంబు ♦ వలన సువర్ణా
చలమువలన హరునౌదల, వలనన్ హిమగిరికి గంగ ♦ వచ్చెం జెలువన్. 62

క. మనమున వాణిఁ గ్రియుచే, ననిశముఁ దన నమ్మి కొలుచు ♦ నరఘాత్ములకుం
బునరావృత్తివివర్జిత, సనాతనస్థానలాభ ♦ సంపద లిచ్చున్. 63

చ. అనఘచరిత్రి యేనెఱుఁగు ♦ నంత వచించితిఁ గాని జాహ్నవీ
ఘనగుణవైభవం బదియ ♦ గణ్య మనంతము మేరురత్నముల్
వననిధివారిబిందువులు ♦ వారక యెన్నఁగవచ్చు జహ్నునం
దనిగుణము ల్గణింపఁగ వి ♦ ధాతకు శేషునికైన శక్యమే. 64

క. అవనిసుర నేను నీకున్, వివరించినయట్టిజాహ్నవీ ♦ శుభగుణవై
భవ మనిశంబు వచింపుము, ప్రవిశదగతి నాత్మలోన ♦ భక్తి దలిర్పన్. 65

క. తేజమెలర్పఁగ నటువలె, శ్రీజాహ్నవిఁగొల్చితేని ♦ సిద్ధుఁడవై వి
భ్రాజితగతి ముజ్జగములఁ, బూజార్హుఁడ వగుచు సుఖముఁ ♦ బొందెదవనఘా. 66

గీ. కడఁగి వేదోక్తనిజధర్మ ♦ కర్మనిరతుఁ, డగుచుఁదన్నుభజించుమ ♦ హానుభావు
చిత్తపద్మముఁ గృప వాధి ♦ జించిగంగ, యతనిఁజిరసౌఖ్యుఁజేయుధ ♦ రామరేంద్ర

సీ. అని యిట్లు గంగామ ♦ హత్త్వ మాద్విజునకు, వివరించి యాసిద్ధ ♦ వృషభుఁ డంత
సాకారగతి నేగ ♦ నయ్యవనీసుర, ప్రవరుండు నియతశాం ♦ తరంగుఁ డగుచు
గంగను సేవించి ♦ క్రతుతపోదానాద్య, శేషసాధనములఁ ♦ జెందరాని
గతిఁగాంచెఁ బాండవా ♦ గ్రజ నీవు నద్దేవి, భజియించి పరమశు ♦ భంబు నొందు

గీ. మని పలికె శాంతనవుఁ డిట్టు ♦ లనియె జాహ్న, వీస్తుతిసమేతమైనయి ♦ వ్విశ్రుతేతి
హాసరత్నంబుఁ జదివిన ♦ నధికభక్తి, వినిన రుజలును దోషంబు ♦ లును దొలంగు. 68

వ. అనిన విని ధర్మనందనుండు మందాకినీనందనునియుపదేశంబుచొప్పున గంగాసంసేవనం బాచరించి తత్పుణ్యానుభావంబున నిర్మలాంతఃకరణుండై యశ్వమేధాదిమహాయజ్ఞంబు లనుష్ఠించి చిరకాలంబు సాగరవేలావలయితధరిత్రీమండలం బేకచ్ఛత్రంబుగా నేలి యంతంబున ననంతపుణ్యలోకారోహణంబుఁ జేసె. కావున జాహ్నవీభజనపరాయణు లగువారికి ధర్మార్థకామమోక్షంబులులభించునది పరమార్థం బని సూతుం డుపదేశించిన నాకర్ణించి సముచితహర్షోత్కర్షమున నిర్మలసకలనావమావేశితమనస్కులై శౌనకాదిమునీంద్రు లక్కథకునితో నిట్లనిరి. 69

గీ. అఖిలజగదేకపావని ♦ యనఁగఁ బరగు, జాహ్నవీదేవి యెటువలె ♦ సంభవించె
వినుతగుణశీల యెటువలె ♦ విష్ణుపదిగఁ, దెలియఁబలుకుము సాధువ ♦ త్సలుఁడవీవు

వ. అని యడిగినం దొల్లి నారదునకు బ్రహ్మదేవుండు వక్కాణించిన తెఱంగు మీకెఱింగించెద వినుండని యిట్లుం జెప్పందొడంగె. 71

క. కలఁడు నిజబంధుజనమనః ♦ కమలఘనవి, కాసకరణప్రగల్భభుజా ♦ గ్రస్మహాప్ర
తాపతపనవిలుప్తారి ♦ తారకుండు, తారకుం డనుపేరిటి ♦ దనుజరాజు. 72

వ. అద్దానవుండు పెద్దకాలంబు తపంబుఁ జేసి పెంపువడసి గర్వంబునొంది మూఁడులోకంబులకుం గీడుసేయుచు నిరపరాధులగుమునులను రాజులను వధించి దిక్పాలకులయిళ్లు గొల్లవెట్టి పెట్టిదంబుగా విజృంభించి నొంచిన నిర్వహింపం దోఁచక వేలుపులు చీకాకుపడి చింతించి యార్తత్రాణపరాయణుండు నారాయణుండు దక్క నొక్కరుండు మనలకు శరణ్యుండు లేఁడని నిశ్చయించి యకలుషకరుణాసముద్రునిం గనుంగొని విన్నవింతు మని కదలి క్షీరసాగరంబు డాసి. 73

మ. కని యింద్రాదిసుపర్వు లయ్యెడఁ గన ♦ త్కుందబిసిశ్యామశో
భనగాత్రున్, శరదిందుబింబవదనుం ♦ బద్మాయతాక్షున్, లస
ద్వనమాలాన్వితవక్షు, నక్రకరిరో ♦ దంచద్భుజున్, దివ్యచం
దనలిప్తాంగు, సుదారభూషణు గృపా ♦ ధారుని రమావల్లభున్. 74

గీ. ఇట్లు నేత్రోత్సవముగ ల ♦ క్ష్మీశుఁ జూచి, భయము విడిచి సుపర్వులు ♦ ప్రమదమొంది
సాగి ప్రణమిల్లి వేవి హ ♦ స్తములు మొగిచి, వినుతులొనరించి తగవిన్న ♦ వించిరిట్లు.

సీ. ఓకృపాసాగర ♦ యోభక్తవత్సల, యోజగన్నాయక ♦ యోశరణ్య
మముఁ బ్రోవఁ బూనవే ♦ మత్స్యావతార మున్, పరిహరింపవె దైత్య ♦ బాధ లెల్ల
నసురలపాలయ్యె ♦ నమరులరాజ్యంబు, చేచేతలందులు ♦ చెలఁగి బడిరి
తలముంచిపాయునీ ♦ యలజడిఁ దొలఁగించి, వైచికావక యున్న ♦ వాఁడ వేమి

గీ. యుంచిచూడఁగ మాకుఁ ♦ బ్రాపెవ్వరింక, దీనులకు వేఱ నీకన్న ♦ దిక్కు గలదె
కడఁగి మాపయి మును నీకుఁ ♦ గల్గుకరుణ, నేఁడు మఱచితె గోవింద ♦ నీరజాక్ష.

క. అని సురలు విన్నవించిన, విని పంకజనాభుఁ డిట్టి ♦ వెత మీ కెప్డె
వ్వనివలనఁ బొడమె నాకు, ద్దనుజా నెఱింగింపుఁ డనినఁ ♦ దద్దయు వేడ్కన్. 77

గీ. తారకుం డనునొకదుష్ట ♦ దైత్యుఁ డధిక, బలపరాక్రమజనితద ♦ ర్పమునఁ గెరలి
ప్రాణములతోడ నుంచివాఁ ♦ డమరవరుల, వానిఁ జెకటార్చి రక్షింప ♦ వలయు మమ్ము.

క. అయ్యసుర గెలువఁ జాలము, కయ్యంబున మేము; వాఁడ ♦ ఖండితబలుఁ డో
యయ్య! యూషరబీజము, లయ్యెఁ గదా వానియెడ నెట్టి ♦ యత్నము లైనన్. 79

క. అని చెప్పిన మాధవుఁ డి, ట్లనియెన్ మీవంటివారి కారక్కసు మా
ర్కొని నిలువఁ దరమె దురమున, వినిపించెద వాని గెలుచు ♦ వీరుని మీకున్. 80

గీ. పదిదినంబులలోపలి ♦ బాలకుండు, గాని శెకటార్పఁగా నోపఁ ♦ డానిశాటు
నట్టిబాలుఁడ నగుచు నే ♦ నద్దురాత్ముఁ, దొడఁగి రణమున నెదిరించి ♦ తునుమలేను.

క. నావలన నిట్టిబాలకుఁ, డేవేల్పులనైనఁ గల్గఁ ♦ డిత్తఱి మఱి మీ,
కావిర్భవించు బాలుర, కావిధిఁ దీర్ఘంగ నెట్టు ♦ లగుఁ దెలుపంగన్. 82

సీ. అప్పరమేశవీ ♦ ర్యంబునఁ బొడమిన, బాలుండు తారకు ♦ నోలిఁ గెడప
నోపు జితేంద్రియుం ♦ డూహింప నభవుఁ డా, యనకుఁ బుత్రోత్పత్తి ♦ యగుట యెటిది
కావున నిమ్మహా ♦ కార్యంబునకు యోగ్య, మైనయత్నంబు నే ♦ యంగవలయు
నని యుపదేశించి ♦ హరి తిరోహితుఁడైన, నచ్చోటుఁ బాసి యిం ♦ ద్రాదిసురలు

గీ. చని మునులతోడఁ గూడి మం ♦ తనమొనర్చి, వారుఁదమరనుజనిహిమ ♦ వన్నగేంద్రుఁ
గాంచి భక్తి నతండుగా ♦ వించు నర్ఘ్య, పాద్యసత్కారవిధులకుఁ ♦ బ్రమదమొంది.

ఆ. పర్వతేంద్ర నీకుఁ ♦ బరమకళ్యాణకా, రణము మాకు గురుత ♦ రప్రమోద
కరము నగుప్రకృష్ట ♦ కార్యంబుఁ దెలుపవ, చ్చితిమి దాని తెలుఁగుఁ ♦ జిత్తగింపు.

వ. దక్షప్రజాపతిపుత్రిక యైనసతీదేవి నాఁ బరగుపరమేశ్వరునితరుణీలలామంబు మున్ను దనతండ్రి చేసినయవమానంబు గారణంబుగాఁ బురస్కరించుకొని నిజశరీరంబు యోగాగ్నికి నాహుతిఁ గావించె నమ్మహేశ్వరి నీకుం బట్టియై వెండిగిట్టునట్టుగాఁ బర గుజగజ్జెట్టిని వరియించి మనకుం బరమానందంబు సేయుఁ లీలాక్లృప్తగుప్తప్రపంచయు లజ్జాలక్ష్మీసరస్వతీమేధాశ్రద్ధాసిద్ధివిద్యాకీర్తితుష్టిదయానీతిశాంతిస్వరూపయు న గునమ్మహాదేవిం బుత్రిగాఁ బడయుము అని దేవతలు మునులును బలికిన హిమవంతుం డంతరంగంబునం దరంగితంబగుహర్షోత్కర్షంబునం బొలిచె. నతనిప్రియపత్ని మేనకాదేవియు నానందం బినుమడింప నాజగన్మాతృకం గూఁతుంగాఁ బడసి మీకు హితం బాచరించెద నని పలికె. పురందరాదిబృందారకులు యథేచ్ఛం జనిరంత.

క. నిర్భరతరరసలక్ష్మీ, గర్భిత యగుసుకవికవిత ♦ గతి లోకసుఖా
విర్భావకారణముగా, గర్భిణియై మెఱసె మేన ♦ కాసతి మిగులన్. 86

క. అలివేణికిఁ జనుముక్కులు, నలుపెక్కె విలాసవతికి ♦ నవనవలవలీ
దళములగతిఁ బాండురరుచి, నలరెం జెలువమరు చెక్కు ♦ టద్దము లంతన్. 87

ఆ.వె. మందగమన యనెడు ♦ మాట నిక్కముగాఁగ, నడలు జడను పడియె ♦ నళినముఖికిఁ
గలదు లేదటంచుఁ ♦ బలుకంగ నొగ్గని, యట్టి నడుము సతికి ♦ నదనమయ్యె. 88

క. పటునీలకాంతులఁ బరి, స్ఫుటమై నూగారు సాగె ♦ సుదతికి రశనా
కటకాదిభూషణము లు, త్కటభారము లయ్యె హిమన ♦ గ్రైవేయసికిన్. 89

చ. జగము సృజింపఁగోరె, దను ♦ జప్రతతిం దునుమం దలంచె, దే
వగణము నెల్లఁ బ్రోచుటకు ♦ వాంఛ నొనర్చె, నిజప్రతాళి కిం
పుగ భువనాధిపత్య మిడఁ ♦ బూనె, వధూమణి గర్భసీమసాం
పుగ నభివృద్ధిఁ గాంచుతఱి ♦ భూషణుదేవిమహానుభావతన్. 90

క. నిట్టూర్పులు దఱుదయ్యెను, గట్టులదొరకలికికలికి ♦ కన్నులయందున్
రెట్టించె ధవళకాంతులు, పట్టుగఁ గనుఱెప్ప లలస ♦ భావముఁ జెందెన్. 91

వ. ఇట్లాదిశక్తిని గర్భంబునం బూనిన మేనకామహాదేవికి నవమాసంబులు గడచి దశమ
మాసంబునం గొన్నిదినంబులు చనునంత. 92

మ. జనియించెన్ గ్రహపంచకంబు పరమో ♦ చ్చస్థానగంబై త్రయీ
తనుసంపత్క్రము లేక భాగ్యవిభవో ♦ త్కర్షంబు సూచింప శో
భనలగ్నంబున శైలరాజసతికిన్ ♦ బ్రహ్మాండభాండావళుల్
తనగర్భంబునఁ దాల్చుబాల జగదు ♦ త్సాహంబు సంధిల్లఁగన్. 93

సీ. గంధవాహములు సు ♦ గంధంబు వెదజల్లె, శుభులైన దేవదుం ♦ దుభులు మొఱసె
కుసుమవర్షంబులు ♦ గురిసె మేఘంబులు, దిక్కులు మిక్కిలి ♦ తెలివి నొందె
రంభాదిసురవధూ ♦ రత్నంబు లాడిరి, పాడిరి గంధర్వ ♦ పద్మముఖులు
విమలనిర్ఝరముల ♦ విలసిల్లె నదులెల్ల, నబ్జమిత్రాదిగ్ర ♦ హంబు లలరె
గీ. సురలు నిర్భరసంతోష ♦ భరితు లైరి, మానిహృదయంబు లానంద ♦ మయము లయ్యె
సౌఖ్య మొదవెఁ జరాచర ♦ జంతులకిక, శైలకన్యావతారవా ♦ సరమునందు. 94

వ. ఇట్లు లీలావిగ్రహధారిణి యగుసర్వేశ్వరికిఁ బార్వతి యనియు నుమయనియు నునా
మకరణంబు గావించి యనేకప్రకారంబులం బ్రశంసించి యమందానందకందళిత
హృదయారవిందులై యరవిందాసనాదిబృందారకులు నిజమందిరంబులకుం జని రంత
నయ్యచలబాలయు బాలచంద్రరేఖయుంబోలె దినదినప్రవర్ధమానయై పూర్వజన్మ
భావనావిశేషవశంబున శేషాహిభూషణుం దనడెందంబునం బొందుపఱచి యితరం
బు మఱచి సురుచిరహరచరణారవిందచింతనామృతరసాస్వాదనిష్ఠాగరిష్ఠయై వర్తిం
పుచు. 95

గీ. బంతు లాడుచు పకియల ♦ పాట వినుచు, వేడ్కఁ బాడుచుఁ జెలులకు ♦ విందులిడుచు
నగుచు నుయ్యాల లూఁగుచు ♦ నగరినూజ, పెక్కు లీలల నిబ్బంగిఁ ♦ జెలుగుచుండె.

గీ. చారుతరతనులతికావ ♦ సంతకాల, మంగలావణ్యసింధువ ♦ ల్లాగమంబు
రాగజలధివిధూదయా ♦ రంభవేళ, నగతనూభవనవయౌవ ♦ నంబుఁ జెందె. 96

గీ. హరమనోధైర్యధన మెల్ల ♦ నపహరింపఁ, బ్రబలయత్నంబు గావించు ♦ పంచబాణ
తస్కరునకు సహాయమై ♦ తనరుతిమిర, బృందమనఁ బొల్చెఁ జికురంబు ♦ ఇందుముఖికి.

సీ. వనజగర్భనివరం ♦ బున నిష్కళంకుఁడై, పాడమినశశి యనఁ ♦ బొసఁగె మోము
తారుణ్యమనుశాణ ♦ ధారఁ బట్టినమనో, జానితూపు లనఁగ లో ♦ చనములమరె
లావణ్యదుగ్ధాబ్ధి ♦ నావిర్భవించిన, లలితశంఖం బన ♦ గళము వెలసె
పంచశరుండు గా ♦ వించినహరుకంఠ, పాశంబు లనఁ బొల్చె ♦ బాహులతలు

గీ. శివఘనాశ్రయసత్క్రియో ♦ చితములైన, కనకగిరులన వర్తుల ♦ స్తనము లలరె
చాయశృంగారరసపూర్ణ ♦ సరసి యనఁగ, నగతనూజకు విలసిల్లె ♦ నాభిబిలము. 99

క. చారుదివాకరికరధి, క్కారో(దా)రంబు లగుచుఁ ♦ గదళీకాండా
కారశ్రీచోరములై, భూరిద్యుతి నూరు లమరె ♦ భువనేశ్వరికిన్. 100

క. ముక్కంటిఁ గెలువఁబూనిన, చక్కరవిలుకానితరక ♦ సంబులె పోలెన్
జక్కనిపిక్కలు మెఱసెను, మిక్కిలి జిగి పిక్కటిల్ల ♦ మీనేక్షణకున్. 101

గీ. పద్మములు పార్వతీపాద ♦ పద్మములకు, నోడెఁ గాఁబోలు నటుగాక ♦ యున్న నేల
పూను విస్తీర్ణపత్ర ♦ సంతానసంగ, తాళికులకైతవమ్మున ♦ నపయశంబు. 102

చ. అభినవనూత్నపల్లవస ♦ హాయము లైనబిసప్రసూనముల్
ప్రభగలపార్వతీచరణ ♦ పద్మయుగంబున కోహటించివా
లభయమునన్ మహావనము ♦ లం బడి భంగము లందెఁ బంకజ
ప్రభవున కైన దుస్తరవి ♦ పత్కరముల్ (బలవద్విరోధముల్) 103

గీ. కనకతాటంకకంకణ ♦ కటకతార, హారమణిమేఖలాద్యలం ♦ కారములకు
శైలకన్యాంగకములు భూ ♦ షణము లగుచు, లలితలావణ్యసముదయ ♦ లక్ష్మిఁ జెలఁగె

గీ. ఇవ్విధంబునఁ దారుణ్య ♦ మెసక మెసఁగ, నవ్వధూమణి యనురక్తి ♦ నివ్వటిల్ల
నిందుశేఖరుఁ డెందంబు ♦ నందు నిలిపి, యుతరకృత్యము మఱచెఁ ద ♦ దేకనిష్ఠ. 105

గీ. అట్టియెడ గట్టురాయని ♦ పట్టిఁ జూచి, వినయవినమితగాత్రులై ♦ విబుధు లెల్ల
నమ్మ నీవమ్మహేశ్వరు ♦ నాదిదేవు, విశ్వపతిఁ గూర్చి తపముఁ గా ♦ వింపు మనిరి.

వ. అమ్మాట కమ్మానిని సంతసించి. 107

సీ. శీతమహీధర ♦ శిఖరభాగంబున, నగ్రస్థలంబున ♦ నధివసించి
శివునిపాదములపైఁ ♦ జిత్తంబు నిలిపి, యత్యంతనియమకృ ♦ శాంగి యగుచు

శీతవాతాతప ♦ జాతవ్యథకు భీతి, నొందక యాఁకలి ♦ నుడిలగొనక
మునులకునద్భుతం ♦ బుగఁ బార్వతీదేవి, సాధునిష్ఠఁ దపంబు ♦ సలుపుచుండె

ఆ.వె. నట్టియెడ నిలింపు ♦ లందఱు నొకచోటఁ, గూడి సకలలోక ♦ గురుఁడు శివుఁడు
యోగనిష్ఠ విగత ♦ రాగుఁడై యుప్పు డున్న, వాఁడు వనిత నెట్లు ♦ వాంఛసేయు.

గీ. హరుఁడు పార్వతి నుద్వాహ ♦ మయ్యెనేని, వారికిజనించుసుతుఁడు దు ♦ ర్వారబలుఁడు
సురలభయ మెల్లఁదీరుఁద ♦ త్సుతునివలనఁ, బ్రొద్దువొడిచినఁజీకట్లు ♦ పొలియుఁగాదె

వ. కావున నిఖిలబర్హిర్ముఖసుఖకారణం బగునికార్యంబు నిర్వహింపంజాలినసమర్థుం డెవ్వండు గల్గునో యని యనిమిషులు విచారించునెడ దేవగురుం డందఱం జూచి కుసుమశరప్రయోగలాఘవప్రాగల్భ్యత్రిలోకవిజయలక్ష్మీనికేతనుం డగుమకరకేతనుండి ప్పని దీర్ప నేర్పరి యగుఁ జిత్తజుం డెత్తి యుత్తరి మురిముల్కిమొత్తంబులు హరించిన నత్తపోధనసత్తముని చిత్తంబు మెత్తవడి తత్తరపాటు నొంది యుమ్మెత్తకాశి నిపాత్తుఁ గోరు నిట్లునీలలోహితుం డవ్వరారోహ నుద్వాహం బగు నాభగవంతు తేజంబున నగరాజతనూజయందు నుదయించినకుమారకుండు తారకాసురునకు మారకుం డగు నట్లుగావునం గంతునకు ననంతలతాంతవాసనాసంతోషితసకలజనస్వాంతుం డగువసంతుండు సహచరుండై చనుట మేలని గురుం డుపదేశించిన విని యిది య కార్యం బని హరునిం దలంచిన. 110

చ. కనుఁగొననయ్యె నయ్యెడ జ ♦ గంబులు గెల్చినబల్లిదుండు తి
య్యనివిలుఁ గమ్మదూపులును ♦ హస్తయుగంబునఁ బూని మీనకే
తనము చెలంగ రాచిలుక ♦ తత్తడికెందలిరాకుతేరిపై
గొనబుగ నెక్కి నెమ్మిఁ దన ♦ కూర్మిసఖుండు మధుండు తోడుగన్. 111

గీ. ఇత్తెఱంగునఁ దమమ్రోల ♦ నెలమి గదుర, నలరువిల్తుఁడు ప్రాంజలి ♦ యగుచు నిలువ
గారవంబునఁ బూజించి ♦ కార్యసరణి, బూసగుచ్చినచందానఁ ♦ బొసగఁ దెలిపి

గీ. కమ్మపూవుల హరునిచి ♦ త్తమ్ముఁ గరఁగఁ, జేసి పర్వతకన్యను ♦ శివుఁడు పెండ్లి
యాడునట్లు ఘటించి న ♦ మస్తలోక, ములకు మేలొనరింపుము ♦ మోహనాంగ.

క. అని వేఁడిన నుత్సాహము, మనమున ననలెత్తుచుండ ♦ మదనుండు వసం
తుని గూడి పురాంతకుపైఁ, జనియెన్ దావాగ్నిమీఁద ♦ శలభము వోలెన్. 114

చ. అళిభటహుంకృతుల్ శుకహ ♦ యస్ఫుటహేష లుదాత్తమత్తకో
కిలగజబృంహితంబులు నొ ♦ గిన్ విరహిప్రళయం బొనర్పఁగా

మలయమరుత్సుధాంశుమధు ♦ మంత్రులఁ గూడి రతీశ్వరుండు రా
చిలుకహుమాయి నెక్కి నడ ♦ చెందిపురాంతకుమీఁద నుద్ధతిన్. 115

వ. ఇట్లు సపరివారుండై జగదేకవీరుం డగుమారుండు కదలి చనువాఁ డంతస్స్వగతంబున
నిట్లు చింతించె. 116

సీ. పరమేశుఁ ద్రిభువన ♦ గురునిఁ బురాంతకు, నిస్సంగు నిర్మలు ♦ నిటలనయను
నేరీతిఁ గెలుతు నే ♦ నెట్లు వశ్యునిజేతు, నమరులకార్య మె ♦ ట్లాచరింతు
కమలపత్రికశాంబు ♦ కణముదండంబున, నల్లంబు కదుఁ దల్ల ♦ డిల్లఁజొచ్చెఁ
గాలాగ్నిరుద్రుని ♦ క్రోల నిల్చుటయెట్లు, కొంటివినిఁ దలగొకి ♦ కొనఁగనగునె

గీ. సకలజగముల గెలుచునా ♦ సాయకములు, దక్షయాగవిరోధిచి ♦ త్తంబు గాఁడి
వాఁడిమెఱసి కరంగించి ♦ వలపుగొలుపఁ, (జాలఁగలవొకొ) నాకీర్తి ♦ జగముప్రాగడ

శా. ఏలా వట్టివిచారముల్ సలుపఁగా ♦ నీశానుపై నెత్తినన్
వాలాయంబుగఁ బ్రాణసంకట మగున్ ♦ వ్యర్థంబుగా దమ్మహా
కాలున్ డగ్గఱఁబోక మానుట దగుం ♦ గాదన్న ఫాలాంబకా
(ఖీలప్రోజ్వలకీలికాని) చయసం ♦ ప్రక్ష్యేపునిం జేయఁడే. 118

క. నను వేల్పు లేల వేఁడిరి, గొనకొని నే [illegible]కియ్య ♦ కొని వచ్చితి ని
ప్పని కిట్లు వచ్చి మదిఁ బెనఁ, గినవెరపున మరలి చనుట ♦ కీర్తికరంబే. 119

ఆ.వె. దేహమైన విడిచి ♦ దివిజులకార్యంబు, నిర్వహింతు నను చు ♦ నెమ్మితోడ
గడఁగి కదలె వేసి ♦ కన్నులవేలుపు, తపము సేయుకడకు ♦ దర్పకుండు. 120

ఆ.వె. మదనుఁ డెట్లు శివుని ♦ మమత నొందించునో, కార్య మెట్టులగునొ ♦ కాంచవలయు
నంచు సురలు శంక ♦ రాశ్రమం బగుమఁచు, గొండఁ జేరి మింట ♦ నుండి రపుడు.

క. వినుఁ డిది పరమాశ్చర్యము, మునులార, సుపర్వ లబ్ధ ♦ మున నిల్చి హరుం
గనునంతలోనఁ జెనకిన, మనసిజుఁ డాతుద్రుకంటి ♦ మంటల నణఁగెన్. 122

వ. ఇట్లు ముక్కంటికంటిమంటలం బడి మిడుతవడువునం బొడిరైయున్న వెడవిల్తునిం
బొడఁగాంచి భయవిహ్వలులై బలభేదిమొదలగుదివౌకసు లాకసంబున నుండి. 123

గీ. ఓపురాంతక యోరుద్ర ♦ యోమహేశ, కాలకూటహాలాహలభంజన ♦ యోశరణ్య
తారకాసురుచేతి బా ♦ ధలకుఁ జిక్కి[illegible]న్నట్టిమముఁ బ్రోవ ♦ వేకృపాత్మ.

వ. దేవా నీవు ప్రసన్నుండవై పార్వతిం బరిగ్రహించిన నెల్లదేవతలకు నుల్లంబునం జ
ల్లదనము వాటిల్లు నీవీర్యంబున సహార్యకన్యకుం గల్గినకుమారుండు బృందారకమార
తుం డగు తారకుం దెగటార్చి సకలలోకంబులకు నానందంబు సంపాదించు నని ప్రా

లంబులం గేలుఁదమ్ములు గీలించి వేలుపు లెల్ల బ్రార్థించిన నట్లయగుంగాక యని
కరుణించి. 125

సీ. శంకరుం డంతట ♦ సంతోషభరితుఁడై, సప్తర్షిచందుర్ల ♦ సంస్మరించి
రావించి సత్కృతి ♦ గావించి గిరిసార్వ, భౌమునిపాలికిఁ ♦ బంచి తనదు
సంబంధమునకు హ ♦ ర్షంబున నుప్పొంగు, నతనిభాగ్యమునకు ♦ నాత్మ మెచ్చి
పద్మజపద్మాక్షు ♦ బలశాసనాదిదే, వతలకు లేఖలు ♦ వ్రాసి పంపి
గీ. యక్షగంధర్వసిద్ధవి ♦ ద్యాధరులను, దగినపరిగడల రప్పించి ♦ జగములెల్ల
మెచ్చ వైవాహికోత్సవం ♦ బిచ్చగించి యుచితభంగుల మెలఁగుచు ♦ నుండె శివుఁడు

వ. హిమవంతునియోషధిప్రస్థపురంబును రంభోర్వశీమేనకాదిసర్వగీర్వాణగణికాసమారబ్ధలాస్యప్రసంగసంగతంబును, నభంగురోత్సాహసంపన్నకిన్నరగంధర్వకురంగనయనాసంగీతభంగీసముజ్జృంభితంబును, కాహళశంఖభేరీమృదంగవీణావేణుపణవగోముఖాద్యనేకహృద్యవాద్యఘోషసంపూర్ణంబును, గలశభవకణ్వగాధినందనగౌతమగాలవభృగుభరద్వాజమార్కండేయమాండ మంకణాదిమహామునిగణసంశోభితంబును, మేరుమందరవింధ్యగంధమాదనమలయప ముఖబంధుజనసంకీర్ణంబును, నరుంధత్యనసూయాసావిత్రీలోపాముద్రాప్రభృతిపుణ్యాంగనాసమాచరితమంగళాచారసమంజసంబును, నభ్రంకషాదభ్రశుభ్రకేతనశతసహస్రసముల్లంఘితతారకాపథంబును, నవనవప్రసాధనక్రియావిశేషభూషితాశేషగోపురప్రాకారప్రాసాదహర్మ్యాదిగృహరాజవిరాజమానంబును, హిమాంబుసమ్మిళితకలితకస్తూరీపంకవిలిప్తవిపణిరాజమార్గస్థలకల్పితరంగరంగత్కర్పూరరంగవల్లీసముల్లసితంబును, సకలజన(నా)సాపుటప్రియబంధుబంధురసర్వతోనిక్షిప్తనితాంతవాసనాసనాథసముద్వేలకాగురుధూపధూమమాలికాకపటకాదంబినీసమాశ్రితనభోంగణంబును, అనల్పకల్పనాకుశలశిల్పిజనవినిర్మితవిచిత్రచిత్రకలనాసమున్మీలితశాతకుంభకుడ్యభాగాభోగంబును, ప్రత్యాగారద్వారపార్శ్వసన్నద్ధశుద్ధసువర్ణకదళికాస్తంభసంభారంబును, వివాహసంభారసమానయనజాగరూకమహికాచలరాజభృత్యసంతోషభ మహాకలకలధ్వానమేదురంబును, సంతప్తకాంచనమయస్తంభాదిసంధాననికాయకా (మాన)సంధానితముక్తావితానసంతానసంయోజితతరుణారుణకిరణస్ఫురణహారణ ణప్రకటపద్మరాగమణితోరణరమణీయంబును, అమ్లానసంతానతరుకుసుమదామస్తోమసుందరకేళీమందిరద్వారంబును, భద్రకరవిద్రుమప్రవాళబద్ధమంజీమంజులభాసురోశీరకాయమానచ్ఛాయాభిరామపర్యంతభూభాగంబును, వివిధానర్ఘ్యమణిమయాభరణగంధమాల్యానులేపనవిచిత్రవసనాలంకృత దివ్య

శ్రీపురుషమండితంబును, సకలప్రాణిమానసమహోన్నతానందసందోహసంధాయకనవోత్సవంబును నగుచునుండె నక్కడఁ గైలాసంబునందు నిందుశేఖరుండు వివాహసన్నాహసముచితవర్తనుండై యున్నంత. 127

చ. సురపతిముఖ్యదిక్పతులు ♦ సొంపెసలార వధూసమేతులై
తరుణతరార్కబింబసమ ♦ ధామవిమానము లెక్కి వచ్చి రా
మరధరణీమహాప్రసవ ♦ మాల్యసుగంధభరానుయాతబం
భరనికరంబు వెంటఁ బడి ♦ బంట్లతెరంగున నంటి కొల్వఁగన్. 128

క. మరుదశ్వివిశ్వచారణ, గరుడోరగసిద్ధసాధ్య ♦ గంధర్వవియ
చ్చరకిన్నరతుషితాఖ్యా, స్వరు లీశువివాహమునకు ♦ వచ్చిరి వేడ్కన్. 129

వ. మఱియును ద్రివిష్టపవాసు లగువార లందఱు నయ్యష్టమూర్తియిచ్ఛావశంబున సాక్షాత్కృతులై ప్రకృష్టహర్షంబునం గైలాసంబునకు వచ్చిన వారినందఱ నభినందించి చందనకుంకుమసంకుమదమృగమదాదిపరిమళద్రవ్యదివ్యాంబరభూషణార్పణాదుల నాదరించి వీడ్కొలిపి విజ్ఞాపితహిమవత్పురగమనుండై వృషభగమనుండు వైవాహికసమయోచితవేషంబుఁ దాల్చె నివ్విధంబున. 130

సీ. నిడుదకెంజడగుంపు ♦ ముడి విప్పి సిక వేసి, దంబైనమణికిరీ ♦ టంబుఁ దాల్చి
కలితత్రిపుండ్రరే ♦ ఖలఁ బొల్చునొసటిపైఁ, గస్తూరిచేఁ దిల ♦ కంబు దిద్ది
గరళంపుఁగప్పునఁ ♦ గారుక్రమ్ముచునున్న, యఱుత ముత్తెపుగంట ♦ సరియమర్చి
కరిచర్మ మటు పెట్టి ♦ కటిసీమఁ బసిఁడికా, మ్ముల్లఁ బొల్చుతెలిపట్టు ♦ వలువ గట్టి

గీ. మదనభసితాంగరాగంబు ♦ మాని మేనఁ, బరిమళోద్గారిపాటీర ♦ పంకమలఁది
చిలువసొమ్ములు విడనాడి ♦ చెలువు మెఱయ, లలితనవరత్నభూషణం♦బులు ధరించి

వ. ఇట్లు సర్వేశ్వరుం డపూర్వవేషంబు ధరియించి హృద్యానవద్యసముద్యన్మహావాద్యఘోషంబులును, కుసుమాంజలివిక్షేపకుశలసురవధూకరకంకణఝుణత్కారంబును, నీరాజనార్పణనిపుణవృద్ధాంగనామంగళసంగీతనాదంబును, కాశ్యపపులహక్రతుపులస్త్యవసిష్ఠాదిమహర్షిస్వస్తివాచనరవంబును, నందిభృంగిరిటినికుంభకుంభోదరాదివేత్రధరహుంకారంబును, వందిమాగధపాఠ్యమానగద్యపద్యశబ్దంబును నేకీభవించి భూనభోంతరంబులు నిండింప నఖండితత్వరాహంకారపరాభూతమాతరిశ్వంబును, రమణీయరత్నకింకిణీగణవిరాజమానంబును, ధర్మనిర్మితపల్యాణశోభితంబును, ఘణఘణత్కారకమనీయఘంటికాలలితకంఠభాగంబును నగువృషభవాహనంబు నెక్కి. 132

గీ. లక్ష్మియును వాగ్వధూటియు ◆ లలితలీల, పూర్ణకుంభద్వయముఁ గరం ◆ బుల ధరించి
కోరి ముందట నడువఁగఁ ◆ గొంద ఱమర, సతులు మంగళగీతకా ◆ ళలము నెరప.

క. ఇరుదెసల వెనుక ముందట, హరిసరసిజగర్భవాస ◆ వాదిసుపర్వుల్
కరమర్థిఁ గొలువఁ గదలెన్, హరుఁ డప్పుడు తుహినగిరిపు ◆ రాభిముఖుండై. 134

గీ. ఇవ్విధంబునఁ గదలి య ◆ య్యిందుమౌళి, మందగమనంబునఁ దుషార ◆ మహీధరేంద్రు
పురము చేరఁడఁ జేర నా ◆ భూధరాధి, నాథుఁ డవ్వార్త విని మహా ◆ నందుఁ డగుచు

చ. మునివరులన్ సువర్ణగిరి ◆ ముఖ్యనిజప్రియబంధువర్గమున్
దనయులఁ బుణ్యకాంతలు ల ◆ తాప్రతిమానతనూవిలాసశో
భనగణికానికాయము న ◆ పారముదంబునఁ గొల్వ లోకనా
థునిఁ గరుణాధునీశుని నె ◆ దుర్కొనియె న్నగరాజు వేడుకన్. 136

గీ. వందిమాగధరూప మిం ◆ పొందఁ దాల్చి, వెలసి వచ్చిన వేదాది ◆ విద్య లపుడు
త్రిపురహరణాదిశంకర ◆ విపులవిజయ, గాథలు పఠించెఁ బటునిరా ◆ ఘాటసరణి.

క. ఆడిరి వేలుపుచానలు, పాడిరి గంధర్వపతులు ◆ ప్రముదం బెసఁగన్
బోరిదలగుమింటితెరువరి, చేడియ లటు చల్లిరలరు ◆ సేసలు వేడ్కన్. 138

క. దుందుభులు మొఱసె నయ్యెడ, మందరమంథానమధ్య ◆ మానోద్భూతా
మందస్పందనవీచీ, సందోహమహాబ్ధిశబ్ద ◆ సదృశధ్వనులన్. 139

గీ. శశధరఖండధరహిమ ◆ క్షితిభృదుభయ, పక్షచారిపరస్పరో ◆ పరివికీర్ణ
సురభికర్పూరపటవాస ◆ చూర్ణపూర్ణ, మగుచుఁ గనుపట్టె భూగగ ◆ నాంతరంబు

గీ. శివునివారును నీహార ◆ శిఖరివారు, రంగదుద్వేలనిబిడహ ◆ ర్షమునఁ బొంగి
కలసి వర్తించిరి విలాస ◆ గతిసమేత, పూర్వపశ్చిమజలధుల ◆ పోల్కి నపుడు.

వ. ఈక్రమంబున నెదుర్కొన్న యన్నగరాజునకుఁ ద్రిలోకవంద్యుం డగు చంద్రశేఖ
రుండు నమస్కరించిన నతండు భయలజ్జాపభ్రమంబులు డెందంబున సందడింప ది
వ్యోపచారంబుల నప్పురాణపురుషునిం బూజించి నిజపురప్రవేశంబు సేయించి ము
కుందశతానందపురందరాదిబృందారకులవేర్వేఱ విడుదుల విడియించి పెండ్లికొడుకున
కు విశ్వకర్మనిర్మితంబును, నవరత్నమణికిరణమాలికాకిమ్మీరితంబును నగుమందిరంబు సమ
ర్పించినఁ బ్రమదపరివారంబులతోడ నందు సుఖాసీనుండై యుండె నంత. 142

గీ. సురపతినిఁ జూచి పరమేష్ఠి ◆ శుభముహూర్త, మునసమిక్కిలియెడ లేదు ◆ భువనపతికి
సత్వరంబుగ మంగళ ◆ స్నానకృత్య, మర్హవిధమునఁ జేయింపు ◆ మనుచుఁ దెలుప.

వ. అంతట శచీదేవి మొదలయిన నిలింపాంగనల రావించి గంగాధరునకు (మంగళస్నానం
బు సేయింపవలయు) నని నియోగించిన. 144

క. వల్లెయని యల్లనిర్జర, పల్లవపాణులు ప్రమోద ♦ భరమునఁ దారా
వల్లభధరు మణిఘృణిసం, పల్లాలితకనకపీఠి ♦ పైనునిచి తగన్. 145

ఉ. నొసలను ముంగురుల్ చెదర ♦ నూల్కొని ముక్కెరదాలు మోవిపై
వెసఁ గొనసాగఁ జన్నుఁగవ ♦ విచ్చుచు నట్టువడ్రిక్క హారముల్
ముసరి పెనంగులాడ నగు ♦ మోము చెమర్ప నొకర్తు చంపక
ప్రసవసుగంధి తైలమున ♦ భర్గునకుం దల యంటె నేర్పునన్. 146

క. అప్పు డనసూయారుంధతు, లపరిమితప్రీతి జలక ♦ మార్చిరి శుంభ
త్తపనీయకుంభ సంభృత, సపరిమళద్రవ్యభవ్య ♦ జలసేకములన్. 147

క. ఒకకోమలి తడియొత్తెను, మకరధ్వజరిపున కొకతె ♦ మహితదుకూలం
బొక ముసఁగె నంత నొకచం, పకగంధి సుగంధ మలఁదె ♦ భవునెమ్మేనన్. 148

క. కన్నులు మూడున్నవి చెలి, కన్నారఁబెట యిఁక నొకింత ♦ కాటుకఁ దెమ్మం
చెన్నుచుఁ జెన్నుగ శివునకుఁ, గన్నుల నొకబోటి నునుపుఁ ♦ గాటుక దీర్చెన్.

వ. మఱియును మణిమకుటమకరకుండల గ్రైవేయతారహారకేయూరకంకణోర్మికాకటిసూ
త్రనూపురాదిసకలాభరణంబు లలవరించి రక్షాబంధనంబు మొదలగుశుభాచారంబు ల
న్నియు నిర్వర్తించి యామించుబోడులు తనతోడం జనుదేర నయ్యిందురేఖాచూ
డామణి మణిపాదుకారమణీయచరణారవిందవిన్యాసంబుల నాగుల్ఫకీర్ణకుసుమవిస
రం బైనయభ్యంతరాంగణమార్గంబునకు ధన్యత్వంబు సంపాదింపుచు నల్లన నడచి
యెదురుగా వచ్చి తనకు మ్రొక్కిన మైనాకునికరంబుఁ గరంబున నవలంబించి పుణ్య
పురంధ్రీనికురుంబసంభరితంబును, మేరుమందరాదిహిమవద్బంధుజనపరంపరాపరివే
ష్టితంబును, మహామునిగణపరిశోభితంబును, వసురుద్రాదిత్యనానావిధవిబుధవిశేష
భూషితంబును, సరిత్సాగరవనస్పతిసమేతంబును, కామధేనుప్రముఖగోమాతృకాలం
కృతంబును, విశ్వకర్మనిర్మితంబును నైనకళ్యాణమంటపంబుఁ జేరం జనుదెంచి పు
ణ్యాంగనావిహితనీరాజనమంగళోపచారం బైనవివాహవేదికయందుఁ బ్రవేశించి హి
మవంతుం డునుప ననుపమసమున్నతకనకసింహాసనంబున నాసీనుం డైయుండెనంత.

గీ. కమలగర్భుఁడు కనకాసనమున నుండి, యాజ్ఞికత్వముఁ బూని బ్రహ్మర్షిసహితుఁ
డగుచుఁ బుణ్యాహవాచనం ♦ బాచరించి, సకలవిధులు యథావిధి ♦ సలుపుచుండె.

వ. అంత హిమవంతుండు. 152

గీ. పసిమిపదియాఱువన్నియ ♦ పసిఁడిపళ్లె, రమున శివునిపదాబ్జంబు ♦ లమర నునిచి
కెలఁదమ్ముల రతనంపు ♦ గిండి వంచి, యనుగుటిల్లాలు నీరు వో♦యంగఁ గడిగి.

వ. అప్పుణ్యజలంబు లంబుజాక్షియుం దానును శిరంబులం దాల్చి. 154

చ. అతులితవైభవోన్నతున ♦ కబ్జభవాదిసమస్తదేవతా
పతికి గుణాఢ్యకిన్ భువన ♦ భర్తకు నీకును మాకుమారి ని
చ్చితిమని ధారవోసె గుణ ♦ సేవధి యాహిమవన్నగేంద్రుఁ డా
శ్రితశుభదాయి యైనశశి ♦ శేఖరుసవ్యకరాంబుజంబునన్. 155

క. అంగజజయశంఖం బన, మంగళగతిఁ బొల్చుసర్వ ♦ మంగళయుఱితన్
రంగమర శివుఁడు గట్టెను, మంగళసూత్రంబు భువన ♦ మంగళకరమున్. 156

వ. అంత. 157

క. గిరిసుతతలపై శివుఁడును, హరునౌదలఁ బార్వతియు స ♦ మంచితగతి సం
చిరి ముత్తియంపుసేసలు, కర మనురాగంబు మదిని ♦ గడలుకొనంగన్. 158

చ. సలలితకాంతిబాహువులు ♦ సొప్పుగ దోయిటఁ బట్టి గౌరి యా
దలఁ దలఁబ్రాలు వోయఁగ సు ♦ ధాకరశేఖరుఁ డొప్పె నత్తఱిన్
వలనుదలిర్ప సన్నిధికి ♦ వచ్చినయింద్రపురంధ్రిమీఁద ను
జ్జ్వలనిజశాఖలన్ విరులు ♦ చల్లెడుకల్పకుజంబుకైవడిన్. 159

గీ. (అమ్మహోత్సవసమయంబు ♦ నందు) సురలు, కానుకలుగాఁగ నిచ్చిరి ♦ కనకవసన
లలితమణిభూషణములు క ♦ ల్యాణముదిత, చిత్తు లగుచ(నాగారీందు♦శేఖరులకు)

మ. అపు డర్పించెహిమాద్రిరాజు కడునె ♦ య్యం బొప్ప భూధేనువుం
దపనీయాచలదోగ్ధ మున్నపితుకం ♦ దావత్సమై ముందుగా
నపు డానక్తని సంగ్రహించినయన ♦ ర్ఘామేయరత్నావళుల్
స్వపదారాధకముక్తిదాయ (కునకున్ ♦ జామా)తకున్ వేడుకన్. 161

గీ. ధైర్యమే కాదు చూడ నౌ♦దార్యగుణము, నీతనికి సహజం బని♦ యెంచుకొనఁగఁ
దుహినగిరిసార్వభౌముఁ డ♦ర్థులకు నిచ్చె, నపు డమేయధనంబు వాం♦ఛాధికముగ

వ. ఇవ్విధంబునం ద్రిభువనానంద(దదాయ)కంబై పార్వతీపరమేశ్వరులకల్యాణమహో
త్సవంబు ప్రవర్తించె. మఱియును జంద్రికాసంకాశమేదురదుకూలాస్తృతం బైన
యపరంజిపసిండిపెండ్లిపీటమీఁద నాదంపతులఁగూర్చుండఁబెట్టి శాస్త్రోక్తప్రకా

రంబున నగ్నిప్రతిష్ఠాపనంబు గావించి పవిత్రికం బగునశ్మంబు నిలిపి లాజహోమంబు నిర్వర్తింపంజేసి వధూవరులచేత జాతవేదునకుం బ్రదక్షిణప్రక్రమణంబు సేయించి సప్తపదంబులు మెట్టించునవసరమున. 163

సీ. కమలగర్భుండు శంకర ♦ కరగృహీత, శాంకరీచరణాంగుష్ఠ ♦ సౌష్ఠవంబు
గాంచి మన్మథకుంతసం♦క్రాంతుఁడయ్యె, నాగుణాధ్యునకప్డవీ♦ర్యము స్రవించె

క. మనసున సిగ్గును వెలిపుచ్చుం, గొనఁగొని నిండార వేల్పు ♦ పెద్దన యప్డ
ల్లన నేలమీఁద నొలికిన, తనశుక్లము వామపాద ♦ తలమునఁ జమరెన్. 165

వ. అందు మహాతేజశ్శాలులైన వాలఖిల్యులు జనించి రంత. 166

ఆ.వె. అపరిబుద్ధి వోడమె ♦ నయ్యయో విధి కని, నిఖిలమునులు సురలు ♦ నిందసేయ
నూరకుండె నెద్ది ♦ యును బలుకనేరక, మోసపోయి కార్య ♦ మూఢుఁ డగుచు.

వ. ఇట్లు దేవసభ నసమం బౌడమినసిగ్గుపెంపుకతంబునం దమ్మిచూలి నాలుగుమోములును వంచుకొని ఖిన్నుండై యుండి కొంతసేపునకు నల్లనఁ గదలి యోషధిప్రస్థపట్టణంబు నిర్గమించి యెటకేనియుంబోవంగ నాభుజంగరాజభూషణుండు దయాసముద్రుండుగావున నందికేశ్వరు నాలోకించి యాలోకేశ్వరుం దోడ్కొనిరమ్ము ముజ్జగంబులు సంతసింప నతని నిరపరాధిం గావించి కరుణించెదననిన నమ్మహేశ్వరుండు వాణీశ్వరునిం దోడ్కొనితెచ్చె నంత విరూపాక్షుండు కరుణాకటాక్షవీక్షణంబుల వీక్షించి విరించి నాదరించి. 168

గీ. పాపకర్ముల పాపముల్ ♦ పాపనోపు, భువియుఁ దోయంబులును మహా♦పుణ్యగరిమ
కలుగ నారెంటిసారముల్ ♦ సంగ్రహించి, విగతపాపుని గావింతు ♦ విధిన టంచు.

వ. నిశ్చయించి నీలగ్రీవుండు నిఖిలజలసారంబు లగుగంగోదకంబు లాహరించి భూసారంబున నొక్కకుండిక గావించి యప్పుణ్యజలసారంబు లందుఁ బూరించి యభిమంత్రించి విరించి నాలోకించి యీకమండలుపాత్రంబు ధరియింపుము దీనం బరిశుద్ధుండ వగుదు వని మఱియు నిట్లనియె. 170

క. అప్పులు త్రిజగన్మాతృక, లప్పుడమియు లోకమాత ♦ యయ్యుభయము దా
నొప్పుగ జన్మస్థితులకుఁ, జెప్పెద వినుకారణం బ ♦ శేషంబునకున్. 171

గీ. యజ్ఞదానతపోనియ♦మాదులైన, ధర్మములు సమకూరు నా ♦ ద్వయమువలన
వృద్ధిఁబొందుఁ జరాచర ♦ విశ్వమెల్ల, సలిలధరణులచేత న ♦ బ్జాతజన్మ. 172

గీ. సలిలములతోడ భువితోడ ♦ సాటియైన, సేవనార్హపదార్థముల్ ♦ లేవు సుమ్ము
స్మరణమునవందనమునమ ♦ జ్జనమువలన, వినుమనోవాక్క్రియాకృత ♦ వృజినమడఁచు

క. అమరోత్తమ, యీసలిలము, యమృతము మతి దీనికన్న ♦ నధికము లేదు
త్తమతమ మగునీజలపా, త్రము నీవు నిరంతరంబు ♦ దాల్చుము భక్తిన్. 174

మాలిని. వినుము కనకగర్భా ♦ వేడ్క నిబ్భానిపాత్రిం
బున వెలసినగంగా ♦ పుణ్యతోయంబుఁ గీర్తిం
చిన(వినఁగనఁజంతు) ♦ శ్రేణికిం గోర్కెలబ్బున్
ఘనసుకృతము గల్గుం ♦ గల్మషంబుల్ దొలంగున్. 175

గీ. ఉత్తమంబులు పృథివియు ♦ నుదకములును, కమలసంభవ పంచభూ ♦ తములయందు
బూను మెప్పడుఁ దత్సార ♦ భూతమైన, యిమ్మహాపాత్ర(నానంద) ♦ మెసక మెసఁగ.

వ. కమండలుసంగతగంగోదకపవిత్రీభావంబున నీకుఁ జిత్తచాంచల్యసంభూతంబైనపాతకంబు నశించు నిది ధరింపు మని పలికిన సకలమునులును మురవైరిమొదలగుదేవతలును ముదంబునం బ్రశంసించిరి యప్పరమపావనసలిలసంభరితంబైనకమండలుపాత్రింబు ఫాలనేత్రుండు పద్మసంభవున కిచ్చె నమ్మహాపాత్రంబు స్వీకరించి విరించి విగతకల్మషుండై వెలింగె. నిట్లావిర్భవించి సకలభువనస్థితాంగనాసముత్కృష్ట(సర్వాం)గలావణ్యసంగతసర్వమంగళాచరణాంగుష్ఠసౌందర్యసందర్శనసంచలితస్వాంతుండైనసరస్వతీకాంతునిదోషంబు బ్రహ్మకమండలుగర్భంబున నుండె నంత హిమవంతునిచేతననుజ్ఞవడసి యప్పరమేశ్వరుండు పార్వతీసమేతుండై కైలాసంబునకుం జని యభీష్టసుఖంబు లనుభవింపుచు నుండె నంతం గతిపయకాలంబునకు భవానీశంకరులకుఁ గుమారస్వామి సంభవించి తారకాసురునిం దెగటార్చి యెల్లలోకంబులకుఁ బరమానందము బొనరించె నీగౌరీకళ్యాణమహోత్సవంబును గంగోత్పత్తిప్రకారపుణ్యాఖ్యానంబును వినినఁ బఠించిన సకలశుభంబులుసిద్ధించుమహాపాతకంబులు నశించు. మనోరథంబులు ఫలించు. బుత్రపౌత్రాభివృద్ధి యగు నని సూతుండు నైమిశారణ్యనివాసు లగుశౌనకాదిమహామునులకు జాహ్నవీసంభవప్రకారంబు వివరించె.

ఆశ్వాసాంతపద్యములు.

మ. జగదుత్పత్తినిదానదానవదమా ♦ సంహార, హారాయితో
రగరాడ్బ్రహ్మకపాల పాలనకరా ♦ ప్రావీణ్యసంపన్నప
న్నగభుగ్వాహనబాణ, బాణముఖినా ♦ నాభక్తమందారదా
రగతాంచత్తనుభాగభాగరిమసం ♦ క్రాంతాఖిలాశాంతరా. 178

క. శేషాహిభూష, భాషా, యోషాధిపవదననిగది ♦ తోక్తివిశేషా
న్వేషితపద శరశోషిత, దోషాచరనగర సకల ♦ దోషవిదూరా. 179

మాలిని. త్రిభువననుతకీర్తీ ♦ ధీరసందూరికామ
ప్రభుశుభకరమూర్తీ ♦ భానుమన్మధ్యవర్తీ
యభినవశశిమాళీ ♦ యాశ్రితాంభోజహేళీ
విభవవిపులవిద్యా ♦ వీర్యకారుణ్యశాలీ. 180

గద్యము.

ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర రేయనుగుంలక్ష్మణా
మాత్యపౌత్ర తిమ్మనామాత్యపుత్ర వివిధవిద్యాజ్ఞనవిధేయ
లక్ష్మణకవినామధేయ ప్రణీతంబైన జాహ్నవీ
మాహాత్మ్యం బనుమహాప్రబంధంబునందుఁ
బ్రథమాశ్వాసము.

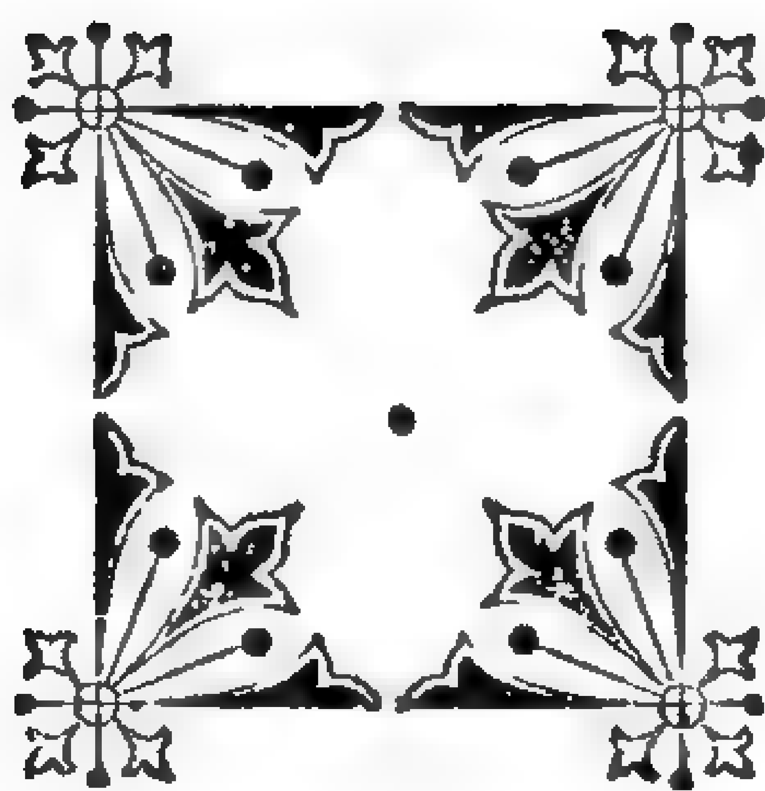

శ్రీరస్తు.

శ్రీమత్పరదేవతాయైనమః.

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

క. శ్రీవేటూరిపురీశ్వర, పావనగుణచరిత భక్త ♦ పాలనమహిత
ప్రావీణ్యకామమంత్రీశ, భావహ, సోమేశలింగ ♦ యతిధవళాంగా.

వ. దేవా! అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుం డిట్లనియె. నట్లు బ్రహ్మక
మండలుపాత్రింబుననుండి గంగాభవాని విస్తరిల్లిన తెఱంగుఁ జెప్పెదఁ దత్కథా
శ్రవణమాత్రంబున సకలపుణ్యంబులు లభించు ; విష్ణునాభికమలంబున బ్రహ్మదేవుం
డు జనించె ; నమ్మహాత్మునకు మరీచి యొడమె నతనికిఁ గశ్యపుండు సంభవించె ;
నయ్యనఘునకు హిరణ్యకశిపుహిరణ్యాక్షులు పుట్టిరి. హిరణ్యకశిపునకుఁ బ్రహ్లాదుం
డాయనకు విరోచనుండు విరోచనునకు బలియనువాఁడు మహాధర్మాత్ముఁడు పు
త్రుం డుదయించె. 2

ఉ. భాగవతాగ్రగణ్యుఁడు కృ ♦ పాపరిపూర్ణుఁడు సత్యభాషణుం
డాగమవేది యజ్ఞపతుఁ ♦ డాహవదోహలుఁ డుజ్జ్వలాత్ముఁ డ
భ్యాగతపూజకుండు సక ♦ లార్థిజనాభిమతార్థసంతత
త్యాగపరాయణుండు బలి ♦ దానవుఁ డొప్పు నజేయసత్త్వుఁడై. 3

గీ. అతఁడు నిజవంశగురుని మ ♦ హానుభావు, భార్గవోత్తము శుక్రుని ♦ భక్తిఁ గొలిచి
పరమపగుతప మొనరించి ♦ వరము బడసి, సమధికైశ్వర్యసామ్రాజ్య ♦ శాలియగుచు.

గీ. శక్రు నమరావతీపురం ♦ బాక్రమించి, యమరవీరుల భంజించి ♦ యాహవమున
గెలుపు నొంది పురందరాదులను దరిమి, యేలెఁ ద్రైలోక్యసామ్రాజ్య ♦ మేకమాళి

వ. ఆసమయంబున.

క. అదితియుఁ గశ్యపునును నా, రదునిప్రసాదమున నమర ♦ రతులు లక్ష్మీ
హృదయేశు భక్తవాంఛా, ప్రదుని హరిం గొల్చి రింద్ర ♦ రాజ్యార్థంబై. 7

క. వనరుహనాభుఁడు వారికిఁ, దనయుండై పుట్టె నింపు ♦ దనుకొత్తఁగ న
య్యనఘునకు వామనాహ్వయ, మొనరించెను గశ్యపుఁడు మ ♦ హోత్సవ మమరన్. 8

గీ. కశ్యపబ్రహ్మ శాస్త్రోక్త ♦ గతిని వామ, నునకు నుపనయన(మొనర్చి ♦ ము)నివ్వద బ్ర
చారియైయొప్పు నా బ్రహ్మ ♦ చారి నంత, వేదపారగు నొనరించె ♦ విశదభంగి. 9

వ. ముజ్జగంబులకుఁ దండ్రియైనయమ్మ యావటువు తండ్రియొద్ద వేదాధ్యయనంబుఁ
జేసి వటుజనార్హ కర్మనిరతుండై వర్తింపుచున్నయవసరంబున. 10

గీ. బ్రహ్మవేత్తలైన ♦ భార్గవప్రముఖులా, ర్త్విజ్య మాచరింప ♦ దీక్షఁ బూని
పరమభాగవతుఁడు ♦ బలి హయమేధయ, జ్ఞంబు సేయుచుండె ♦ జగము వొగడ..

క. అమరేంద్రునిపని దీర్పన్, సమయం బిది యనుచుఁ దలఁచి ♦ చనియెన్ సర్వో
త్తమవటువు శిష్యసముదా, యముతో బలిచక్రవర్తి ♦ యజ్ఞంబునకున్. 12

గీ. ఇట్లు వచ్చి మఖప ♦ వృద్ధియు ఋత్విక్కు, లానుభావమును స ♦ మర్థసూక్తి
కలనఁ బొగడుచున్న ♦ కపటవామను వటు, వేషధరుని జూచి ♦ తోషమొంది. 13

గీ. ఎదురుచనిభార్యయును దాను ♦ నెలమిమ్రొక్కి, యతనితేజస్స్ఫూర్తిక ♦ ద్భుతమునొంది
యర్ఘ్యపాద్యాదిసత్కార ♦ మాచరించి, కనకపీఠముపై నుంచి ♦ గౌరవమున. 14

వ. అబ్బలిదానవేంద్రుండు. 15

చ. కరయుగళంబు మోడ్చి యళి ♦ కంబునఁ జేర్చి వినీతవృత్తియై
వరకృప నీవు నాకడకు ♦ వచ్చుట ధన్యుఁడనైతి ధన్యతం
బొరసిరి మత్కులోద్భవులు ♦ పూర్వభవంబున నేమిపుణ్యముల్
కర మనురక్తిఁ జేసి నినుఁ ♦ గాంచితినో ఫలియించెఁ గోరికల్. 16

గీ. గ్రామకనకవస్త్ర ♦ రాజ్యభూములయందు, నిష్టమైనదాని ♦ నిత్తు నీకు
నడుగు మనుచు సవిన ♦ యంబుగఁ బలికిన, నతని కిట్టులనియె ♦ నవ్వటుండు. 17

ఉ. నీవు మహాకులీనుఁడవు ♦ నిర్మలకీర్తివి భూసుపర్వసం
సేవనతత్పరుండవు ప్ర ♦ సిద్ధుఁడ వద్భుతదానశాలివీ
భూవలయంబు సర్వమును ♦ భూరిభవద్భుజశక్తిపాలితం
బై విలసిల్లె నిన్నుఁ గొని ♦ యాడఁదగుం బదివేలమోములన్. 18

ఉ. గ్రామసువర్ణవస్త్రమణి ♦ రాసులు భిక్షుల కేటికిన్ సుధా
ధాముని జేరఁబోయి యమృ ♦ తం బటు మాని తుషారలేశముం
బ్రేమ వరించునట్లనద ♦ భిష్టతభూరివదాన్యతాగుణో
ద్దాముని నిన్ను సూక్ష్మమగు ♦ దానము వేఁడెద దానవేశ్వరా. 19

వ. అది యెయ్యదియంటివేని. 20

గీ. తపముసేయ మాకు ◆ ధరణి మూడడుగుల, కొలఁది నిమ్ము దనుజ ◆ కులవరేణ్య
యిదియ ముజ్జగంబు ◆ లిచ్చుట(మది)సంశ, యింపవలదు నిక్క ◆ మిది యెఱుంగు.

క. అని వామనుండు పలికిన, దనుజేంద్రుఁడు సంతసిల్లెఁ ◆ దగ నేకాంతం
బున నంత నతనితో ని, ట్లనియెన్ శుక్రుండు కడుహి ◆ తాచరణమతిన్. 22

క. కేవలవటుఁడని తలఁపకు, మీవామను విష్ణుదేవుఁ ◆ డీశ్వరుఁ డితం
డీవరపున నీసిరి గొని, దేవేంద్రున కిచ్చు నిజము ◆ దెల్పితి ననఘా. 23

ఆ. వె. భూమియితనికియ్యఁ ◆ బొసగదు మానుమ, టంచుగురుఁడు దెలుప ◆ నతఁడు చింత
నొంది యిట్లు పలుకు ◆ నుచితమె మిముబోంట్ల, కింతకన్న ధర్మ ◆ మెద్ది చెపుమ.

ఆ.వె. యజ్ఞపురుషుఁడైన ◆ హరి వచ్చి ప్రార్థింప, నియ్యరాని దెద్ది ◆ యెంచిచూడఁ
గరుణ నన్ను ధన్యుఁ ◆ గావింపఁదలఁచె నా, యింటి కరుగు దెంచె ◆ నీశ్వరుండు.

వ. అని పలికి భార్యాసమేతుండై బలిచక్రవర్తి వామనస్వామిచరణకమలంబులు కనకకలశచ్యుతపుణ్యతోయంబులచేతం బ్రక్షాళనంబుజేసి భృగుప్రముఖబ్రహ్మర్షులును శుక్రుండును లోకపాలురును సకలదైత్యదానవులును జూచుచుండఁ బదత్రయపరిమితభూతలంబు ధారాపూర్వకంబుగా నిచ్చెఁ బుష్పవర్షంబు గురిసె దేవదుందుభులుమొరసె జయజయశబ్దంబులు చెలంగె సకలభూతంబులుఁ బ్రశంసించెననంతరంబ

ఆ.వె. భూమి యిమ్ము సత్య ◆ భాషణ, గ్రక్కున, నేగవలయు నన బ ◆ లీంద్రుఁడట్ల
కాక యనుడుఁ బలుకఁ ◆ గా నంతలోనే న, వ్వేషధారి మిగుల ◆ వృద్ధిఁబొందె. 27

ఉ. అందఱుఁ జూచుచుండఁ బర ◆ మాద్భుతరూపముఁ బూని సూర్యుఁడ
య్యిందుఁడు మధ్యభాగమున ◆ నెంతయు దాసి చరింప నుజ్వలా
మందపమున్నతిం బొరసి ◆ మానసవృత్తికి వాక్యశక్తికిం
జెందఁగరానివిక్రమవి ◆ శేషముఁ జూపె నుపేంద్రుఁ డత్తఱిన్. 28

వ. ఇట్లు వామనుండు జగద్వ్యాపకుండై. 29

గీ. వృద్ధకచ్ఛపకులరాజు ◆ వెన్నుమీఁద, మడమ కుదురుగ నిల్పివా ◆ మనుఁడు యజ్ఞ
వాటియందుఁ బదాగ్రంబు ◆ నూటిమనిచి, ధరణియిటువలెనొక్క ◆ పాదమునఁగొల్చె.

క. అటుపై రెండవపాదము, పటువిక్రమ మమర నమర ◆ పాలకుఁ డగున
వ్వటువుంచె సత్యలోకము, తటుకున నది దాసె దేవ ◆ తలు నుతిసేయన్. 31

క. జగదంతరమంతయుఁ బద, యుగళంబునఁ గొలువఁబడియె ◆ నొగి నీయెదుటం
దగ మూడవపదమునకుం, జగతీతల మిమ్ము సత్య ◆ సంధ మహాత్మా. 32

చ. అన(బలిదానవేంద్రుఁడప్పు)డంజలి ఫాలతటిన్ ఘటించి యి
ట్లనియె జగన్నివాస పరిహాసవినోదమునందునేని యే
నన్నృత మెఱుంగ నీదగుపదాబ్జము పాతలమీఁద నుంచి న
న్ననఘుని జేసి యేలుము దయాతిశయంబున భక్తపోషణా. 33

ఉ. నావిని సంతసిల్లి వటునాథుఁడు దానవనాథుఁ జూచి నీ
పావనశీలసంపదకు భక్తికి సత్యవచోనిరూఢికిన్
భావిని మెచ్చితిన్ సుకృతవర్ధన వేఁడు వరం బొసంగెదన్
నావుడ లెందు పల్కె సుజనప్రియ నిన్ను వరింప నెట్టియున్. 34

వ. అనిపలికిన వామనాకారంబు ధరియించినయాదినారాయణుండు (నిష్ప్ర)హాసం బగు నాత్మకింకరునిఁ గలం పెఱింగి తాన యప్పరమభాగవతునకు రసాతలలోకాధిపత్యంబును భావిదేవేంద్రపదంబును శాశ్వతం బగుమహాయశంబును బ్రసాదించి పుత్రమిత్రకళత్రామాత్యపరివారసమన్వితంబుగా బలిచక్రవర్తిని పాతాళలోకంబున నిలిపి సకలైశ్వర్యంబు లొసంగి గారవించె. ఇంద్రునిం దొల్లంటిదండంబునం ద్రిలోకనాయకుం గావించి దిక్పతుల నిజస్థానంబులం బ్రతిష్ఠించి సర్వసుపర్వులకు సర్వప్రమోదంబు సంపాదించి యుపేంద్రుండై వామనుండు జగం బేలుచుండె నీక్రమంబున ద్రివిక్రమస్వామి యుల్లోకంబు లాక్రమించునెడ సత్యలోకంబునకు వచ్చినం జూచి బ్రహ్మదేవుండు. 35

మ. ముదమొప్పన్ భగవత్పదాంబురుహముం బూజించువాఁడై శుభ
ప్రదమా పావనవస్తు వెద్ది యనుచున్ భావించి యత్యుత్తమం
బుదకంబే యని నిశ్చయించి శివదస్తోత్రార్హపాత్రస్థపు
ణ్యదగంగాసరిదంబుపూరములచే నర్చింప నుద్యుక్తుఁడై. 36

కవిరాజవిరాజితము.

అజుఁ డభిషేకము సేసె సమంచితహర్షమున న్మునిసంయుతుఁడై
త్రిజగదధీశ్వరుఁడై తగువామనదేవుని శ్రీచరణంబునకున్
నిజకరసంభృతదివ్యకమండలునిర్గతగాంగజలౌఘముచే
ఋజుతరచారుచతుర్వదనోక్తసమృద్ధచతుశ్శ్రుతిమంత్రములన్. 37

గీ. శ్రీకరం బగునయ్యభిషేకజలము, దానవారాతిపాదపద్మమునసుండి
తగినగతిఁ బూర్వపశ్చిమదక్షిణోత్తరములఁ బ్రవహించె నాల్గుచందములనపుడు

వ. తూర్పుదెసకుఁ జనినజలప్రవాహంబు ఋషులును బృందారకులును పితృదేవతలును

దిక్పాలకులకుం బరిగ్రహించిరి. దక్షిణదిక్కునం బ్రవహించినతీర్థంబు రుద్రగణస్వీకృతం బయ్యె. పశ్చిమదిగ్భాగంబునం గారినతోయంబు బ్రహ్మదేవుండు కమండలుపాత్రంబున నిడుకొనియె. ఉదగ్భాగంబునంబడిరెంబు లయినసలిలంబు లచ్చోటనె వసించె. మఱియునుం బూర్వదిక్ప్రతిసృతంబయినయప్పుణ్యప్రవాహంబు వైకుంఠంబునకుం జని విరజానామంబువూనె. నీతెఱంగున దేవతాలోకంబులం బ్రవహించి పరమపావని యగుచుం బ్రకాశించె నిట్టిగంగాభవానిం దలంచినసకలపురుషార్థంబులు సిద్ధించు నిట్లు గంగవిస్తరిల్లె నీపుణ్యాఖ్యానంబు విన్నవారికిం బఠించినవారికి నశేషతీర్థస్నానఫలంబును గయావ్రజనఫలంబును లభించు. పుత్రార్థికిం బుత్రలాభంబును విద్యార్థికి విద్యలును ధనార్థులకు ధనంబునుం గలుగు. దేహపీడలు నశించు. విఘ్నంబులు దొలంగు బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులును పితృదేవతలును తృప్తు లగుదు రని సూతుండు వక్కాణించిన విని సంతుష్టాంతరంగులై శౌనకాదులిట్లనిరి. 39

క. దివినుండి యేవిధంబున, భువికిం జనుదెంచె మౌని ◆ పుంగవ ముని జా
హ్నవి యేచందమున మహా ◆ ర్ణవమునకుం జనియె నది వి ◆ నంగావలయున్. 40

వ. అని యడిగిన శ్రీరామునకు విశ్వామిత్రుండు వివరించిన తెఱం గెఱింగింతుఁ సావధానులరై వినుండని సూతుండు గంగావతరణం బిట్లు చెప్పందొడంగె. 41

క. సగరుం డనునృపుం డయోధ్యా, నగరాధిపుం డార్తరక్ష ◆ ణవిచక్షణుం డ
బ్ధిగభీరుం డాపయోనిధి, జగతీశుఁడు వెలయు సకల ◆ జనహితుం డుర్విన్. 42

గీ. అతని కిద్దఱుభార్య లం ◆ దగ్రమహిషి, కేశినియనంగఁ దగువిద ◆ ర్భేశుతనయ
రెండవవధూటి వెలయు న ◆ రిష్టనేమి, కూర్మికూఁతురు సుమతిసా ◆ రోమలాంగి.

వ. అమ్మహారాజనపత్యుండై భార్యలతోఁ గూడి హిమవంతంబునకుం జనిప్రస్రవణగిరియందు భగవంతుం డగుమహామునిం గూర్చి శతసంవత్సరంబులు తపంబుఁ జేసె నంత నమ్మహర్షి ప్రసన్నుండై సగరునితో నిట్లనియె. 44

సీ. పార్థివోత్తమ నీకు ◆ బహుపుత్రలాభంబు, గలుగు మహాకీర్తిఁ ◆ గాంచె దీవు
కాంచు నొక్కతె వంశ ◆ కరుఁడైనపుత్రుని, యరువదివేవుర ◆ సాత్మభవుల
గను నొక్కయతివ యి ◆ ట్లని పల్కనమ్ముని, ప్రభుఁ బ్రసన్నుని జేసి ◆ రాజభార్య
లతిముదంబునఁ బల్క ◆ రనఘ మహాభాగ, యెవ్వతె కుదయించు ◆ నేకపుత్రుఁ
గీ. డెవ్వతెకు సంభవింతు ర ◆ నేకపుత్రు, లిది యెఱింగింపు మనిన వా ◆ కిష్టమెద్ది
యట్ల వేడుఁడు వరమిత్తు ◆ ననియె నంత, దనయుఁ గులకరు నొకని గే ◆ శిని వరించె.

గీ. సుతుల నరపతివేవుర ♦ నతులబాహు, బలుల నుత్సాహవంతులఁ ♦ బ్రకటయశుల
బరమసాధ్వి సుపర్ణని ♦ భగినిసుమతి, యధిపుసన్నిధి వరముగా ♦ నడిగె నపుడు.

వ. ఇట్లు వరంబు వడసి మునికిం బ్రదక్షిణం బొనరించి దండప్రణామంబు గావించి సభార్యుండై సగరుండు నిజరాజధాని యగునయోధ్యకుం జనియెనంతంగొంతకాలంబు చనిన. 47

ఆ.వె. అధిపుపెద్దభార్య ♦ యైనకేశిని యస, మంజుఁ డనఁగఁ దగుకు ♦ మారుఁ గనియె
గడఁగి పిన్నభార్య ♦ కడుపున నంతఁ బ్రా, దుర్భవించె నొక్క ♦ తుంబిఫలము.

క. సుతషష్టిసహస్రకము, ద్గత మయ్యెం దుంబిఫలవి ♦ దళనమువలనం
జతురత వెలయఁగ వారల, ఘృతఘటముల నుంచి పెంచి ♦ రెలమిని దాదుల్. 49

క. ఈగతిఁ గడుపోషితులై, సాగరు లెంతయును బెరిగి ♦ చారువయశ్శ్రీ
యోగవిరాజితులు మహో, ద్యోగులునై మెలఁగుచుండి ♦ రుద్ధతవృత్తిన్. 50

వ. సగరునిపెద్దకొడుకు దురాచారుండై యసమంజుం డనువాఁడు బాలులంబట్టుకొని సరయూనదియందు వైచి మునుంగుచున్నవారిం జూచి పకపకనగుచు పౌరజనబాధకుండై చరింపుచున్నది సహింపక వానిం బురంబువలన వెడలం దరిమించి రాజు ప్రజలకు హితం బొనరించె. ఆసమంజునిపుత్త్రుం డంశుమంతుండు సర్వలోకసమ్మతుండును వీర్యవంతుండును ప్రియంవదుండును నై వర్తింపుచుండె నంతం బెద్దకాలం బతిక్రమించిన. 51

ఆ. సగరుఁ డశ్వమేధ ♦ సవనంబు సేయంగ, దలఁచి నిశ్చయించి ♦ ధర్మవిదుఁడు
పరమనియతి(తో)ను ♦ పాధ్యాయసహితుఁడై క్రతువు సేయఁ దొడఁగె ♦ నతులమహిమ

క. అతిపుణ్యవింధ్యతుహిన, క్షితిధరమధ్యమున నృపతి ♦ సింహునియాన
తిఁ గ్రతువు ప్రవర్తించె సమం, చిత మద్దేశంబు మఖవి ♦ శేషక్రియకున్. 53

క. హయరక్షణార్థ మరిగె, న్నయశాలి మహారథుండు ♦ నానాస్త్రవిదుం
డయకలితుఁ డంశుమంతుఁడు, నియతేంద్రియరిపుఁడు సగర ♦ నృపవరు నాజ్ఞన్.

వ. అంత. 55

ఆ.వె. అపహరించె నింద్రుఁ డ ♦ ధ్వరాశ్వంబును, గపటదైత్యరూప ♦ కలితుఁ డగుచుఁ
యజ్ఞహయ మదృశ్య ♦ మగుడు నయ్యాజమాను, నెదుట నిలిచి గురువు ♦ లిట్టు లనిరి.

సీ. యజ్ఞాశ్వ మపహృతి ♦ మయ్యె వేగంబున, దాని దెప్పింపుము ♦ ధరణినాథ
యిదె వచ్చెఁ బర్వమా ♦ హితవృత్తిఁ దురగాప, హర్తను గొలిచి హా ♦ యమ్ముఁ దెమ్ము

క్రతుభంగ మగువాజి ♦ రానివాఁ డనవుడ, య్యధిపుఁడు వసిష్ఠ ♦ హప్రసుతులఁ
గనుఁగొని పలికె నీ యా ♦ గం బిది బ్రహ్మర్షి, గణములచే సుప ♦ క్రాంత మయ్యె
ఆ.వె. సుచితవిధి సమాప్తి ♦ నొందింపఁగాఁదగు, నట్లు గానినాఁడు ♦ హాని వచ్చుఁ
గావ మీరు చనుఁడు ♦ ప్రబలిన వైరికుఁడు, తిరుగఁ దవనియెల్లఁ ♦ దెండు హయము.

వ. అని తండ్రి యాజ్ఞాపించిన. 58

చ. సగరకుమారు లందఱును ♦ సమ్మదసంభరితాంతరంగులై
స్వగురువచోనియుక్తులు నై ♦ సం జని సప్తసముద్రవేష్టితం
బగువిపులక్షమావలయ ♦ మంతయుఁ ద్రిమ్మరి యెల్లచోటులం
దగినవిధంబులన్ వెదకి ♦ తత్తడిఁ గానక తత్తరంబునన్. 59

గీ. ఉరుభుజాసత్వ లోకోగ్రశక్తి ♦ యోజనంబు, నిడుపు వెడలుపుగా నవ ♦ నీతలంబు
పరుసఁ ద్రవ్విరి సగరులు ♦ వజ్రనిశిత, శూలనఖహాలతీక్ష్ణకు ♦ ద్దాలతతుల. 60

ఆ.వె. ఇట్లు ద్రవ్వుచున్న ♦ యెడ భూమి ఘోషించె, సురగదనుజరాక్ష ♦ సోగ్రసత్వ
తతులు సగరరాజ ♦ సుతులచేఁ దెగుచు నా, గుబ్బుగాఁగ మిగులఁ ♦ గూత లిడియె.

వ. ఇట్లు భూతలోద్రేకంబు మిన్నులము నరువదివేలయోజనంబులు రసాతలంబంట జం
బూద్వీపంబు గ్రొచ్చి యన్నియెడలం ద్రిమ్మరుచుండిరి. 62

ఉ. అంతట భీతులైనముని ♦ యక్షసురాదులు భారతీమనః
కాంతునిపాలికిం జని యు ♦ ఖండితభక్తిఁ గృతప్రణాములై
చెంతనె నిల్చి విన్నపము ♦ చేసిరి యోభగవంత భూతలం
బంతయుఁ ద్రవ్వి రోలిఁ దెగ ♦ టార్చి రనేకుల సాగరుల్ వడిన్. 63

ఆ.వె. వీఁడుజన్నమునకు ♦ విఘ్నంబు గావించె, వీఁడుహయముఁ దెచ్చు ♦ వాఁ డటంచు
నెల్లభూతములను ♦ హింసింపుచున్నారు, సగరనృపునిసుతులు ♦ జగదధీశ. 64

క. అని సురలు విన్నవించిన, వనజాసనుఁ డనియె భయము ♦ వలవదు మీకున్
వినుఁ డాసగరకుమారులు, మొనసి నశించెదరు కపిల ♦ మునికోపాగ్నిన్. 65

క. అని లోకగురుఁడు దెలిపిన, విని సంతోషించి నిజని ♦ వేశనములకున్
జనిరి కృశానుపురస్సరు, లనిమిషులు మహామునీశ్వ ♦ రావళితోడన్. 61

ఆ.వె. సగరపుత్రు లంత ♦ జగదేకభీకరు, లట్లు గ్రొచ్చి గ్రొచ్చి ♦ యఖిలభూమి
వలయమెల్లఁ దిరిగి ♦ వలగొని తమతండ్రి, పాలి కరిగి యిట్లు ♦ పలికి రపుడు. 67

క. వలగొంటిమి భువి యంతయు, బలవంతుల దేవదనుజ ♦ పన్నగభూతా
దులఁ బరిమార్చితి మెమ్మె, దులఁ జాడము తురగహరుని ♦ తురగము నైనన్. 68

ఆ.వె. ఏమి సేయువార ♦ మిఁక నుపాయం బెద్ది, తెలియ నానతిమ్ము ♦ దేవ? యనుఁడు
కుపితచిత్తుఁ డగుచు ♦ నృపసత్తముఁడు వారి, నెల్లఁ గలయఁ జూచి ♦ యిట్టులనియె.

గీ. వెండియును జని త్రవ్వుఁడు ♦ క్షితలంబు, త్రవ్వి యశ్వాపహర్తను ♦ దగిలి యజ్ఞ
హయముఁ గొంచుఁ గృతార్థు ♦ లగుచు మరలి, రండు మీరన్న వారును ♦ గండుమెఱసి.

మ. చని యారాజసుతుల్ రసాతలము దో ♦ శ్శక్తిన్ విభేదింపుచున్
గని రచ్చోట దిశాకరిన్ గిరివరా ♦ కారంబు దానిన్ సకా
ననశైలాఖిలభూమిమండల మమం ♦ దస్ఫూర్తి శీర్షంబుపై
నను వొప్పన్ ధరియించి యొప్పెడు విరూ ♦ పాక్షాఖ్యనాగేంద్రమున్. 76

గీ. అవిరూపాక్షదిగ్గజం ♦ బవనిభార, జనితఖేదమువలన ని ♦ శ్రాంతికొఱకు
మొనసి తలయూచు నేపర్వ ♦ మునఁ గడంగి, యప్పుడు భూకంపమగు విమ ♦ లాత్ము లార

క. అక్కరికి సగరతనయులు, మ్రొక్కి ప్రదక్షిణముఁ జేసి ♦ ముద మొప్పఁగఁ బే
రుక్కున రసాతలంబును, గ్రక్కున భేదించి చనిరి ♦ కార్యాపేక్షన్. 73

సీ. అంత నాబలవంతు ♦ లమరేంద్రుదిశ మాని, యరిగి భేదించిరి ♦ యామ్యదిశయు
గాంచి రక్కడ దిశా ♦ కరిని మహాపద్మ, మనుపేరిఁటిదాని ♦ నఖిలధరణి
చక్రంబు మస్తక ♦ స్థలమునఁ బూనిన, దానిఁ బర్వతనిభం ♦ బైనదాని
గాంచి మహాశ్చర్య ♦ కలితులై వలగొని, కుంజరేంద్రుని జేరి ♦ కుశల మడిగి

గీ. తివిరి వారలు పడమటి ♦ వెసకుఁ బోయి, త్రవ్వి దర్శించి రెలమి ది ♦ గ్దంతివరట
నచలమునువోలెఁ బొడవగు ♦ నట్టిదాని, సౌమనసమను దానిని ♦ సగరసుతులు. 74

గీ. చేరి యాదిక్కరికిఁ బ్రద ♦ క్షిణ మొనర్చి, సేమ మరసి మహావీర ♦ సింహు లంత
నర్థపతిదిక్కు భేదించి ♦ రధికశక్తి, నయ్యెడఁ గనుంగొనిరి భద్ర ♦ మనెడు కరిని. 75

క. ధరణీమండల మంతయు, శిరస్థలంబున వసించి ♦ శీతాచలపాం
డురరుచి నమరెడు దిక్కరి, వరుని విలోకించి వారు ♦ వలగొని కడఁకన్. 76

వ. అంత. 77

శా. రోషావిష్టమనస్కులై నృపకుమా ♦ రు లుగ్రక్రమోదారుల
ద్భేదిస్ఫూర్తి నుదగ్దిశావసుమతిన్ ♦ భేదింపుచుం బోయి ని
ర్దోషప్రాభవు వాసుదేవపదవృతున్ ♦ దుర్వారతేజున్ జిత
ద్వేషాత్ముం గపిలున్ మునిప్రవరునిన్ ♦ వీక్షించి రచ్చోటునన్. 78

గీ. అతనిచేరువఁ జరియించు ♦ హయముఁ జూచి, పరమసంతుష్టులై మహీ ♦ పాలతనయు
లమ్మునీంద్రుని యజ్ఞాశ్వ ♦ హరునిగాఁగ, నాత్మ నూహించి క్రోధభర ♦ క్రాంతు లగుచు

ఉ. శూలఖనిత్రిపాణు లతి ♦ శూరులు దారుణవృత్తులాఁగల
స్థూలశిలాధరుల్ సగర ♦ సూనులు కోపపరీతచిత్తు లా
ఖీలత నిల్వునిల్వుమని ♦ పెద్దయెలుంగునఁ బల్కుచున్ సమా
ద్వేలజవంబునం జని సు ♦ ధీనుతు నమ్ముని డాసి రుద్ధతిన్. 80

ఉ. ఈగతి డాసి సంయమికు ♦ లేంద్రునిఁ జూచి, దురాత్మ, నీవుమా
యాగహయాపహర్తవు మ ♦ దాంధుఁడ వచ్చినవారలన్ మమున్
సాగరులన్ మహాభుజుల ♦ శత్రుకృతాంతుల దుష్టనిగ్రహో
ద్యోగులఁ జూడుమంచుఁ గడు ♦ నుద్ధతి నిష్ఠురభాషలాడఁగన్. 81

క. విని కినిసి కపిలదేవుఁడు, ఘనహుంకృతి సేసె నంతఁ ♦ గడచెడివార
మ్మునికోపశిఖిస్మసాత్కృత, తనులై పడిరచట సగర ♦ తనయులు పెలుచన్. 82

క. తనసుతులు రాక మసలుట, మనునిభుఁ డగుసగరుఁ డెఱిఁగి ♦ మనుమనినసమం
జుని తనయునంశుమంతుని, వినయాన్వితుఁ జూచి పలికె ♦ వేడుక వెలయన్. 83

గీ. శూరుఁడవు సర్వవిద్యావి ♦ శారదుఁడవు, తేజమునఁ బూర్వసముఁడవు ♦ ధీరవర్య
కడఁగి నీపినతండ్రుల ♦ గతియుఁ దురగ, హంతునిజాడయుఁ బరికింపు ♦ మనఘచరిత

క. క్షితిమధ్యస్థితసత్త్వము, లతులితబలవీర్యజవస ♦ మన్వితములు త
త్ప్రతిఘాతార్థము బూనుము, శితఖడ్గముఁగార్ముకంబు ♦ జితపరిపంథీ. 85

గీ. మ్రొక్కఁదగినవారలకును ♦ మ్రొక్కి యంత, రాయకరుల వధించికృ ♦ తార్థుఁడవయి
మరలు మని పల్కె నాయంశు ♦ మంతుఁ డట్ల, ఖడ్గకార్ముకపాణియై ♦ కదలెనపుడు

వ. ఇట్లు కదలి పితృ లగుసాగరులు త్రవ్వినభూవివరమార్గం బనుసరించి దైత్యదానవర
క్షఃపిశాచపతగపన్నగాదిపూజ్యమానం బైనదిగ్గజంబు నాలోకించి ప్రదక్షిణపూ
ర్వకంబుగాఁ గుశలప్రశ్నంబుఁ జేసి పితరులను యజ్ఞాశ్వహర్తను నడిగిన నతనికి ది
గ్దంతి యిట్లనియె. 87

గీ. అంశుమంత కృతార్థుఁడ ♦ వై హయంబు, గోడఁ జనుదెంచెదవు నీవు ♦ తూర్ణగతిని
నావిని యతండు సర్వది ♦ జ్నాగములను, వరుస మునుపోలె నడుగంగ ♦ వానిఁ జూచి.

వ. దిగ్గజంబులును గారవించి యజ్ఞహయంబునుం దోడ్కొని శీఘ్రంబ నీవు రాఁగలవని
పలికిన విని సగరులు భస్మీభూతులైనచోటికి నరిగి దుఃఖపరవశుండై విలపించి త
త్సమీపంబున సంచరించుచున్న హయంబు నాలోకించి శోకంబు నొంది యంశు
మంతుండు. 89

క. వారికి జలదానక్రియ, నారూఢిం జేయఁదలఁచి యచ్చోట జలా
ధారము గానక దృష్టివి, సారము గావించి చూచె ♦ సలిలాపేక్షన్. 90

వ. తదనంతరంబ. 91

క. సగరునిపౌత్రుఁడు గాంచెన్, ఖగకులనాయకుని నచటఁ ♦ గల్పాకారు
సగరాత్మజమాతులునిన్, జగదభినుతు వైనతేయు ♦ జవసత్వనిధిన్. 92

వ. అగరుత్మంతుం డంశుమంతున కిట్లనియె. 93

ఆ.వె. రాకుమార వినుము ♦ శోకంబు సాగర, సంక్షయంబు లోక ♦ సమ్మతంబు
గాన భూరిబలులు ♦ కపిలునిచే మహా, విష్ణుచేతఁ జెగిరి ♦ వీరవత్స. 94

సీ. వినుము రాజకుమార ♦ వీరికి లౌకిక, మగుసలిలం బిడఁ ♦ దగదు గంగ
యందు నీపితరుల ♦ కర్థితో జలకర్మ, మాచరింపుము పుర ♦ సాగ్రగణ్య
గంగోదకమున సా ♦ గరభస్మరాసులు, తడిసినఁ గడుఁ బవి ♦ త్రిత వహించి
సగరకుమారులు ♦ స్వర్గస్థు లగుదురు, పవనవాజిని గొని ♦ చనుము నీవు

గీ. తాతజన్నంబుఁ బెంపునొం♦దంగఁజేయు, మని సుపర్ణుఁడు చెప్పిన♦ వినియతండు.
వాజిఁ జేకొని క్రమ్మఱ♦వచ్చి యజ్ఞ, రక్షితుని సగరకుమా ♦ రాజుఁ గాంచె. 95

వ. తను పోయివచ్చిన తెరంగును వైనతేయునివచనంబును నెఱింగించిన ఘోరసంతాపం
బగునంశుమంతునివాక్యంబు విని యనంతరంబ యజ్ఞంబుయథాశాస్త్రమ్ముగా ని
ర్వర్తించి యిష్టయజ్ఞుండై సగరమహారాజు తనపురంబున కరిగె నంత. 96

గీ. అతఁడు గంగావతరణంబు♦నందు నిశ్చ, యంబు నొందక త్రింశత్స♦హస్రవత్స
రములు ధర్మక్రమంబున♦రాజ్య మేలి, దీప్తపుణ్యుఁడు సగరుండు♦దివికి నరిగె. 97

క. సగరనృపానంతరమున, జగతీజను లంశుమంతు ♦ సమధికతేజుం
దగ రాజును గావించిరి, సుగుణాశ్రయుఁ డతఁడు ప్రోచె ♦ సొంపుగఁ బ్రజలన్.

గీ. అతనిసుతుఁడు దిలీపుఁ డూ♦ర్జితసమాఖ్యుఁ, డాకుమారునియందు రా♦జ్యంబునిలిపి
రమ్యమగుహిమవచ్ఛిఖ♦రంబునందు, నంశుమంతుఁడు బహుతపం♦బాచరించె. 99

వ. ఇట్లువనంబున ముప్పదిరెండువేలయేండ్లు దారుణతపంబు సేసి యాతపోధనుండు
స్వర్గంబుఁ జేరె. దిలీపుండును పితామహు లగుసాగరులవధప్రకారంబు విని దుః
ఖాపహతబుద్ధియై నిశ్చయంబు నొందక యంతర్గతంబున. 100

ఉ. ఏగతి గంగవచ్చు భువి ♦ కెట్లు జలక్రియ సంభవించు నే
నేగతి మత్పితామహుల ♦ నెల్లఁ దరింపఁగఁజేతు నచ్చుఁ జెం

తాగతుఁ డయ్యె నట్టు ♦ పరితాపముఁ బూని మెలంగునమ్మహా
భాగునకున్ భగీరథుఁడు ♦ ప్రాజ్ఞుఁడు పుత్రుఁడు పుట్టె నున్నతిన్. 101

శా. వంశోద్ధారకుఁ డాదిలీపుఁడు ప్రజా ♦ వాత్సల్యసంశోభియై
త్రింశద్వర్షసహస్రముల్ సకలధా ♦ త్రీమండలం బేలి దే
వాంశప్రోద్భవుఁ డశ్వమేధములు సం ♦ ఖ్యాతీతముల్ సల్పి శు
భ్రాంశుప్రోజ్జ్వలకీర్తియై త్రిదశలో ♦ కారూఢుఁ డయ్యెం దుదిన్. 102

ఉ. శ్రీకరలక్షణుండు నృప ♦ సింహము నూన్నతవాది వైరిహృ
ద్భీకరుఁ డస్త్రకోవిదుఁడు ♦ దేవగురుద్విజపూజకుండు సు
శ్లోకుఁడు వేదపారగుఁడు ♦ సుస్థిరబుద్ధి జనప్రియుండు ధ
ర్మైకపరాయణుండు సుగు ♦ ణాబ్ధి భగీరథుఁ డెన్నఁగాఁ దగున్. 103

క. అతఁ డనపత్యుండై ఘో, రతపము సేయంగఁదలఁచి ♦ రాజ్యము సచివ
స్థితముగ నొనర్చి గంగా, వతరణరతుఁ డగుచుఁ బుణ్య ♦ వనమున కరిగెన్. 104

వ. ఇట్లు గోకర్ణంబున కరిగి యందు మాసాహారుండును నూర్ధ్వబాహుండును నై భగీ
రథుండు ఘోరంబైనతపంబు సేయుచుండె నంత. 105

మ. మదనోద్దీపనకారణంబు పికవా ♦ క్మాధుర్యసంపాది ష
ట్పదతృష్ణావ్యసనాపహారి శుకసం ♦ పత్కారి నానావనీ
సదలంకారము పాంథహృద్భయదమం ♦ చత్పుష్పలక్ష్మీకళా
స్పద మత్యంతసుఖావహంబు మధుమా ♦ సం బొప్పె భూమండలిన్. 106

క. భువనత్రియ(జయ)యాత్రో, త్సవపరమదనప్రతాప ♦ దహనజ్వాలా
నివహద్యుతు లన వనముల, నవిరళనవపల్లవంబు ♦ లామనిఁ దనరెన్. 107

క. కమనీయవసంతప్రియ, సమాగమప్రభవహర్ష ♦ సమధికపులకో
ద్గమకలనఁ బూనె లతికా, సముదయ మన నూత్నముకుళ ♦ జాలము లెసఁగెన్.

మ. మదభృంగాలకకాంతి కారుకొన శం ♦ కద్గుచ్ఛవక్షోజసం
పద రాణింపఁగఁ బల్లవావయవశోభల్ ♦ సొంపు దీపింప న
భ్యుదితాంచత్పికభాషితంబు లమరం ♦ బ్రోద్యల్లతాకాంత లిం
పుదలిర్పంగ వయోవిలాసగతులం ♦ బొల్చెన్ మనోజ్ఞాకృతిన్. 109

సీ. తొలుత దక్షిణదిగ్వ ♦ ధూటికి జనియించి, రహి లతాసతులగా ♦ రాము వడసి
కుసుమరసంపుటు ♦ గ్గులు దాగ్రి వర్ధిల్లి, కలిరాకుపాన్పుల ♦ నెలమి నుండి

తేఁటిబోటులజోల ♦ పాటలచేఁ జొక్కి, లీలఁ బ్రాఁదీఁగెలు ♦ య్యాల లూఁగి
మురిపెంపువడకల ♦ ముద్దులు చూపించి, యెల్లతావుల విల ♦ సిల్లి మెలఁగి

సీ. ధరణిఁ దనుఁ గౌఁగిలించుభూ♦జనులఁ బొదలి, కొలకులనుదోఁగి క్రొవ్విరి♦తోఁటలరసి
మల్లులఁ బెనఁగి విరహుల♦మదమడంచి, మరునిజో డయి వసను♦మాధుఁ డెసఁగె

ఉ. తిమిరకులంబు ధూమముగఁ ♦ బల్లవముల్ పటుతీవ్రకీలలై
యమరఁగ దక్షిణానిలస ♦ హాయతఁ బేర్చి యశోకగుచ్ఛర
క్తిమఁ జెలువొప్పె విరహిభయ ♦ కృత్పరితాప మొనర్చు నా వనాం
త మనుమహాగ్ని దా వహమువి ♦ తానతిమోదకళాప్రవీణమై. 111

ఆ.వె. చూడనొప్పెఁ గుసుమ ♦ శోభితసహకార, భూరుహంబు లపుడు ♦ భూరిచంద
నోజ్జ్వలాంగరాగ ♦ యుక్తాంగు లగుమహా, పురుషవరులువోలె ♦ వరవగతుల. 112

క. చందనశీతలములు సుమ, బృందోహానితాంతగంధ ♦ సారవహంబుల్
మందగతికలితములు సాం, పొందఁగ సుఖమారుతంబు ♦ లాలసెన్ వనులన్. 113

క. లసమానచూతకిసల, గ్రసనైకకషాయకంఠ ♦ కలకంఠసము
ల్లసితకుహూకోలాహల, విసరము లవ్వేళఁ బ్రజకు ♦ వేడుక లొసఁగెన్. 114

క. పికనాదగీతపద్యా, ళ్యుత్కటతన్ నర్తనముసేయఁ ♦ దొడఁగె వనం బా
యత పవనక్షిప్తలతా, నికరము గావించెఁ బ్రజకు ♦ నేత్రోత్సవమున్. 115

క. శ్రుతిహితభాషితముఖరత, నతిముద మొనరించునలరు ♦ శాఖిద్విజసం
తతికి ఫలప్రదుఁడై యు, న్నతి మాధవుఁ డడరె సుపవ♦నశ్రీప్రియుఁడై. 116

మ. శుకపంక్తుల్ లలితేంద్రచాపములుగా ♦ సొంపారుచాంపేయకో
రకముల్ మిందులుగా గళద్బహుసుమ ♦ వ్రాతంబు వర్షోపల
ప్రకరంబై విలసిల్లఁగా వనవనా ♦ భ్రశ్రేణి ధారాళిస్థలిన్
మకరందామృతవర్షముల్ గురిసె సం ♦ తాపంబు శాంతంబుగన్. 117

ఉ. తమ్మికొలంకులం దిరిగి ♦ దట్టపుఁబుప్పొడితిప్ప లెక్కి భూ
జమ్ములమీఁద వ్రాలి మధు ♦ సారము నోరిలి మదించి యార్చి కుం
జమ్ములు దూరి పక్వఫల ♦ సౌరభలక్ష్మికిఁ జొక్కియాడి భృం
గమ్ములు సంచరించెఁ గుతు ♦ కంబు దలిర్ప వనాంతరంబులన్. 118

చ. భృశకిశరద్గమత్తగజ ♦ శ్వేతనసంభవరక్తసిక్త స
న్నిశితనఖాంకకేసరి వి ♦ నిహ్నిసఘూర్ణులసం వగ న్నిరం

తనరెఁ బలాశప్రసూనము ♦ లుదయము లల్లసిలెన్ వసుమన్నా
కృశకరదిభప్రభేదపర ♦ కీర్ణసుమౌక్తికపుంజమో యనన్. 119

క. సురభోత్సవశాలి వధూ, వరము సుఖస్పర్శ గంధ ♦ వాహము మల్లీ
పరిమళరమ్యదిగంతము, పరభవిహారము వసంత ♦ సమయము వెలసెన్. 120

వ. ఇట్లు నితాంతలతాంతవాసనాసంతోషితసకలజనస్వాంతం బై వసంతంబు నివర్తిల్లె నంత. 121

శా. ప్రత్యూషప్రభృతిప్రచండదినకృ ♦ ద్భానువ్రజం బుచ్చల
ద్వాత్యాదభ్ర మహాతపస్థనులభ ♦ స్వాపంబు తోయావగా
హాత్యుత్సాహకరంబు పాటలమహీ ♦ జారామమిత్రంబు రా
త్రిత్యక్తాయతికంబు గ్రీష్మమధరం ♦ త్రిం గ్రమ్మె నత్యుగ్రతన్. 122

చ. పడమటిగాడుపు ల్విసరెఁ ♦ బాటలముల్ వికసించె సర్పముల్
బడలికఁ జెందెఁ బెల్లుగ న ♦ భంబునఁ బర్వె మహీపరాగముల్
సుడివడె దంతిసంఘములు ♦ సూర్యునిదీప్తికి వాఁడి మించెఁ గా
ల్నడలయి యేరు లింకె విపి ♦ నంబు దహించె దవాగ్ను లత్తఱిన్. 123

ఆ.వె. కరిమతో నగాధ ♦ విమలోదకమహోర్మి, దమ్ము లింకెఁ దపన ♦ తాపమునను
బొరినసంఖ్యకోశ ♦ పూర్ణగేహములు దు, ష్కులనృపునిచేన ♦ శించుభంగి. 124

క. ధరణి భగీరథునితప, స్స్వరతకు వెలుఁగంది విధికిఁ ♦ దెలుపంగా స
త్వరగతి నరిగెడు నన నం, బరవీథికి నెగసె ధూళి ♦ పవనోద్ధతమై. 125

వ. ఆసమయంబున భగీరథుండు పంచాగ్నిమధ్యగతుం డై మహాఘోరంబుగాఁ దపంబు సేయుచుండె నంత. 126

గీ. అవని సంతాపశాంతికి ♦ దౌషధంబు, బర్హితాండవహేతు ♦ ఖ్యాపగురువు
పథికజనపాదశృంఖలా ♦ బంధనంబు, జాతిబంధువు వర్షావ ♦ సరము దోఁచె. 127

గీ. భూవధూతాపభరశమ ♦ నావతీర్ణ, సమయవిష్ణుకళేబర ♦ చ్ఛాయ లనఁగ
మేఘమాలిక లుదయించె ♦ మెఱుఁగు లెసఁగె, వలనిపీతాంబరద్యుతు ♦ లనఁగ మింట

క. ప్రకటకృపామూర్ఛితజా, తకకులసంజీవనౌష ♦ ధంబులు ప్రథమో
దకబిందులు కృషిసంపూ, దకములు భువిఁ దొరఁగె సకల ♦ సంధాయకముల్.

క. లలితపచేళిమరసప, క్వఫలముల జంబూమహీజ ♦ భాసురశాఖల్
సొలిచె వనంబుల సమ్మిళ ♦ దళిపంక్తులువోలె వారి ♦ దాగమవేళన్. 130

క. చందనమును జంద్రికయును, నిందలపా లయ్యె యామి ♦ నీతతి వృద్ధిం
జెందెఁ గృశించె దినంబులు, విందయ్యె ననవ్యతుహిన ♦ వేళం బ్రజకున్. 153

వ. అట్టిశీతాకాలంబునఁ గంఠదఘ్నజలంబులందు నిలిచి భగీరథుఁడు నిశ్చలాంతఃకరణుండై తపంబుఁ జేసె. ఇట్లు తపోనిష్ఠుండైనరాజశేఖరునకు బహువర్షసహస్రంబులు గడచె నంత బ్రహ్మదేవుండు సుప్రీతుండై సురగణంబులతోఁ గూడి భగీరథునిసమీపంబునకు వచ్చి యమ్మహాత్మున కిట్లనియె. 154

గీ. ఓభగీరథభూపాల ♦ యోమహాత్మ, నీతపంబునఁ బ్రీతుండ ♦ నైతివరము
వేడుమనవుఁడు భారతీ♦విభున కిట్లు, లనియెఁ బ్రాంజలియగుచున♦య్యవనివిభుఁడు

సీ. ఈశ, వాణీశ, నా ♦ యెడఁ బ్రసన్నుఁడవేని, తెలియఁ దపంబు సి♦ద్ధించెనేని
చక్రి నావలన నా♦ సగరభూపతిసుతుల్, తోయ మందఁగను బొం♦దుదురుగాతి
సగరనందనులభ♦స్మము గాంగ జలసిక్త, మగుచేని స్వర్గస్థు ♦ లగుదు రథవ
తగ నాకుఁ బుత్రసం♦తానం బొసంగుము, నీకృపచేత ని ♦ క్ష్వాకుకులము

గీ. పారి నవిచ్ఛిన్నమై వృద్ధిఁ ♦ బొందవలయుఁ, నిది పరంబగువర మని ♦ నృపుఁడు వేఁడ
నట్లయగుఁ గాక యనివరం♦బతనికిచ్చి, పలికెఁ గృపఁ జూచి నృపునితోఁ ♦ బద్మభవుఁడు.

వ. ఈగంగ హిమవంతునిజ్యేష్ఠపుత్రిక యమ్మహాదేవిని ధరించుటకు హరుని నియోగింపుము గంగాపతనంబు భూమి సహింపంజాలదుగావున గంగాధారణంబు సేయ మహేశ్వరుండు దక్క నొక్కరుండు సమర్థుండు లేఁడని భగీరథునకు నుపదేశించి విరించి మరుద్గణంబులతో నిజస్థానంబున కరిగె నంత నమ్మహీకాంతుఁడు భూతలంబున నంగుష్ఠాగ్రంబు మోపి పరమేశ్వరుం బురాణపురుషు, భర్గు, భవానీమనోహరుం గరుణాసముద్రు, భక్తచింతామణి, ననంతు, ననంతకోటిసూర్యప్రభాధాము, నాదిదేవు, మహాదేవు, నుపాసింపుచుండె నంతం బురాంతకుఁడు సంవత్సరాంతంబున నతనకు సాక్షాత్కరించిన భగీరథుండు భయభక్తిసంభ్రమంబులు డెందంబున సందడింపఁ బులకితగాత్రుండును, ఆనందబాష్పధారాసంపాతస్థగితనేత్రుండును నై యనేకసాష్టాంగనమస్కారంబులు చేసి లేచి లలాటంబున నంజలిపుటంబు ఘటించి యిట్లు నుతించె. 157

మ. కరిచర్మాంబర, కాలకంధర, కన♦త్కల్యాణభూభృద్ధను
ర్ధర, కారుణ్యసముద్ర, కంజభవసు♦త్రామాదిసంసేవ్యసుం
దరపాదాంబుజ, కామితప్రద, కళా♦సాభాగ్యశోభీర, [illegible]
ర్వరబాహాహార, కావవే కలితక ♦ ర్పూరాస్మ [illegible] 158

క. ఏణాంకమకుట, భువన, త్రాణధురంధర, కురంగ ♦ ధర, గిరితనయా
ప్రాణేశ్వర, లక్ష్మీశ్వర, బాణా, బాణాదివరద, ♦ పాలింపుమజా. 159

గీ. ఈశు నవ్యయు నమలుని ♦ రీశు ననఘు, వాదిమధ్యాంతరహితు బ్రహ్మాదిజనకు
నిత్యు నిష్కళు నిరపేక్షు ♦ నిగమవేద్యు, నిన్ను సేవింతు ననిశంబు ♦ నీలకంఠ. 160

తోటకము. లలితేందుకళాసుక ♦ లాపధరున్
బలశాసనముఖ్యసు ♦ పర్వనుతున్
ఫలదాయకు శంకరు ♦ భక్తనిధిం
గొలుతున్ జగదీశ్వరు ♦ గోపవాయున్. 161

చ. హరి విశిఖంబుగాఁగ భుజ ♦ గాధిపుఁ డుజ్జ్వలమౌర్విగా మరు
ద్గిరిపతి విల్లుగా నిగమ ♦ రీతిభుజాబలసంపద న్నిశా
చరనగరత్రయంబుఁ జెలు ♦ వం బరిమార్చి జగత్త్రయంబు సు
స్థిరముగఁ జేసి కాచినవి ♦ శేషకృపానిధి, నిన్నుఁ గొల్చెదన్. 162

మాలినీవృత్తము. సకలభువనరక్షా ♦ శక్తకారుణ్యదీక్షా
సుకృతిసులభరూపా ♦ సూర్యకోటిప్రతాపా
వికృతరహితమూర్తీ ♦ విశ్వవిఖ్యాతకీర్తీ
ప్రకటితగుణవర్గా ♦ భక్తి నిన్గొల్తు భర్గా. 163

చ. పునరపిదేవా 164

మాలిని. కలుషితనిజచిత్తున్ ♦ గర్వశైలాధిరూఢున్
ఖలుని జడుని మోహ ♦ గ్రస్తుఁ దుష్టాభిభూతున్
మలినచరితు నీచు ♦ న్నన్ను రక్షింపు మర్థిం
గొలిచెదనిను దేవా, ♦ గోచరాన్యప్రభావా. 165

గీ. హరిణధర చూడ నీకు దా ♦ స్యంబుచేసి, మునులు భవపాశబంధని ♦ ర్ముక్తులైరి
భోగమోక్షప్రదాతవు ♦ నీగుణాను, భావ మెంతని వర్ణింతు ♦ భావజారి. 166

పంచచామరము. లలాటలోచనుం గురంగ ♦ లాంఛనార్ధశేఖరు
న్నిలింపరాజవంద్యపాద ♦ నీరజున్ మహేశ్వరున్
హాలాహలాంకకంధరున్ ♦ మహర్షిమానసాలయున్
జలంధరాదిఘోరదైత్య ♦ శాసనున్ భజించెదన్. 167

గీ. సర్వపాలక జగదీశ ♦ సామగేయ, కమలసంభవవినుత భ ♦ క్తప్రసన్న
లలితనీలాభ్రకంధర ♦ లక్ష్యరూప, ప్రణవగమ్య మహాదేవ ♦ భర్గశరణు. 168

చ. జలధరముక్తసాంద్రనవ ♦ శంబరధారలు దాఁకి కేసరం
బులు విడియున్న తామరస ♦ ము ల్విడనాడి సుగంధికేసరో
జ్జ్వలనుకదంబగుచ్ఛముల ♦ షట్పదపంక్తులు వ్రాలె నెవ్వరుం
గలిగినవారిఁ జేరక జ ♦ గంబున బీదలపొంత నిల్తురే. 131

గీ. నిబిడఘనగర్జితంబుల ♦ నిద్రమాని, సంపతద్వారిధారలఁ ♦ జెంపు వడసి
బహువిధాకారవాదగుం ♦ భనము లెసఁగ, భేకములు గూయఁదొడఁగె సం ♦ ప్రీతి గదుర

క. వికచాబ్జనకుటజకదం, బకసేవాలబ్ధసాంద్ర ♦ పరిమళములు గై
తకధూళిధూర్వహంబులు, ప్రకటసుఖస్పర్శ వనజ ♦ పవనము లొలసెన్. 133

క. ప్రావృట్ప్రదోషనీల, గ్రీవనటోర్ధ్వనాట్య ♦ కేళ్యుచితనభః
శ్రీవరధృతఘనమురజా, రావములో యనఁగ మొరసె ♦ రభిఁ గర్జితముల్. 134

చ. శరములలోన నెన్నఁదగు ♦ సారసముల్ పతితాంబుధారలన్
బరువడిఁ బీడఁ గుందుటయుఁ ♦ బాంధులగుండెలు బండిపైర భా
సురమతికాళలంబునఁ బ్రి ♦ సూనశరుం డొనరించి నట్టిబం
గరుశరపత్రికంబులనఁ ♦ గాఁ దగెఁ గేదఁగిరేకు లత్తఱిన్. 135

గీ. అంబుదక్షిప్తవారిధా ♦ రాభిహతుల, దివి నిలువలేక తారక ♦ లవనియందు
బ్రెల్లఁగాఁబోలు నని యెంచఁ ♦ బెల్లురేఁగి, కడసివాములుగా వడ ♦ గల్లురాలె.

సీ. చిల్వరాపాన్పుపై ♦ శ్రీపతి నిదురించె, కడఁకమై నదులు సా ♦ గరుని జేరె
సస్యవనంబుల ♦ జగతి సొంపు వహించె, సద్వికాసము నొందె ♦ జాతిలతలు
హంసయూథము మాన ♦ సావాసమున కేగెఁ, జాతకంబుల పిపా ♦ సలు శమించె
ప్రక్షీణవశఁబూనెఁ ♦ బంకజాకరములు, కలకంఠములకు మూ ♦ కత్వ మొదవె

గీ. తపనఘృణులు ఘనాంతరి ♦ తంబులయ్యె, వివిధపరితాపములఁ గుందె ♦ విరహిజనము
ద్విరదముల కాధి శాంతించెఁ ♦ దెరువరులకు, సంకిలిప్రసక్తమయ్యెన ♦ య్యవసరమున

గీ. విహగలయమున మాలతీ ♦ వికసనమున, వరుహనిమీలనంబున ♦ వాసరాంత
మెఱుఁగఁబడుచుండెఁగాల మే ♦ మఱక సాంధ్య, విధులుగావించువారిక ♦ వ్వేళయందు

గీ. అఘనాగమవేళ న ♦ య్యవనిభర్త, యాదలమును బోలె వారిధా ♦ రాభిషిక్తుఁ
డగుచు మునులకు సద్వ్రతం ♦ బావహిల్ల, నధికదారుణమగు తపం ♦ బాచరించె.

వ. అంత. 140

క. కాంతములగు తాంబుధరా, శాంతము నృపవిహిత ♦ సమరయానము లక్ష్మీ
కాంతప్రబోధనము ఫల, వంతము శరదాగమంబు ♦ వచ్చెన్ సిరులన్. 141

గీ. విదుర మేలుకొన్న ♦ నీరజాక్షునకుఁ ద, త్సమయభృత్యుఁ డాస్య ♦ దర్శనార్థ
మిడిన ముకుర మనఁగ ♦ నుడురాజబింబమ్ము, సుప్రసన్నమగుచుఁ ♦ జూడ నొప్పె.

క. ఉదకములు గుంభసంభవు, నుదయమునఁ బ్రసన్నతాసమున్నతిఁ గాంచెన్
సదమలబోధంబున జన, హృదయంబులు నిర్మలత వ ♦ హించినభంగిన్. 143

క. ఇనకిరణంబులు లఘుతర, ఘనముక్తాయనము లగుచు ♦ గ్రమ్మెన్ దిశలన్
వనజములు చీడ విడి విక, సనలక్ష్మీగృహము లయ్యె ♦ శారదవేళన్. 144

క. శరవణములు వికసించెం, బరిమళభరితంబు లయ్యెఁ ♦ బద్మవనంబుల్
కురిసెన్ ధేనువు లమృతము, వరులు ప్రమోదింప రాజ ♦ నంబులు పండెన్. 145

క. పరుషప్లవనవ మణఁగెన్, సరసులు రాణించెఁ బూచె ♦ సప్తచ్ఛదముల్
కరులు మదించెం దారలు, సురచిరరుచి పూనెఁ దొగలు ♦ శోభిలె మిగులన్. 146

ఉ. సుందరతారకాభరణ ♦ శోభితమై కమనీయచంద్రికా
చందనలిప్తమై విరళ ♦ చాయసితాభ్రదుకూలశాలియై
యొందవబింబరమ్యముఖ ♦ మై గగనంబు జనంబుచూడ్కికిన్
విందొనరించె భోగినృపు ♦ విగ్రహమట్ల నుదారసంపదన్. 147

వ. ఇవ్విధంబున శరత్కాలంబు వికచకమలకమనీయహాసవిలాసంబై విజృంభించె
నంత. 148

క. శ్యామాకుచదుర్గమనః, స్థామాశ్రియపురుష(ప్ర) ♦ తరమై విలిడ
శ్రీమాలాకీర్తికక్షి ద్రిక్కు, హేమంతము దోఁచె బహుళ ♦ హిమజనకంబై. 149

చ. హరువుదనర్ప భాష్పదపి ♦ తాగరుధూపసుగంధిమందిరాం
తరముల హంసతూలశయ ♦ నంబులపైఁ దరుణీకుచాగ్రని
ర్భరపరిరంభసంగతను ♦ రంగమదప్రగితోజ్జ్వలద్భుజాం
తరులయి కామతంత్రపర ♦ తం బవళించిరి ధన్యు లత్తఱిన్. 150

ఉ. మిన్నక సర్వజీవులకు ♦ మిక్కిలి శైత్యముఁ జూపి నొంచి యా
పన్నులఁ జేసె గాలి యిది ♦ పద్ధతి గాదని తెక్కు మాఱుచు
ద్యన్నయశాలి వహ్ని జన ♦ తాప్రియవృత్తి వహించె నున్నవా
రన్నిటఁ దండిరికంటెను గు ♦ ణాధికులై పొగడొందునందముల్. 151

గీ. శీతభీతు లగుచు ♦ జీవనమనుజాల, కభయమొసఁగఁ జాల ♦ నయ్యె నపుడు
భాస్కరాతపమున ♦ పావకజ్వాలలు, నళినముఖులసుస్త ♦ నములు దక్క. 152

వ. అని యనేకప్రకారంబులం గైవారంబు గావించు భగీరథునిం గరుణాకలితకటాక్షం
బుల వీక్షించి విరూపాక్షుండు పలికె నీయెడం బ్రసన్నుండనైతి నీయభిమతంబు
గావించెద శిరంబున గంగను ధరించెద నని యాదరించి వరంబిచ్చె. భగీరథకృతం
బయిన శివస్తోత్రంబు పఠించువారు సకలమనోరథలాభంబును సమస్తపుణ్యఫలంబు
నుం బొందుదు రంత నప్పుడు సర్వలోకనమస్కృత యగు గంగామహాదేవి హిమవ
త్పుత్రిక మహారూపంబును దుస్సహవేగంబునుం బూని యాకాశంబున నుండి శివుని
శిరంబునం బడి మస్తకంబుతోఁ బినాకహస్తునిం గొని పాతాళంబునకు నరుగం ద
లంచిన శంకరుం డాగర్వంబు సహింపక కోపించి తిరోభావంబు నొందించె నట్టు
లద్రిజటామండలగహ్వరంబు బ్రవేశించి గంగ బహుయత్నంబు గావించియు నిర్గ
మింప నేరక సమ్మోహితయై యమ్మహాదేవి బహుసంవత్సరంబులు పరిభ్రమించె.
భగీరథుండు గంగం గానక మహాతపంబుఁ జేసి పరమేశ్వరునిం బ్రార్థించిన. 169

ఆ.వె. భక్తవత్సలుండు ♦ పరమకృపాశాలి, శంభుఁ డంత నుగ్ర ♦ సన్నుఁ డగుచు
గర్వశాంతిఁ జేసి ♦ గంగను విడిచెను, జడలవలన బిందు ♦ సరము నందు. 170

వ. ఇట్లు శివునిజటాజూటంబువలన గంగ నిర్గమించునెడ సప్తప్రవాహంబులు జనించె
నందు హ్లాదినియుఁ బావనియు నళినియు ననుమూడుగంగాప్రవాహంబులు పూర్వది
శకుం జనియె. సుచక్షువు, సీతయు, సింధువు, ననునిమ్మూడునదులు పడమటిదెస
కు నరిగె. సప్తమియగు గంగ భగీరథు ననుసరించె నంత. 171

సీ. రాజర్షి యగు భగీ ♦ రథుఁడు రథారూఢుఁ, డై యేగె ముందట ♦ నతిముదమున
నారాజువెనువెంట ♦ నరిగె గంగానది, తండ్రిపెంబడి జను ♦ తనయమాడ్కి
గగనంబువలన శం ♦ కరుమస్తకముఁ జేరి, శివునియాదలనుండి ♦ భువికి డిగ్గి
ప్రవహించెఁ దీవ్రత ♦ బరపరస్పరంబుగా, గంగాజలంబు వే ♦ గంబుగదుర
గీ. బహువిధాకారసంపత ♦ త్పతితకలిత, మత్స్యకచ్ఛపఫణిశింశు ♦ మారతతుల
వేత నద్భుత(దివిపోలె) ♦ చిత్రభంగి, నవని గనుపట్టె మిగుల న ♦ య్యవసరమున.

వ. అయ్యవసరంబున నద్భుతతమగంగాపతనదిదృక్షాసమాగత దేవగంధర్వసిద్ధవిద్యాధర
కిన్నరకింపురుషవియచ్చరవిమలమణిమయాభరణతేజఃపుంజరంజితంబై గగనంబుఁ యు
గపదభ్యుదితశతతపనమండలంబువోలె స్వచ్ఛందవిరంచిచంచలదుర్వారశింశుమార
మీనోరగమాలికాభివ్యాప్తంబై విక్షిప్తవిద్యుల్లతాపరివృతంబునుంబోలె రాణింప ని
జవిరాజజ్జీవనకృతమజ్జనవృజినరాహిత్యసత్యతాపరిత్యక్తసంజనసార్థంబునుంబోలె
సంస్పృష్టవిష్ణుపదంబులై పరిశుభ్రశుభ్రతరంగంబులు నెగడ దివ్యాంగనయుంబోలె

చక్రిస్తనియు హంసమేఖమాలయు నావర్తనాభియుఁ గమనీయకంకణోర్మికాలం
కృతియు నై నేత్రోత్సవంబు సంపాదింపుచు నిటలనయనజటాకటాహపరిభ్రమణ
సముదయసమాహృతతదవతంసశశిరకరసుధారసధారానిష్యందసందోహంబులుం బోలె
మహామధురంబులై నిర్యదచ్ఛఫేనచ్ఛలంబునం గార్తికమాసరాకామధ్యగతచంద్రి
సాంద్రచంద్రికల నపహసించుచందంబున విమలాంబుపూరంబులు విజృంభింప వా
తోద్ధూతశీతలశీకరపరంపరలు నిజావలోకనసంభ్రమదంబరచరతరుణీపరిశ్రమా
పనోదకంబులై చెలంగఁ గుపితకపిలమునిక్షపితపురఖిలసగరనృపసుతసురపదారో
హణసుభగసోపానరంగత్తరంగకేళీసుఖాంగీకారభంగీతరంగితాంతరంగరాజహంసమా
లికామధురస్వరంబులు మునిజనస్తుతిపఠనరవంబులతోడ నేకీభవింప సముచ్ఛలజ్జలచ్ఛ
టాపటలంబు విలుఠదుత్తుంగవీచీసంఘాతసంజాతవాతోద్ధూతగిరిశిఖరధాతుధూళి
పాళికల నపనయింప సగరరాజకుమారవర్గదుర్గతిదశాపరిశమనమహోద్యోగనిరాఘా
టధాటీసమాటీకితప్రభూతస్రోతోవేగవిపాటితకుధరకూటపతనప్రభవగభీరగుభగుభ
నాదార్భటులు పర్వతగుహాంతరంబులం బ్రతిధ్వానంబు లీన శుద్ధస్ఫటికఘుటికాని
కాయచ్ఛాయాదాయాదతోయబుద్బుదంబులు సద్యోవికచహృద్యకైరవసధాశంక
నంకురింపంజేయ ఘోరతరాంహస్సంహతివిజయభేరీభయదభాంకారీకృతవికృతధ్వా
ల్లోలకల్లోలసంఘసంఘర్షణప్రాదుర్భవదుర్భరదీర్ఘఘర్ఘరఘుమఘుమనిర్ఘోషంబులు చె
లంగ నిశాతయాతనాహేతుమహాపాతకభీతత్రాణిపరిత్రాణప్రాదుర్భూతపరమేశ్వ
రపరిశుద్ధమూర్తియుం బోలె. మూర్తిమద్భగీరథపృథివీశధవళమహాకీర్తియుంబో
లె భరతఖండమహీమండనాయమానమనోహరిముక్తాహారలతికయుంబోలె ముక్తిల
క్ష్మీజయపతాకయుం బోలె గంగాతరంగిణి వెలసి విలసిల్లి విస్ఫుల్లి వినోదించి వి
హరించి పెరుగుపరచి విజృంభించి విక్రమించి వివిధగతివిశేషభూషితవిలాసంబులు
సొలుపుచు గిరులు భేదింపుచుఁ దరులు గూలించుచు విపినంబులు ముంచి పరివేష్టింపు
చు నొక్కచోట పత్వరంబును నొక్కయెడఁ గుటిలంబును నొక్కవంక నాయతం
బును నొక్కచక్క వినదంబును నొక్కతరి సముద్ధూతంబును నొక్కతావున మం
దంబుగా నరుగుచు నొక్కచో నున్నజలంబులో జలంబు గలసి. పునరభ్యాగతంబు
గా మాటిమాటికిం దేటలగునీటివెల్లులు పింటికి వెగసి పుడమిం బడుచుండ భగీరథ
రథానువర్తినియై ప్రవహించె నిట్లు గంగాజలంబు లంబరంబుననుండి ఖండపరశుని
శిరంబున దుమికి కుప్పించి యచ్చోటనుండి విచ్చలవిడిగాఁ బుడమిం బడి సొంపు
సంపాదించి శైలంబులు లంఘించి కానలు గడచి బహుదేశంబు లతిక్రమించి ప్రా
కారంబు లొరసి గ్రామంబులు వలగొని యారామంబులు జొరసి నడుచుచున్నతతి

నమ్మహాదేవి ననుసరించి కొందఱుబృందారకులు విమానారూఢులై కొందఱుసుప ర్వులు గంధర్వంబులెక్కి కొందఱుయాగభుజులు గజాశ్రయులై కొందఱుసురలు పారిప్లవగతులై కొలిచి చనిరి. మఱియు ఋషులు గంధర్వులు యక్షులు కిన్నరు లు దైత్యదానవరాక్షసోరగగరుడచారణఖేచరులును భగీరథునిరథంబు ననువర్తించి గంగవెనువెంటం జనిరి. దేవర్షిగంధర్వాదులును భూలోకవాసులును మహాదేవాం గపతితం బగుగంగాజలంబు పరమపవిత్రం బనిస్పృశించిరి. శాపవశంబునం బుణ్య లోకపరిభ్రష్టు లగువారు గంగోదకంబులం దోఁగి విగతకల్మషులై వెండియు నిజ స్థానంబుల కరిగిరి. సకలలోకనివాసులును కృతాభిషేకులై సంతోషించిరి. ఇట్లు సర్వభువనపావనియు సరిచ్ఛిరోమణియు నిఖిలదురితక్షయకారిణియు నైనగంగ భ గీరథప్రయత్నంబునం గదలి యమ్మహానుభావుం డెచ్చోటికిం జనియె నచ్చోటికిం దానునుం బోవుచుఁ దద్రథానువర్తినియై ప్రయోగంబుననుసరించువ్యాకరణవిద్య యుంబోలె వేదార్థంబు ననుసరించుస్మృతి తెఱంగున నమరి గాయత్రియుం బోలె ప్రశస్తవర్ణయై కుబేరపురివోలె శంఖమకరకచ్ఛపాదివిరాజమానయై దేవసభవోలె బహువిబుధాశ్రితయై యుత్తమధేనువువోలె బహుక్షీరవాహినియై భాగ్యవతియుం బోలెఁ గంకణోర్మికాలంకృతయై పుణ్యంబులకు మూలంబును భవంబునకు భేషజంబు ను ముక్తికిఁ దెరువును మునులకుఁ బ్రాపును శుభంబులకు నాధారంబును జ్ఞానం బునకు ధామంబును నగుచుం బ్రకాశించె నంత. 173

చ. శమితసమస్తకల్మషుఁడు ♦ జహ్నుమహాముని వేదచోదిత
క్రమమున దీక్షఁ గైకొని మ ♦ ఖం బొనరింపుచునున్న గంగ గ
ర్వమునఁ గడంగి తత్సవన ♦ వాటికఁ జెల్వుగ వెల్లి ముంచె న
య్యమితతపోబలాఢ్యుఁడు త ♦ దాగ్రహవృత్తి నెఱింగి కోపియై. 174

ఉ. తజ్జలపూర మంతయును ♦ ద్రాగె నతం డది చూచి మేదినీ
భృజ్జిమఖమత్స్యధారు లగు ♦ వేల్పులు మానులు విస్మితాత్ములై
సజ్జలఁ జేరి కోరి బహు ♦ భంగుల నమ్మునిఁ బూజసేసి భా
స్వజ్జయ నీకుమారిగ నె ♦ సన్ స్పృశియింపుము గంగ నిత్తఱిన్. 175

క. అని వినయంబున సురలును, మునులును బ్రార్థింప జహ్ను ♦ ముని ముదితుండై
తనచెవులవలనఁ గ్రమ్మఱ, ననిమిషగంగను సృజించె ♦ నందఱు వొగడన్. 176

ఆ.వె. దానఁ జేసి జహ్ను ♦ తనయ నా జాహ్నవి, యనఁగఁ బేరుగాంచె ♦ నమరగంగ
యమ్మహానదీరంతి ♦ క్రమ్మఱ నరిగె భ, గీరథక్షితీశు ♦ (తేరి)వెంట. 177

క. ఈగతిఁ జనితని జాహ్నవి, సాగరముం జేరి యట ర ♦ సాతలమునకున్
వేగమునఁ గదురఁగ నరిగెన్, సాగరసంతరణకర్మ ♦ సంసిద్ధికై. 178

మ. ఘనుఁ డధికప్రయత్నమున ♦ గంగను దోడ్కొని యాభగీరథుం
డును గపిలాక్షిపావకప ♦ (టుస్ఫు)టకీలల భస్మరాసులై
తనిసినతాతలం గని సు ♦ దుఃఖితుఁ డయ్యె సమస్తదోషనా
శన సురవాహినీసలిల ♦ సంప్లుత మయ్యెఁ దదీయభస్మమున్. 179

క. జగదేకనుతభగీరథ, జగతీశానీతదేవ ♦ సరిదాప్లుతులై
విగతాఖిలపాతకులై, సగరసుతుల్ చనిరి దివిజ ♦ సదనంబునకున్. 180

ఉ. అంతట భారతీరమణుఁ ♦ డచ్చటికిం జనుదెంచి మేదినీ
కాంతునితోడ నిట్లను జ ♦ గద్ధితపౌరుష నీపితామహుల్
సంతతపుణ్యలోకసుఖ ♦ సంపదఁ గాంచిరి మౌనిరాజదు
ర్దాంతతపోబలస్థితులు ♦ తారితులైరి సమస్తసాగరుల్. 181

క. క్రతుభుజులభంగి స్వర్గ, స్థితులైరి మునీంద్రశాప ♦ జితులు సగరరా
ట్సుతు లరువదివేవురు నీ, కతమున నిక్ష్వాకువంశ ♦ కమలవనరవీ. 182

గీ. విమలచారిత్ర వినుము లో ♦ కమున నెంత, కాల మొప్పుగ నుండు సా ♦ గరజలంబు
స్వర్గమున నంతకాలంబు ♦ సగరతనయు, లుండెదరు వేలుపులమాడ్కి ♦ నిందువేడ్క.

వ. మహాత్మా యీగంగ నీకుం బుత్రిక యగు నీవలనం గలుగునామంబున భాగీరథి యన లోకంబున నుండు స్వర్గమర్త్యపాతాళలోకంబులను మూడుపథంబులం బూనుటఁ జేసి త్రిపథగ యనం దగు నీగంగయందు నీపితామహులకు నందతికిం దర్పణంబు సేయుము నీప్రతిజ్ఞఁ జెల్లింపుము మహాతపస్వులును మహర్షిసములును మహాకీర్తిమంతులును మత్సమానులును నైన సగరాంశుమద్దిలీపులు నీపూర్వులు గంగానయనంబునందు మహాయత్నం బొనర్చియుం మనోరథసిద్ధిఁ బడయరైరి. అట్టిప్రతిజ్ఞ నీకు సిద్ధించె. ఇతరదుర్లభంబును శాశ్వతంబును నైనకీర్తిం బొందితివి. ధర్మనివాసంబ వైతివి కలకాలంబు గంగాస్నానంబు సేయుము పితామహులకు జలకర్మల నాచరింపుము నీకు లగ్గగుం బోయివచ్చెద నని బ్రహ్మదేవుండు దేవలోకంబునకుం జనియె. అంత భగీరథుండు యథాక్రమంబుగా సాగరులకు నుదకంబు లిచ్చి కృతకృత్యుండు విజ్వరుండును నై సకలలోకశ్లాఘనీయపుణ్యశ్లోకుండు తనపురంబునకరిగి రాజ్యంబు శాసింపుచుండె. అమ్మహారాజు నాశ్రయించి సమృద్ధార్థులై జనులు సుఖించిరి. ధనకరంబు యశస్కరంబు నాయుష్కరంబుఁ బుత్రికరంబు

స్వర్గకరంబును నగు నీగంగావతారమహోపాఖ్యానంబు విప్రముఖ్యులు వైశ్యులు శూ
ద్రులును వినుపించువారికి వినువారికి సకలపాపంబులు నశించు మనోరథంబులు ఫ
లించు. ఆయుఃకీర్తిసంపదలు వర్ధిల్లు దేవతలుం బితృదేవతలును బ్రీతిం బొంది
యభీష్టార్థంబు లిత్తురు. ఈగంగావిస్తారంబు తొల్లి శ్రీరామునకు విశ్వామిత్రుండు
చెప్పినచొప్పున మీకు వివరించితి నని సూతుండు పలికినం బరమవిస్మితులునుం బ్ర
హృష్టాంతరంగులు నగుచు శౌనకాదిమునీశ్వరులు పరమాద్భుతకరం బగుగంగావతర
ణంబు సెప్పితివి. కృతార్థుల మైతిమి. గంగాకథానుధారసపానంబువలనం దనివి
దీరకయున్నవారము మఱియు నమ్మహాదేవీమాహాత్మ్యంబు వివరించి మమ్ము సుకృ
తులం జేయు మని ప్రార్థించిన. 184

ఆశ్వాసాంతపద్యములు.

శా. వేదాంతప్రతిపాద్యవైభవ జగ ♦ ద్విఖ్యాతచారిత్ర గౌ
రీవ్యక్తైరవకైరవాప్త కరుణా ♦ ర్ద్రీభూతచేతోబ్జ స
ర్వాదిత్యాభిమతార్థదాయక యశం ♦ ఖ్యాదిత్యసంకాశ రా
గాదిత్యాగిమునీంద్రగమ్యపద పూ ♦ ర్వాదిత్యగర్వాంతకా. 185

క. వేదండచర్మధర గిరి, కోదండ విముక్తమదన ♦ గురుసాయకధా
టీదండితపుర బుధజన, కాదండప్రణతిలోక ♦ కమనఃకమలా. 186

మాలిని. భుజగరచితహారా ♦ ఘోరకారుణ్యపూరా
వృజినఘనసమీరా ♦ వేదవీథీవిహారా
రజతసితశరీరా ♦ రమ్యదివ్యావతారా
విజితమారకుమారా ♦ వేదమంత్రార్థసారా. 187

గద్య — ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర యెఱ్ఱంగు
లక్ష్మణకవిరాజపుత్ర తిమ్మనార్యపుత్ర వివిధవిద్వజ్జనవిధేయ
లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీతం బైన జాహ్నవీ
మాహాత్మ్యం బను మహాప్రబంధంబునందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

శ్రీమత్పరదేవతాయైనమః.

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

తృతీయాశ్వాసము.

క. శ్రీమత్కాకమయమంత్రి, క్షేమస్థైర్యాయురధిక ♦ కీర్తిప్రద సు
త్రామార్చిత వేటూరిపుర ♦ ధామా సోమేశ సంత ♦ తకృపావేశా.

వ. దేవా యవధరింపుము. శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. 2

క. గంగాగుణవైభవము భు, జంగకులాధీశ్వరుండు ♦ శశిశేఖరుఁడున్
సాంగంబుగ వక్కాణింపం గుశలులు గారు కాఁడు ♦ పద్మభవుండున్. 3

వ. అట్లుగావున మాదృశజనులకుఁ దద్గుణలవంబును వచింపనశక్యంబై యుండు నైనను నాయెఱింగిన తెఱంగునఁ గొంతవివరింతు. దత్తావధానులరై యాకర్ణింపుఁడు. ఈయర్థంబున నొక్కయితిహాసంబు కలదు. అది విన్న మీరడిగినయర్థంబు తేటపడుఁ దొల్లిఁ గార్తవీర్యుఁడు చక్రవర్తి మీరు నన్నడిగినవిధంబున మహాయోగియగు దత్తాత్రేయు నడిగిన నమ్మహారాజున కమ్మహాత్ముం డిట్లనియె. 4

గీ. యజ్ఞములు దానములు సదా ♦ ధ్యాపనంబు, వ్రతములుపకారములునుప ♦ వాసములును
సాటిగాలేవు జాహ్నవీ ♦ స్నానమునకు, నని మునులు చెప్పుదురుభూవ ♦ రాగ్రగణ్య.

వ. ఈవిషయంబున నితిహాసంబు కలదు వినుమని యిట్లనియె. 6

గీ. ప్రథమయుగమునఁ దొల్లి సం ♦ పదలకెల్ల, భవనమై యొప్పు నైషధ ♦ పట్టణమున
హేమకుండలుఁ డను వైశ్యుఁ ♦ డిద్ధబుద్ధి, భూరిధనధాన్యశాలియై ♦ పొదలుచుండు.

సీ. వాఁడు స్వధర్మంబు ♦ వదలక తృణకాష్ఠ, ఫలమూలలవణతిలం ♦ బులలవంగ
మలయజాగురుకుంకు ♦ మంబులు ధాతులో, హాదులు గోమహి ♦ షాశ్వకుంజ
రోష్ట్రమేషాదులు ♦ నోగి సంగ్రహించి త, త్క్రయవిక్రయంబులఁ ♦ గలుగులాభ
మాదిగా బహువిధో ♦ పాయంబుల సువర్ణ, మెనిమిదికోట్లు సం ♦ పెనయఁగూర్చె

గీ. నంత గడ్డంబు నెరసిన ♦ నతఁడు దేహ, మస్థిరం బని తలఁచి ధ ♦ ర్మార్జనైక
బుద్ధిఁ జెఱువులు దేవళం ♦ బులును బావు, లన్నసత్రంబులును నిల్పె ♦ నన్నియెడల.

గీ. ఇట్లు షష్ఠాంశమగుధనం ♦ బెల్ల దాన, ధర్మములకు విభాగించి ♦ ధరణిసురుల
నఖిలవిద్యావిశారదు ♦ లైనవారి, కర్థితో నిచ్చి ధర్మమి ♦ ట్లతఁ డొనర్చె. 9

వ. ఇట్లు సకలధర్మంబు లుపార్జించి మిగిలినధనం బంతయు శ్రీకుండలవికుండలులను నామంబులం గడువిదితులైనపుత్రులకు నిచ్చి విరక్తుండై. 10

క. వనమున కరిగి మహాతప, మొనరించి కృతార్థుఁ డగుచు ♦ నొకపుణ్యమహా
ధునిచెంత హరిని దలఁచుచుఁ, దనువు విడిచి యతఁడు విష్ణు ♦ ధామముఁ జేరెన్.

వ. అంత నతనికుమారులు శ్రీకుండలవికుండలు లనువారు ధనయౌవనమదోన్మత్తులై సురాపానాదిదుర్వ్యసనంబులం దవిలి నటవిటగాయక వారకాంతాదిగోష్ఠియం దనురక్తి వహించి తల్లిమాట యించుకంతయు విననొల్లక ప్రల్లదులై యెల్లధనంబు వెల్లిజల్లి బంధుజనంబులు నిందింప నాతతాయులై చిత్రవిభ్రాంతిం దిరుగుచుండం గొంతకాలంబునకు ధనంబంతయు నశించి లేమి వాటిల్లిన. 12

క. తినఁ గూడుఁ గట్ట బట్టయుఁ, గనలేక కృశించి కుంది ♦ కడు నప్పు లొసం
గినవారికి వెగ్గలి పుర, మున నుండక వెరచి వారు ♦ వోయి రడవికిన్. 13

చ. అడవికిఁ బోయి ధన్వవిపి ♦ నాదులు పూని కిరాతయుక్తులై
కడుకడి వేఁటకుం జని మృ ♦ గంబుల లెక్కకు నెక్కుపక్షులన్
గెడపి తదీయమాంసములు ♦ గిన్ భుజియించుచుఁ గాలవీగతిన్
గడపుచు నీచవర్తనము ♦ గైకొని వారు చరించి రుద్ధతిన్. 14

సీ. ఒకనాఁడు గహనమ ♦ ధ్యోగ్రదురాపద, భూధరగహ్వరం ♦ బులకు వేఁట
కరిగినయెడఁ గోప ♦ భరితమైయొకపులి, శ్రీకుండలుని నొక్కె ♦ భీకరోర
గంబు వికుండలుఁ ♦ గరచిన మృతిఁబొంది, తత్క్షణంబ లోపల ♦ దిక్కులేక
యర్యోడ యమదూత ♦ లత్యుగ్రపుత్రులు, నతిదీర్ఘపాశపం ♦ యుతులఁ జేసి

గీ. పారి యమునిసన్నిధికిఁ గొని ♦ పోయి దురిత, కీలురగువారిఁ జూపినఁ ♦ జిత్రగుప్తు
మొగము గనుఁగొని పలికె య ♦ ముండు నరక, ముఁ గుపీరలనొక్కని ♦ బనుపుఁ డనుచు

గీ. ఒకని నిందుఁజెక్కడకు ♦ నొయ్యనఁగొనిపొండ, టంచు యముఁడు పనుప ♦ నట్లు వారు
చేరి నారకమున ♦ శ్రీకుండలుని ద్రోచి, యావికుండలునకు ♦ ననిరి దూత. 16

క. రమ్మి వికుండల సుకలో, కమ్మున కీవిపుడు పుణ్య ♦ కర్మార్జితభో
గమ్ము ననుభవింప నసుఁడు మ, దమ్మున యమదూతలో న ♦ తం డిట్లనియెన్. 17

వ. అయ్యా మదీయచిత్తంబు విస్మయాయత్తం బయ్యె నతండును నేను నన్నదమ్ములము నొకతల్లికడుపునం బుట్టినవారము. ఏకర్మంబయిన నేకవాక్యతం బోరచి చేసి

యున్నందును జలఁబాయక యున్నవార మట్లగుటం జేసి మాకు మరణం బొక్క-
చోటునఁ బ్రాపించె. ఇట కిద్దఱము వచ్చితిమి మాయన్నను నరకంబునకుఁ ద్రో
చి నన్నేటికి నాకలోకంబునకుం గొనిపోయెదు. అతనికంటె నేనేమిపుణ్యం
బాచరించితి నన్ను మన్నించి యున్నరూపు తేటపడం జేయుమనిన విటుండలునకు
దండధరునిదూత యిట్లనియె. 18

సీ. తల్లిదండ్రులు నన్ను ♦ దమ్ములు నాలుబి, డ్డలు నాఁగ జగములఁ ♦ గలుగువారు
పూర్వకర్మోచిత ♦ భోగసంప్రాప్తులై, మమతఁ గూడుదు ♦ రొక్కమందిరమున
నేకవృక్షమున న ♦ నేకప్రకారశ, కుంతగణంబులు ♦ గూడియున్న
పగిది భార్యాసుత ♦ ప్రభృతులు కూడుదు, రొకచోట నొకవేళ ♦ నొకరి నొకరుఁ

గీ. బాసిపోదురు నిజకర్మ ♦ పరతఁ జేసి, యవని నెవ్వార లేకర్మ ♦ మాచరింతు
రట్టికర్మఫలంబు వా ♦ రనుభవింపఁ, బోదు రది మాన్ప నేరికిఁ ♦ బొసఁగ దనఘ.

ఆ.వె. కాన నతఁడు పాప ♦ కర్మవశంబున, భయదనరకకూప ♦ పతితుఁ డయ్యె
సాధుశీల పుణ్య ♦ శాలివి గావున, నాకలోకసుఖము ♦ నీకుఁ గలిగె. 20

క. అనిన విటుండలుం డనియె ♦ నయ్యమదూతకు నోమహాత్మ నా
జననము ఘోరపాతకము ♦ సల్పినఁ గర్గఁ బరాకుచేతనై
నను సుకృతంబు సేయ నొక ♦ నాఁడు నొకింతయు నీవు నాయెడ
ర్పినశుభకర్మ మెయ్యదియొ ♦ చెప్పుము నావుఁడుఁ బల్కె- దూతయున్: 21

సీ. సకలభూతిసమూహ ♦ (సుకృత)దుష్కృతములు, వినుమయ్య నాయెఱుం ♦ గనివిశేష
మును నీవు హరిమిత్ర ♦ తనయుఁ డుత్తముఁడుధ, ర్మాత్ముఁ డొప్పనుమిత్రు ♦ డనఁగ నొకఁడు
వానితో సాంగత్య ♦ వశమున యమునతోఁ, గలసినగంగకు ♦ నెలమి నేగి
మాఘమాసమున న ♦ మ్మహితతీర్థనిమజ్జ, నంబుఁ జేసితివిదిన ♦ ద్వయంబు

ఆ.వె. గంగయందుఁ జేయఁ ♦ గల్గినయొకమజ్జ, నమునఁ గల్మషమ్ము ♦ సమసె నొక్క-
నాటిమజ్జనమున ♦ నాకంబు చేకూరె, నమరలోకసౌఖ్య ♦ మనుభవింపు. 22

క. నీయన్నపాతకములకు, నాయతనం బగుట కొర ♦ వాడికనరక
స్థాయి యయి పెద్దకాలము, పాయనికష్టంబుఁ జెందుఁ ♦ బావనచరితా. 23

క. అని చెప్పిన నంతకభృ, త్యునివచనము లాలకించి ♦ దుఃఖము మోదం
బును మనమునఁ బెనఁగొన ని, ట్లనియె విటుండలుఁడు సువిన ♦ యము దలకొత్తన్.

వ. మహాత్మా సర్వజ్ఞుండ వగునీవలన ధర్మాధర్మప్రకారంబు వినఁగోరెద నన్ను సౌ
ఖ్యంబున సాదరించి రొతెంగింపుము పెద్దలగువారు న ప్రపదంబులు కూడి నడచిన

వాని నాప్తునింగాఁ జూతు రని ప్రార్థించిన నయ్యమదూత నీవు గతకల్మషుండవు గావున నీహృదయంబున ధర్మాకర్ణనకుతూహలంబు సంభవించె నీ వడిగినయర్థంబు వివరించెద నేకాగ్రమనస్కుండవై యాకర్ణింపు మని యిట్లనియె. 25

ఆ.వె. మానసంబుచేత ♦ మాటలచేతఁ గ, ర్మంబుచేత నెపుడు ప్రాణిహింస
సేయఁబూనువాఁడు ♦ చేరు దుర్గతులకుఁ, దగ నహింస పరమ ♦ ధర్మ మనఘ. 26

క. ఖ్యాతి నహింస్యాత్సర్వా, భూతాని యటంచు వేద ♦ ములు బోధించున్
భూతహితార్థము శుభచరి, తా తెలియ నహింస పరమ ♦ ధర్మం బనియున్. 27

సీ. మశకకీటకదంశ ♦ మత్కుణప్రభృతిదు, ర్బలజంతుకులముఁ ♦ బరమకరుణ
రక్షించుసుకృతులు ♦ వీక్షింపరు దురంత, నరకముల్ తమపొట్ట ♦ కొఱకుఁ గవిసి
జలచరస్థలచరం ♦ బుల వధియించువా, రలు కాలసూత్రసం ♦ ప్రాప్తులై ని
జాంగమాంసాశను ♦ లగుదు రక్తంబు ద్రా, గుదు రొజ్జకట్టుదు ♦ ఘోరనరక

గీ. నిలయములఁ బెద్దగాలంబు ♦ నిలిచి యడలి, స్థావరత్వము నొంది య ♦ త్యంతమూఢ
భావకలితతిర్యగ్యోని ♦ బహుశతముల, నొనసి జన్మించి కష్టంబు ♦ లనుభవించి. 28

వ. పదపడి జాత్యంధులును పంగువులును మూగలు దరిద్రులును నై పొడముదు రట్లు గావున. 29

క. పర మెఱిఁగి నరుఁ డహింసా, నిరతుఁడు గావలయు వినుము ♦ నిఖిలనదుల్ సా
గరుఁ జేరుభంగి ధర్మము, లురుపుణ్య మహింసయందు ♦ నొప్పగనుండున్. 30

వ. మఱియు జితేంద్రియులును నిజవర్ణాశ్రమధర్మనిష్ఠులును బ్రహ్మలోకంబుఁ బొందుదురు. ఇష్టాపూర్తరతులును పంచయజ్ఞంబు లనుష్ఠించువారలును భూతదయాపరులును నిరయంబుఁ జూడరు. వే(దవా)దులు నగ్నిపూజకులు స్వర్గంబున వసింతురు. రణమృతు లగుశూరులు సూర్యమండలము భేదించి పుణ్యలోకంబునకుం బోదురు. దీనవనితావిప్రరక్షణార్థంబు ప్రాణంబు విడిచినవారును బాలవృద్ధబంధుదరిద్రులం బోషించినవారును దివ్యలోకంబుఁ గాంతురు. పంకంబున మునిఁగినగోవును రోగపీడితుఁడైనబ్రాహ్మణుని సముద్ధరించినపుణ్యులు నశ్వమేధయజ్ఞఫలంబు సిద్ధించు నీరును బూరియు నిడి కొట్టక తిట్టక యుపేక్షింపక గోవుల సేవించిన మహాత్ములు గోలోకవాసు లగుదురు. సకలప్రాణులకు నుదకదానంబుఁ గావించినయుత్తములకుఁ బ్రాణదానఫలంబు లభించు వాపీకూపతటాకంబులు నిర్మించినధర్మాత్ము లందు జలం బెంత(కాలంబు)నిలుచు నెన్నిజంతువులు ద్రాగు నన్నివేలయేండ్లు దివంబున సుఖింతురు. నిర్జలభూములయందుఁ బానీయశాలలు నిలిపినభాగ్యవంతు

లక్ష్మీలోకంబుల నధివసింతురు. అశ్వత్థకపిత్థబిల్వనింబామలకతింత్రిణీమాతవన
ప్రతిష్ఠాపకులు యమలోకదర్శనంబు లేక నాకంబునం గ్రీడింతురు మఱియును. 31

గీ. గుబురుకొనునట్టినీడలఁ ♦ గొరలి తెరవు, చెంత నొప్పారుఫలతరు ♦ శ్రేణులొసఁగు
సుకృతగరిమంబునకుఁ జూడ ♦ జోడుగావు, సద్గుణాకర వాయమేధ ♦ శతములయిన.

క. పత్తుల కాశ్రియ మగుఫల, వృక్షంబులు నరకుపాప ♦ వృత్తుల ధర్మా
ధ్యక్షభటుల్ నరకానల, నిక్షిప్తులఁ జేతు రధిక ♦ నిర్దయవృత్తిన్. 33

క. ఒకరావియు నొకవేపును, నొకమఱ్ఱియు వెలగ బిల్వ ♦ ముసిరికయును బా
యక మూఁడుమూడుతింత్రిణి, లొకపదియును మావిమ్రాను ♦ లొకతొమ్మిదియున్.

క. నిలిపినవాఁడును నరకం, బులు చూడక దేవలోక ♦ మున వసియించుం
దులసీవన మఖిలవనం, బులలో నెక్కుడగుఁ బరమ ♦ పురుషార్థకమై. 35

క. తులసీకానన మెవ్వని, నిలయంబున నుండు వాని ♦ నిలయము తీర్థం
బిల నయ్యింటికి యమదూ, తలు చన రచ్చోటు సుకృత ♦ ధామం బగుటన్. 36

సీ. తులసీదళామోద ♦ మెలమి నాఘ్రాణించు, మనుజోత్తములు గయ ♦ త్నంబు నెక్కి
పోదురు వైకుంఠ ♦ పురికి ద్వారకయందు, జలజోద్భవాదులు ♦ తులసిపూజ
సేతురు గావున ♦ శ్రీహరిహరులఁ ద, ద్దళముల నర్చించు ♦ ధన్యజనులు
వైకుంఠ కైలాస ♦ వాసులై లక్ష్మియు, గంబులు విహరింతు ♦ రంబుజాక్షుఁ

గీ. డాదియగుపర్వసురలు గం ♦ గాదినదుల, తోడ నామ్నాయములతోడఁ ♦ దులసియందు
నధివసింతురు చూతస ♦ హస్రరోప, ణమును దులసీతరుస్థాప ♦ నంబు సమము. 37

క. శంకరపూజారతులును, శంకరశుభనామమంత్ర ♦ జాపకులును ని
శ్శంకంబుగ వసియింతురు, శంకరలోకమున సురలు ♦ సన్నుతి సేయన్. 38

ఆ.వె. కపటలోభమోహ ♦ కామహాస్యంబుల, నొండె నధికశరత ♦ నొండె శివుని
దలఁచువారు మఱచి ♦ తప్పియు యమలోక, మునకుఁ బోరు నిక్క ♦ మనఘచరిత.

ఉ. స్ఫటికశిలాసువర్ణమయ ♦ పార్థివలింగము లాచరించి ధూ
ర్జటికి మహోపచారముల ♦ శాంభవమంత్రము లుచ్చరింపుచుం
బటుతరభక్తి శోభిల స ♦ పర్య యొనర్చినవాఁడు గూఢపా
తక్కటకుఁడైన నెప్పుడును ♦ గాపురముండు నఖండసంపదన్. 40

క. శివభక్తికన్న ధర్మము, భువి నొక్కటి లేదు శంభు ♦ పూజారతులన్
సవినయముగఁ బూజించిన, శివపూజాఫలము గల్గు ♦ సిద్ధము సుమతీ. 41

గీ. ఈఁగకాలంతయును శాక్య ♦ తీర్థమును, దంతలాగ్నహారి భుజ ♦ యుండు మూఢ
జనులు ధీకరనరకా వా ♦ సంబులందుఁ, బడి వెడలలేర కెన్ని క ♦ ల్పముల కయిన. 42

గీ. సుగుణాకర యాశ్వరా ♦ ర్పితము లయిన, పత్రపుష్పఫలతోదక ♦ ఫలము లెల్ల
నూతిలోపల నిడఁదగు ♦ నూతి నడక, పారఁ జల్లినఁ లంఘింపఁ ♦ బాపమందు.

వ. మఱియు భూతిరుద్రాక్షధారణంబుఁ జేసిన మహాత్ములు సకలపాపస్తాయ యము
నిచేతం బూజితుడని రుద్రసారూప్యంబుఁ గాంతురు. శివభక్తులగువారికి గంధ
కస్తూరికాదిపరిమళద్రవ్యంబులును ధనధాన్యవస్త్రకందుకాదిపదార్థంబులును సమ
ర్పించినపురుషులకు సకలదానఫలంబును గంగాభిషేకపుణ్యంబును శరీరాంతంబున
శివసాలోక్యంబును సిద్ధించు. హరిహరులనైన వారినైన నారాధించినభక్తులకు నా
యాయాలోకసుఖంబు సుస్థిరంబై సమకూడు. శివభక్తులయ్యు విష్ణుదూషకులును విష్ణుభక్తులయ్యు
మహాదేవుని నిందించినదురాత్ములు దారుణనరకంబులం గూలి వెడలలేక నశింతురని
చెప్పి మఱియు నిట్లనిరి. 44

క. దాతలీలాదుల దేవా, గారంబులు కరము కట్టి ♦ గట్టింపుజన్ముల్
దారుఁడు బహుయుగములు బృంద, దారకలోకమున నుండుఁ ♦ దనపితరులతోన్.

చ. యతిమఠవిప్రమంటపజ ♦ లాశ్రయదీనపథికప్రగేహముల్
చతురతతో రచించినవి ♦ దత్తముఁ జంచితకాంత వాలయ
స్థితుఁ డగు దానికర్తయగు ♦ జీర్ణసముద్ధరణంబు, దేవతా
(యతిధరణీ)సుపర్వఘన ♦ హర్మ్యనిసీమ నపారకర్మతన్. 46

క. అతిలోభమోహముల మఠ, పతియై వర్తించువాఁడు ♦ పాతకనిలయుం
డతనిగృహంబున గుడిచిన, గతికై చాంద్రాయణంబు ♦ గావింపఁదగున్. 47

క. దేవద్విజమఠపతులకు, భావనతో నన్నపాన ♦ వస్త్రాంబరముల్
శ్రీవెలయ నిచ్చువారికిఁ, బావనమతి స్వర్లోక ♦ పదవి లభించున్. 48

క. శంకరునకుఁ గేశవునకుఁ బంకజగర్భునకుఁ గణపతి ♦ కిఁ (జే)రంగన్
సంకరకరనిడిన జనులని, రంకుశులై దివి వసింతు ♦ రాకల్పంబున్. 49

గీ. అతిథి వచ్చిన వరాహార ♦ మాదరించి, యిష్టమృష్టాన్నకలన పా ♦ నృప్తుఁ జేయు
విమలశీలుఁడు బ్రహ్మలో ♦ కమున నమృతభోక్తయై పెక్కుకల్పముల్ ♦ పాదువసించు.

క. తనయింటికి మధ్యాహ్నం, బున నలయికఁ జెంది వైశ్వ ♦ ముఖుఁడై వచ్చెం
దినయతిథికిఁ గడపక భో, జన మిడినగృహస్థుఁ డుఁడు ♦ స్వర్గనివాసున్. 51

గీ. అలసివచ్చినయతిథికి ♦ నన్న మిడక, కఠినత వహించి గృహమేధి ♦ గడపవైచి
యతఁడు చేసినపాపంబు ♦ లతని జేరు, నతిథి కిడకున్నఁ బరలోక ♦ హాని సుమ్ము.

ఉ. అతిథులు వచ్చి యెవ్వనిగృ ♦ హంబున సంతతమున్ భుజింతు ర
య్యతులితపుణ్యశీలునిస ♦ మస్తపితృప్రకరంబు వైభవో
న్నతిఁ బితృదేవతల్ దృపిఁ ♦ నక్షరలోకమునన్ వసింతు రు
దుష్కృతభయముల్ నశించు గృహి ♦ కిన్ సతతాతిథిపూజనంబునన్. 53

క. అతిథిజనపూజకంటెన్, వ్రతములు ధర్మములు లేవు ♦ వసుమతిలో దు
ష్కృతభేషజ మాతఁడు గృహ, పతి కతిథియు చూడఁ ♦ బరమబంధుం డనఘా. 54

సీ. అతిథిసత్కారంబు ♦ లాదరించినపుణ్యు, డనిశుండు యమునిద ♦ ర్శనము లేక
యమితదివ్యాబ్దంబు ♦ లమరపదంబున, నుండి పిమ్మట మహీ ♦ మండలేశ్వ
రుండయి జన్మించి ♦ యాధి ధర్మము సేయు, సర్వభూతిప్రాప్తి ♦ దయము లన్న
గతములై వర్తించుఁ ♦ గావున నన్నప్ర, దాతయు ప్రాణప్ర ♦ దాత సుమ్ము

గీ. విమలు కేతుధ్వజుం డను ♦ జనవిభుండు, నాకపదమున నుండి భూ ♦ లోకమునకుఁ
జనఁగఁ గనుఁగొని యతనితో ♦ శమనదేవుఁ, డర్థిఁ జెప్పినవాక్యంబు ♦ లనఘచరిత.

క. అన్నము పెట్టుము భూవర, యన్నము పెట్టుము నరేంద్ర ♦ యన్నం బిడుమో
యన్న భువి నున్నయప్పుడు, నన్నుతసురలోకవాంఛ ♦ నలిపెదవేనిన్. 56

గీ. అని హితంబుఁ గోరి ♦ యఖిలభూతదయాప, రుండు ధర్మరాజు ♦ యాధిఁ జెప్పె
యప్పగించెఁ గాన ♦ నన్నదానముతోడ, సకలదానములును ♦ సమతు గావు. 57

క. గాయత్రీమంత్రజపముఁ, బాయక ప్రతివాసరంబు ♦ భక్తి దలిర్పం
జేయుమహాత్ముం డఘములఁ, బాయంగా నడచి బ్రహ్మ ♦ పదమున నిలుచున్. 58

శా. గాయత్రీజప మాదరింప శుభసా ♦ కల్యంబు సిద్ధించు వా
క్కాయాదిప్రభవోగ్రపాప మడఁగుం ♦ గైవల్యమున్ వచ్చు దీ
ర్ఘాయుష్యంబు లభించు రోగములు మం ♦ చై పోవు సేమంత్రముల్
గాయత్రీప్రతసాయుతాంశసమముల్ ♦ గాలేవు ధీరోత్తమా. 59

క. మేలుగ సాయంప్రాతః, కాలంబులహోమవిధులఁ గావించుచు నే
వేళన్ వేదము నుడువున, లోలాత్ముం డుండు బ్రహ్మ ♦ లోకమునందున్. 60

వ. పరధనపరదారపరాన్నంబులు వర్జనీయంబులు గావున పరాన్నంబు భుజియింపం ద
గునెవ్వానిగృహంబున ననవరతంబు నెవ్వఁడు భుజించు నతనిపాతకంబు లాభోక్త
నంటు నట్లుగాన పరలోకార్థులకుఁ బరులయింట నన్నంబు గొనఁగ నర్హంబుగాదు.

తద్ద్రవ్యంబుం గొని భుజియించుట మేలు. మాసమాసంబులకొండె వాయిసల లకొండె ప్రాయశ్చిత్తంబు గావించుకొనువారికి మనోవాక్కాయకృతదోషంబులు నశించు. 61

క. ప్రాతస్స్నానము నిత్యం, బాతతమతి నాచరించు ♦ జనములకున్ దు
ష్కృతకృతమస్వప్నజ, పాతకములు దొలఁగు దివిజ ♦ పదము లభించున్. 62

వ. మఱియుఁ దిలదానంబు సేయువారు గోలోకం బధిగమింతురు. గోభూహిరణ్య ప్రదాతలు దివ్యలోకంబులందు విహరింతురు. వ్యతీపాతసంక్రాంతిగ్రహణంబు లాదిగాఁగల్గు పుణ్యతిథులందు నన్నదానకృత్యంబు లాచరించిన మహానుభావులు నరక గాములుగాక సకలపుణ్యలోకసుఖం బనుభవింతురు. 63

సీ. అన్యతివాదియుఁ గోద్రియుం ♦ మిథ్యభాషి, మానరహితుఁడనూయాభి ♦ మానపరుఁడు
నిర్దయుండును యమలోక ♦ నిలయు లగుదురు, వారు చేసినపుణ్యంబు ♦ స్వర్గమందుం

క. తాని కృతఘ్నుఁడు చేసిన, దానంబులు నిష్ఫలములు ♦ తథ్యము తీర్థ
స్నానపవిత్రులు కలలో, నైనం గనుఁగొనఁగనొల్ల ♦ రంతకుపురమున్. 65

క. సుగుణాధారణితోఁ దిరియుం, లగువారును నవయుచిత్తు ♦ లగువారలు కో
ప్వాగ్నుపవాసవ్రతులును, నగవులకేనియును యముఁ గ ♦ నఁ జన రెపుడున్. 66

సీ. వసుధ నెవ్వాఁడు తీర్థసే ♦ వన మొనర్చి, దగ్ధ్యల్పోదరంబుచేఁ బ్రతి ♦ గ్రహములందు
నలఁడు చేసినయట్టిపు ♦ ణ్యంబులెల్ల, నిష్ఫలము లని చెప్పిరి ♦ నిఖిలమునులు. 67

ఆ.వె. బ్రహ్మహంతయైన ♦ భక్తితో నొకసారి, గంగఁదీర్థమాడఁ ♦ గలుష మెడలి
జముఁని చిత్రోవఁ ♦ జనక యోగులకైన, నందరానిగతికి ♦ నరుగు ననఘ. 68

సీ. మద్యపానముఁ జేసిన ♦ మానవుఁడును, చెరి గురుపత్నితోఁ గల ♦ సినయతండుఁ
దనుగుదనమునఁ బైడి ద్రు ♦ చ్చిలినయతఁడు, గంగయందాడి మోక్షంబుఁ ♦ గాంతు
రనఘ. 69

సీ. అఖిలపాపాత్ములకు నెల్ల ♦ నగ్రగణ్యుఁ, డరసిమాడఁ గృతఘ్నుండ ♦ ధరణిమీఁద
నతనినంజాతు దినపుక్రి ♦ వ్యాదములును, గంగయం దాడి వాఁడును ♦ గాంచుముక్తి.

వ. మఱియుఁ గుంభీపాకంబు, రౌరవంబు, మహారౌరవంబుఁ, గాలసూత్రంబు, నసిపత్ర వనంబును, నసాకూపంబును మొదలుగాఁగల్గుఘోరనరకంబులు విలోకింపక గంగా స్నానంబుఁ జేసినవారు తమను నభిమతంబు లగునూర్ధ్వలోకంబుల నధివసించి ముక్తు లగుదురు. కృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాదితపంబులును భూదానగోదానసాలగ్రామ దానంబులును జ్యోతిష్టోమాదిక్రతువులును నహింసాదిధర్మంబులును సకలపుణ్యక

ర్త్యంబులును గంగాస్నానంబునకు సరిగావు. పితృతర్పణంబులును జాహ్నవికి సమానంబులు గావు. సూర్యోపరాగపుణ్యకాలంబున కురుక్షేత్రంబున సువర్ణమణివ్రాతంబుఁ గపిలాసహస్రదానంబు గావించినవారును జాహ్నవీసేవాపరాయణులు పొందుసుగతికి నరుగంజాల రింక నొక్కరహస్యంబు చెప్పెద వినుమని ధర్మదూత విహంగలున కిట్లనియె. 71

క. అతి గంగాస్నానంబునఁ, బాలంగంగు పాతకము ల ♦ శుద్ధక భుజనం
బులుఁగూడి చేయఁజాలవు, కోలఁదియె గంగాతిశయము ♦ గుణరత్ననిధీ. 72

గీ. శివజటాజూటమున నుండి ♦ భువికి డిగిన, జాహ్నవిని దీర్ఘమాడిన ♦ జనులకెల్ల
నఖిలపాతకసంక్షయం ♦ బగుట యరుదె, పృథుయశోజాల మాటలు ♦ పెక్కులేల.

క. శతిగోమ జనములనుండియు, నతిభక్తిని గంగ గంగ ♦ యని తలఁచిన దు
ర్గతిగామి గాక నరుఁడు, చ్యుతలోకముఁ జేరుఁ దన్ను ♦ సురలు నుతింపన్. 74

క. గోత్రిరాత్రం బెన్నఁడు, ధాత్రిం బ్రాణములు విడుచు ♦ దగ నాతనిధా
త్రిత్రయము గగనంబున నై, మిత్రుంబై తెలు గుదురుఁ ♦ గల్మషరహితా. 75

గీ. భద్రహృదయపాద్రిణాయాను ♦ పదులుదొప, కామురొసనాయముసిలో ♦ కంబుఁగనరు
వేయిమొదవుల నిచ్చిన ♦ విప్రులఫలను, మానసిముకొ పాత్రిణాయాము ♦ మునుసముములు

క. రోషము గెలిచినజనుఁడు ని, శేషస్థిర దివిజపదముఁ ♦ జేరుం దిర్యగ్
జ్ఞాపాభిగతులు చూడరు, దోషాకరగమ్యునక ♦ దుఃఖము తెప్పుడున్. 77

చ. గొనకొని తండ్రికంటె నధి ♦ కుండు గురుండని నిశ్చయించి యా
య్యావనునిపాదపద్మము ల ♦ నన్నిశము న్ భజియించి పూజచే
సినఘనుఁ డబ్జసంభవుని ♦ చెంత వసించు మహానుభావుఁడై
యని మునులెల్లఁ జెప్పిరి గ ♦ దర్థము పల్కె సమస్తవేదముల్. 78

గీ. స్త్రీలు దుర్జనగోష్ఠి వ ♦ ర్జించి కులము, శీలమును గొల్లబుచ్చక ♦ సొంపు భర్త
వశత వర్తించిరేని పై ♦ నవ్వతాల, యాంబుఁ జొరరు ప్రవేశింతు ♦ రమరపురిని. 79

వ. శూద్రులు నిషిద్ధకర్మాదరణం బొల్లక బ్రాహ్మణసేవఁ గావించి నరకగాములు గాక పుణ్యస్థానంబు లధిష్ఠింతురు. వేదంబులు చదివించువారును పురాణంబులు చక్కఁజెప్పుచువారును చిరకాలం బూర్ధ్వలోకసంభోగంబు లనుభోగించి యధ్యాత్మవిదులును వేదవేదాంగపారగులును లోకగురువులును నై జనించి తరీతాంతంబున బ్రహ్మలోకంబుఁ బ్రాపింతురు. యముండు మాకున్నెల్ల చెకాంతంబునం జెప్పినట్టి పలుకులు గలవు. వాని వినిపించెద నమాహితుండవై యాకర్ణింపు మని ధర్మ

కరం బిట్లనియె. ౮౦

సీ. హరిగుణకీర్తనం ♦ బాదరించుచునహోరాత్రము, లపగతపాపగణు ♦ లగుట వారి
చెంతకుఁ బోకుఁడు ♦ శ్రీవిష్ణుభక్తులఁ, గని తొలంగుఁడు వాదు ♦ కడకు వారి
సన్నిధిఁ జేరుఁడు ♦ పన్నగశయనునా, మంబులు పఠియించు ♦ మనుజవరుల
విష్ణుపూజాభిని ♦ విష్టులఁ గేశవ, వందననిరతుల ♦ వారిసఖులఁ

గీ. పుండరీకాక్షుదాస్యంబు ♦ నిందుమఱని, చేయుపుణ్యాత్ములను మఱి ♦ చియునుమీరు
మాటనఁ గానితేకుండు ♦ మాహిరింబుఁ, దలఁచెదరయేని నాయాజ్ఞఁ ♦ దాల్తురని

గీ. హరిపదారాధకులుదుష్ట ♦ చరితులైన, వర్జనీయులు తిర్యక్కు ♦ వడయువారు
నట్లు గావున మీరు నా ♦ యాజ్ఞఁబూని, వైష్ణవులదిక్కునకుఁ బోవ ♦ వలదుకలరు.

వ. మఱియును. ౮౩

క. శివపూజాసక్తులును, శివచరణధ్యానరతులు ♦ శివనామపరుల్
శివలింగస్థాపకులును, బవిత్రు లట్లగుట మీరు ♦ బరిహరణీయుల్. ౮౪

క. గంగాభిషేకకర్తలు, గంగోదకపానరతులు ♦ గంగాతటము
క్త్రాంగులు గంగాదర్శిష్టులు, పంగతి మనపక్షిజలు గారు ♦ జగదారాధ్యుల్. ౮౫

క. అని శమనుఁడు దూతలకు, మునుమాటికిఁ జెప్పెఁ గాన ♦ మురరిపుభజనం
బునకంటె నితరమగునా, ధన ముణ్ణదె నరకజలధి ♦ దాఁటఁగఁ బ్రజకున్. ౮౬

ఆ.వె. కడఁగి కృష్ణభక్తి ♦ కన్న నన్యోపాయ, మొకటి నరకభయప ♦ యోధిఁ గడవ
లేదు లేదటంచు ♦ నాదరంబునఁ జాటి, పలికె వేదశాస్త్ర ♦ ఫణితు లెల్ల. ౮౭

గీ. భ్రమణపూర్వకమగుననుః ♦ పదము పొందఁ, నరకవారాయణాయు ♦ నృదముఁగూర్చి
జపముఁ గావించువారు లే ♦ శ నమాన, వేషులై విహరింతురు ♦ విష్ణుపురిని. ౮౮

క. సాలగ్రామార్చకులకు, సోలింజను యాధివలయి ♦ గోర్వదానో
ద్వేలఫలాధికపుణ్యము, మేలుగ సిద్ధించు హరిప ♦ వీపము గలుగున్. ౮౯

వ. తారువుల యందు వహ్ని వసించు చందంబున సాలగ్రామశిలలయందు నారాయణతేజం బుండు. వైకుంఠంబునందు లక్ష్మీదేవియుఁదాను విహరించునట్లు సాలగ్రామము యందు గోవిందుండు విహరించు సకలదేవతలును సకలతీర్థంబులును సకలభువనంబులును వచ్చట నిమ్ముగా మెలంగుం గావున సాలగ్రామపూజకులకు యోగిదుర్లభం బగుపరమపదంబు లభించు దానివన్నిధిఁ బైతృకంబుఁ జేసినం బిత్రుగణంబు దివ్యలోకంబుల నధివసించు. తచ్ఛిలాదర్శనంబునం దత్పాదసేవనంబునం బాపకర్ములకైనను సత్త్వమస్థానంబుఁ బ్రాప్తించు. తత్తీర్థపానంబు చేసినపుణ్యాత్ము

వెండియు మాతృస్తన్యపానం బొనరింపక వైకుంఠవాసి యగు. సాలగ్రామం బున్న చోటికిం గ్రోశమాత్రంబున శరీరంబు విడిచినవారికి హరిపురంబునం గాపురంబు గా దొరకు. పండ్రెండుసాలగ్రామంబుల నొక్క-పీఠంబున నొక్క-నాఁడు పూజించినమహానుభావుండు పండ్రెండుకోట్లశివలింగంబుల సువర్ణపుష్పంబుల నర్చించిన ఫలంబు వడయు. గంగాస్నానంబు గావింప సమర్థుండు గానివానికి సాలగ్రామతీర్థంబు సేవింపఁదగు. సాలగ్రామ దానంబు గంగాతీరంబునం జేసిన దానిఫలంబు బ్రహ్మాదులు వచింపం జాలరు గావున తన్మూల్యభక్తియు విక్రయంబును నరకంబునకుఁ బోదు రట్లగుట తద్విక్రయంబు సేయరాదని చెప్పి వెండియు నిట్లనిరి. 90

ఆ.వె. ఇట్టి గల్గుసన్న యేకాదశీతిథి, యందు నుపవసింప నట్టివాఁడు
నరకగామిగాక మానఁ డేరు నని మను, వర్తి పల్కుచుండు వైశ్యతిలక. 91

క. వేలుపొంద రాజసూయం, బులు నూఱును వాజిమేధములు నూఱొకటిం
దులగా నొకయేకాదశి, నలరుచు నిట్టున్నఁగలుగు సాఘముసకస్. 92

క. హరిదినమున శ్రీధర్మము, పరిగా దేతీర్థములును సరిగావు గుణా
కర, యెందును పోషణజా, గరముల నగుపుణ్య మలవి గాదుగణింపన్. 93

సీ. తల్లివంకను పది తరములవారును, తండ్రివంకను పది తరము లారి
తెపఁబదితరము ల ద్ధిం దగంగ వెడ రా, నొలి నేకాదశి నుపవసించు
పుణ్యశీలుఁడు దేవ పూజితుండై విష్ణుధామంబునకు నేగి తగలకుండు
భాగ్యవధూర్పృథ్థ భోగంబులను జెప్ప, నైన నేకాదశి యందు నొక్క-

గీ. సారె యుపవాస మొనరించు జనుఁడు పాప, మాదరించియు నిశ్చలహరిపదంబుఁ
జేరు నేకాదశీంద్రియ జితమహాఘ, తతులఁ దొలఁగు నేకాదశీవ్రతమునకతన.

వ. మఱియు నొక్క-విశేషం బాకర్ణింపుఁడు జాహ్నవీసేవయు నింద్రియనిగ్రహంబును శివకేశవభక్తియు గోభూసువర్ణాదిదానంబులును సకలభూతదయయును స్వధర్మపరిపాలనంబును ననునివి నరకనివర్తకంబులును పుణ్యలోకకారణంబులును నని గర్గాదిమహామునులు పలుకుదు రట్లు గావున. 95

ఉ. చేలములన్ సుగంధములు జెంబులు కొల్లము దేశకూర తాం
బూలము దాళవృంతము ల పూపములన్ గొడుగుల్ ఫలంబులున్
శాలిను బియ్యమున్ జెఱకు పాలును జెప్పులుఁ గిల్మి కొద్ది నే
వేళల దానమిచ్చుట భువిం గనుధర్మము మర్త్యకోటికిన్. 96

క. గంగకు సాటియుఁ దలఁచుట, గంగాతీరమున వసతి ♦ గావించుటయున్
గంగాస్నానము సేయుట, గంగకు మ్రొక్కుటయు మోక్ష ♦ కరధర్మములౌ. 97

క. భువి నిడక దివిని దొరకదు, శివునంతటివానికైన ♦ సిద్ధము శైత్య
పవిత్రతా వినుమటు గావున, భువి జనులకు దానధర్మ ♦ ములు సేయఁదగున్. 98

క. నానావిధ దానములును, నానావిధధర్మములును ♦ నరులకు స్వర్గ
స్థానప్రదములు గంగా, స్నానము స్వర్గాపవర్గ ♦ సత్ఫలదముగన్. 99

గీ. యజ్ఞదానతపోనిష్ఠ ♦ లాదియైన, సకలశాస్త్రోక్తధర్మముల్ ♦ శక్తికొలఁది
గంగ కొంగటఁ జేయ ♦ నత్యుత్తమఫలప్రదములగునటంచుఁ జెప్పిరి ♦ తత్త్వవిదులు.

సీ. చెలువుగ దానధర్మములు ♦ చేసినవారలు పుణ్యలోకప్ర
శస్తలసుఖముల్ భుజించి పిదప ♦ తన్ భువియందు మహాకులీనులై
వెలసి సమస్తభోగములు ♦ విశ్రుతకీర్తి చిరాయురున్నతుల్
గలిగి సుధర్మనిష్ఠులయి ♦ క్రమ్మఱఁ గాంతురు పుణ్యలోకమున్. 101

గీ. ధర్మవిముఖుండు నరకగ ♦ ర్తమునఁ గూలుఁ, గాన బాల్యంబు మొదలుగ ♦ మానవుండు
పాపకర్మంబు వర్జించి ♦ పరమధర్మ, కర్మములు సేయఁగవలయు స ♦ త్కీర్తినిలయ.

వ. ఇవ్విధంబున నీవు ధర్మాధర్మంబులు సంగ్రహప్రకారంబున వివరించితి వింక నీమనంబున సందేహ మడుగ వేడ్క యయ్యెనేని యడుగుమనిన ధర్మదూత కిట్లనియె.

క. నీవాక్యామృతము పావనముఁ, గావించి కర్ణాగ్రభాగ ♦ కనితుండనైతిం
బావకసంగతి నాకిటు, సేవకుఁడవలె కొంకక ప్రణతిఁ ♦ జేసెద నిపుడున్. 104

క. నీధర్మోక్తుల వంచిత, బోధా పుణ్యుండ నగుచుఁ ♦ బొలిచితి గంగా
పాథోవీథులచేతన్ ♦ సాధుత్వము బూనునట్టి ♦ చరితుని ధరఁగన్. 106

క. ప్రియభాషిత్వము సుకృతి, దయయును మాధురియును ధర్మ ♦ తత్త్వజ్ఞతయున్
నయమార్గబోధకత్వము, దయచే నిజమ నీకు గలవు ♦ సోమపవిత్రా. 108

వ. ఇంక నొక్కటి విన్నవించెద మాయన్నాకుండలుండు నరకంబువలన వెడలునుపాయం బానతిచ్చి నన్ను మన్నింపుమని ప్రార్థించిన ధర్మకింకరుండు కృపాయత్తచిత్తుండై దివ్యబోధంబునం జూచి యిట్లనియె. వైశ్యోత్తమా మున్ను నీవష్టమజన్మంబునం గావించినపుణ్యంబు నీయన్న కిచ్చెదవేని యతనికి స్వర్గంబు లభించు నది యెఱింగించెద. ఎనిమిదవజన్మంబున నీవు బ్రాహ్మణుండవై యుండి యొక్క నాఁడు మధ్యాహ్నసమయంబున నీయింటికి నతిథులై బ్రహ్మధ్యాననిష్ఠులును సమలోష్టాశ్మకాంచనులును శీతోష్ణసుఖదుఃఖసహిష్ణువులును నైనయతీశ్వరులు వచ్చిన

పరలోకపదార్థములం బూజించి వారికిమృష్టాన్నంబు లిడి భిక్షుఁ గావించితివి. యీ సుకృతంబు వర్ణింప శేషునకైన శక్యంబుగా దట్టిపుణ్యంబు నీభార్య కిచ్చి పాతక రహితునిఁగా నొనరింపు మని దూతయుపదేశించిన విప్రుండలుం దప్పుణ్యఫలం బప్పుడ ధారాపూర్వకంబుగా నొసంగిన. 107

క. ఆపుణ్యంబున పాతక, రూపము వెలువడి యాశంకు ♦ గురుతరముగ సు
ద్దీపించె రాహువదనగు, హాపతిముక్తుండగు ద్వాద ♦ శాత్మునిభంగిన్. 109

క. త్రిపుండులుఁ డీకొనఁగున, భీకరరకమున వెడలి ♦ త్రిభువనసోదరు సు
శ్లోక విప్రుండలునిం బు, త్వాకరుఁ జేయంగ వచ్చి ♦ యచ్చట నిలిచెన్. 108

ఆ.వె. అతని జూచి పులకి ♦ తాంగుండగుచు గద్గద, స్వరముఁగు నగుచు నతఁడ ♦ సన్నుతిఖల
గాత్రిఁగి వేగి నీవు ♦ కాయ మింతయొయ్యనే. యడలి యొంతదుఃఖ ♦ పడితొ నీవు. 110

ఆ.వె. అతడు నగచి తమ్ముఁ ♦ డన్నపాదములకుఁ గడఁగి మ్రొక్కి లేచి ♦ కౌఁగిలించె
నంత వారిఁ జూచి ♦ సంతోషభరితులై, సురలు పుష్పవృష్టిఁ ♦ గురిసి రపుడు. 111

సీ. అంత విప్రుండలు ♦ సాధర్మ్యమూను, గనుఁగొని సాష్టాంగ ♦ వినతిఁ జేసి
పరమసంతోషపు ♦ భరితాత్మకుండై, పలికె నిర్విధమున ♦ భవ్యచరిత
నీవ గురుండవు ♦ నీవ బంధుండవు, నీవాక్యములు విని ♦ యఖిలపుణ్య
పాపపరికారంబు ♦ భావించి తెలిసితి, ధన్యుండనైతి మ ♦ న్వంశ మెల్ల

గీ. వెలిఁగె మాయన్న నరకప్ర ♦ విష్టు మమ్ము, నుద్ధరించితివయ్య జ ♦ గద్ధితార్థ
యనుచుఁ గొనియాడి యుత్తుమీ ♦ డన ధుఁ జూపి, యప్పుడు నిలిచిఁ బంపఁజనిరిజఁ ♦ ధాత్రిపురికి

క. ఇవ్విధమున విప్రులు జని, యావైష్ణవులు భోగభోక్త ♦ లై యుండిరి దా
నవ్వైష్ణవవ్రతమాహాత్మ్యము, మహ్యంబుగ నాగి వాత్మ ♦ మందిరమునకున్. 113

క. అని చెప్పి యత్రినందనుఁ, డనియె విహితాశ్వసన కీయుఁ ♦ పాఖ్యానము భ
క్తిని విన్నవారు నరకము, గనుఁగొనరుగా వెలుఁగ రేము ♦ గంబులనైనన్. 114

వ. అని దత్తాత్రేయుండు చెప్పిన విని కార్తవీర్యుండు మునీంద్రా వెండియు గంగాస్నానమహిమంబు వినఁదగు నెతి గిపవే యనిన సమ్మతాయోగి వివరించె నని శౌనకాదిమునీశ్వరులకు సూతుండు దెలుపుటయు నటమీఁదికథ యెట్లు ప్రవర్తించె నని యడిగిన. 115

ఆశ్వాసాంతపద్యములు.

తనుమధ్యావృత్తము. కుండలికులాధిపతి ♦ కుండలధరశ్రీ
మండలశరాంగ ♦ మధుమర్దన విధాత్రా

ఖండలముఖ త్రిదశ ♦ కాండనుత కేళీ
తాండవ శివాంబునిధి ♦ తారక మహేశా. 116

క. క్రీడాకిరాత నవశశి, చూడాలంకార నముచి ♦ సూదనరత్న
క్రీడాకరకంధరగం, గాడిండీరాచ్ఛకాయ ♦ కాలజదమనా. 117

మాలిని. ప్రమథగణసమేతా ♦ పాపజీమూతవాతా
నముదమరసమూహా ♦ నామవిధ్వస్తమోహా
సుమధురవరభాషా ♦ సుస్థిరాత్మీయతోషా
విమలగుణకలాపా ♦ వేదవేద్యస్వరూపా. 118

గద్య—ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర యేనుఁగు
లక్ష్మణకవిరాజపౌత్ర తిమ్మనార్యపుత్త్ర వివిధవిద్వజ్జనవిధేయ
లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీతంబైన జాహ్నవీ
మాహాత్మ్యంబను మహాప్రబంధంబునందుఁ
దృతీయాశ్వాసము.
శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

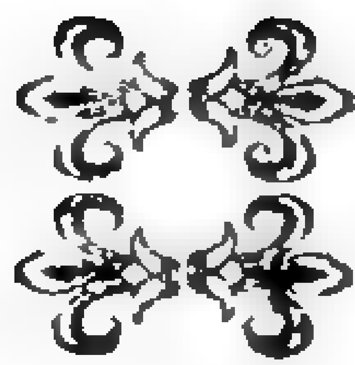

శ్రీమత్పరదేవతాయై నమః.

జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.

చతుర్థాశ్వాసము.

క. శ్రీవత్సమానిగోత్ర, శ్రీవర్ధన కామమంత్రి ♦ శేఖర సతత
శ్రీవైభవసంధాయక, శ్రీవెంటురిపురనివేశ ♦ శ్రీసోమేశా. 1

వ. దేవా! యవధరింపుము. శౌనకాదిమహర్షులకు సూతుండిట్లనియె. సట్లు జాహ్నవీమహిమశ్రవణకుతూహలాయత్తచిత్తుం డగుకార్తవీర్యార్జునునకు దత్తాత్రేయుం డిట్లనియె. 2

క. అంబువు లెల్లను విష్ణుమ, యంబు లని తలంచు వేద ♦ మటుగావున నే
యంబుల నైనను దోఁగి ది, వంబున వసియించు దుష్ట ♦ వర్తి యనఘిపా. 3

వ. వాపీకూపంబుల నవగాహం బొనరించిన ద్వాదశగుణఫలంబును నేటియందు దాని కంటెఁ జతుర్గుణంబును దేవఖాతంబుల దశగుణంబును బుణ్యనదులయందు శతగుణంబును సంగమంబులం దచ్చతుర్గుణంబును జాహ్నవీస్నానంబున సహస్రగుణిత ఫలంబును సమకూరు వెండియు. 4

గీ. మాఘమున జాహ్నవికి నేగి ♦ మజ్జనంబు, సలిపినమహానుభావుండు ♦ స్వర్గలోక
మనుభవించు నిరంకుశుఁ ♦ డగుచు నవ్య, యుగసహస్రంబులధ్యాత్మ ♦ యోగనిపుణ.

క. గంగానది వింధ్యకుఁ బ్రా, క్సంగమమున మానవులకు ♦ దశగుణఫల మి
చ్చుం గాశి నుదగ్వాహిని, సంగతిగా నొసఁగునూవె ♦ శతగుణఫలమున్. 6

ఆ.వె. అదటికంటె గంగ ♦ యమునలోఁ గలసిన, యట్టిదేశమున స ♦ హస్రగుణిత
ఫలము నిచ్చుఁ దొలఁగు ♦ బ్రహ్మహత్యాదిక, ల్మషచయంబు తజ్జ ♦ లంబు సోఁక. 7

క. ఇక్కడ నక్కడ ననఁదగ, దెక్కువతక్కువలు గల్గ ♦ నెక్కడ నైనం
దెక్కువఫల మిచ్చు జాహ్నవి, నిక్కము సెప్పితి నృపాల ♦ నీతివిశాలా. 8

ఆ.వె. మకరమాఘవేళ ♦ మానవుం డర్థితో, గంగ యమునతోడఁ ♦ గలయునచట
మునిఁగి ప్రకృతిబంధ ♦ ముక్తుఁడై యచ్యుత, మందిరమున నుండు ♦ మహలఁ దతఁడు. 9

సీ. తజ్జలస్పర్శమాత్రమునఁ గల్గుఫలంబుఁ, జిత్రగుప్తుండును జెప్పలేఁడు
మున్నూఱువత్సరంబులు నిరాహారతఁ, దపము సల్పినయోగితతికిఁ గలుగు
ఫలము సిద్ధించు మమర్త్యులకు నచ్చట మూఁడు, దినములుఁ జేయుమజ్జనముచలన
కనకభారసహస్రకము వేదవిదులకు, నుపరాగవేళల నొసఁగుఫలము
గీ. దొరకుగంగయుయమునయు దొరయుచోట, మాఘమాసమునందొక మాటుగ్రుంకి
నన్నదులందు మునిఁగినయట్టిఫలము, లోకులకు నబ్బు నేకాభిషేకవిధిని. 10
గీ. మాఘదినముల నచ్చోటి మజ్జనమున, సకలకల్మషముక్తుఁడై జనుఁడు వెలుఁగు
వసుమతీశ్వర పాకశాసనివహ్నికరణి, కంచుకవిముక్తమగు భుజంగంబుమాడ్కి. 11
క. దురితధ్వంసచికీర్షం, బరమేష్ఠి సృజించె భువనపాలకుఁ డగుటన్
ధరణిఁ బ్రయాగంబనఁగా, నిరవద్యాంజనము ముక్తినిధి కది యధిపా. 12
సీ. జలవాసవాదినిర్జరులు నింద్రాదిది, క్పతులు భానుప్రముఖగ్రహములింది
రాదిశక్తులు సనకాదియోగులు రంభ, మొదలైనయప్సరస్సుదతులఖిల
యక్షగంధర్వవిద్యాధరప్రభృతిదే, వతలు గోమాతృకల్ పితృగణములు
గంగకు వచ్చి మాఘమునఁ దజ్జలముల, నవగాహ మొనరింతు రధికభక్తి
గీ. మూఁడుదివసంబు లచ్చట నాడునట్టి, ప్రాణులకు నశ్వమేధసహస్రఫలము
గలుగు నని చెప్పి వెండియుఁ గార్తవీర్య, నరపతికి నిట్లనియె నత్రినందనుండు.
వ. కాంచనమాలిని యనునొక యచ్చరను గ్రక్కంటి యొకబ్రహ్మరాక్షసునకు మాఘమా
సవాసరత్రయకృతగంగాస్నానఫలం బొసంగి యతని శతక్రతులోకారూఢునిం
జేసె ననుటయు నారాక్షసుం డెవ్వాఁ డతనికి నెబ్భంగి నాదివ్యాంగనారత్నంబు
తత్ఫలంబిచ్చె నంతయుం జవిస్తరంబుగా నెఱింగింపు మనినం గృతవీర్యనందనునకు
నత్రినందనుఁ డిట్లనియె. 14
సీ. తొలుకారుమెఱుఁగుడీఁగలవోలె ద్దంపు, మేలంవన్నియ లీను మేనుదీవ
కళల నిండారుచెంగలువనెవ్వెలిఁ బోడఁ, దులదూఁగఁజాలుముద్దులమొగంబు
అలి నల్లగల్వరేకులకన్న గొప్పలై, చెన్నువిహితినవ్వులుఁ గన్నుఁగవయు
మణికందుకములతో మచ్చరించుచు నిక్కి, గుబిసియాడెడుగబ్బిగుబ్బదోయి
తనర శృంగారవిభవనిధాన మనఁగఁ, బొసఁగఁ జరియించునప్సరోబొమ్మయనఁగ
నమరి కాంచనమాలిని యనఁగ నొకర్తు, దివిజకామినిగలదు ధాత్రీతలేంద్ర. 15
గీ. రజతగిరిమీఁద శంభునిరాణిసరస, సేవ గావించు దేవతాస్త్రీలలోన
మాటనేర్పరి యాయింతి మకరమాఘ, యోగమున మజ్జనాపేక్ష నొకర్తు నాఁడు.

ఉ. గందపుఁబూతకై వడి చొకారముగా వలిపంబు గట్టి పై
గందముఁ బూసి చెంగలువకచ్చులు కొప్పునఁ జెక్కి జాళువా
యందెలు మ్రోయఁ దీవపాలుపై తగులుకలు గుల్కఁ జేతచే
తం దనకారువీణెయుఁ గదల్చుచు నల్లన సారె మీటుచున్. 17

క. చనుదెంచె ముందటం గాం, చనమాలిని గాంచి జహ్నుజాజలమజ్జ
జ్జనకరతలగతభువనా, హనవిష్టపభోగముం బ్రియాగము నెమ్మిన్. 18

ఆ.వె. కాంచి భక్తిఁ బ్రణతిగావించి పూర్వాహ్ణ, మునఁ దదీయవారి మునిఁగి మరలి
గగనమేఘమాలికఁ దటిల్లతవోలె, నింతి గగనవీథి నేగునపుడు. 19

వ. దివాకరకరనికరదురవగాహమహాతుహినధారాసారసమ్మృదితశిఖరహిమవన్నగపార్శ్వ
పాదపభవనసమావిష్టుండై వికృతముఖంబును గోరకవెంట్రుకలును మిడిగుడ్లును
కోరదవ్రుసలును పల్లమీసంబులును గురుచవేళ్లును నంటుపిక్కలును వలుదబొ
డ్డును చేటపాదంబులును పొడుగుపిక్కలును నంగంబులందుఁ బొడమూపుబీదనరం
బులును కారునలుపుటొడలునుం గలయొక బ్రహ్మరాక్షసుండు గగనమార్గంబున వ
చ్చునచ్చరముచ్చకంటిం గాంచి సముచితప్రియభాషణంబుల నిట్లనియె. 20

సీ. తులకించుతళుకుచీర తోడఁబైఁ గడుమొత్త, జోకగా లోజిగి చొకళింప
పసిఁడికుండలఁబోలు పాలిండ్లభరమున, నసదు లేగౌను నసియాడుచుండ
తొడవ్రుగా నలరుకీల్జడయందు గీల్కొని, యందుటుతీర్థపుబిందు లుట్టిపడఁగ
నడుగుదమ్ములకాంతి విడివడి పగడంపుఁ, జిగురుటాకులమేలు చిందు సేయ

గీ. సెలమి నెక్కడనుండి నీవిటకు వచ్చి, తెచట నీయునికి యెచ్చోటి కేగెదిపుడు
నామ మెయ్యది నిజముగా నాకుఁ దెలుపు, భీతసారంగశాబకస్ఫీతనయన. 21

క. సురుచిరతరకనకలతా, గురురుచిసంపదల గుత్తిగొను లీలాసుం
దర మగునీమే నెక్కడ, హరహర నీయొంటితాకయది యెట్లు చెలీ. 22

క. కన్నులు చల్లంగా నిను, గన్నప్పటినుండి యొడలికాఁక లడంగెం
జెన్నగునీదుశరీరము, తిన్నగ నమృతమని తలఁచెదఁ గన్నెరసాక్షి. 23

గీ. ఉవిద నీతడిచీరచిందువుల తలను, సోఁకినంతనె దనువృత్తిఁబొందె మదిని
పాత్రికుల భుజించునాకుఁ గ్రౌర్యంబు మాని, ప్రియముగ దిరెదు నీరూపురేఖ మాడ

క. తల్లివలెఁ దాయఁ బుట్టిన, చెల్లెలివలె నిన్నుఁ జూచి చిత్తము కడు రం
జిల్లె నీమధురోక్తులు, తల్లీ విన వేడుకయ్యెఁ దద్దయు నాకున్. 25

వ. అనినం గాంచనమాలి రక్కసున కిట్లనియె. 26

క. వినుము సుమేరుఁడనంగాఁ, దనరినగంధర్వరాజు ♦ తనయను గాత్యా
యని గొల్తు రజతగిరిపైఁ, దను శైలిగాఁ జూచుఁ గుహర ♦ నందని కరుణన్. 27

గీ. అమ్మహాదేవి మున్నెప ♦ సమ్మదమున, నచట నుండెదు నిపుడు ప్ర ♦ యాగగంగ
స్నాన మొనరించి పోయెద ♦ సకలసురలు, నట్టిఁ గాంచనమాలిని ♦ యింద్రుఁడు నన్ను.

క. స్పృహగలిగిన నెల్లెడలన్, విహరించుతున్ శాకుసేంద్ర ♦ విను మని పలుకన్
మహితకృపాప్రేమంబులు, రహి మనమున నగ్గలింప ♦ రాకుసుఁ డనియెన్. 29

క. ఈసౌభాగ్యం బీనే, ర్పీసంపద యీమహత్వ ♦ మేచందమునన్
భాసిల్ల నెట్టిపుణ్యము, చేసితివో మున్నుఁ దెలియఁ ♦ జెప్పుము తరుణీ. 30

వ. అని యనుగుటయుఁ గాంచనమాలిని యారాత్రించరుం జూచి నాపూర్వజన్మంబు మహాపాపభాజనంబు దని తెఱంగు వివరింపం దీరదు. తడవయ్యెడుగారీసేవ గావింపం గైలాసంబునకుం బోవలయునైనను నన్నడిగెదవు గావునం దద్వృత్తాంతం బంతయు సంక్షేపప్రకారంబునం జెప్పెద నది విననీకు మనస్తాపంబు తీరు వినుమని యిట్లనియె. 31

సీ. పుడమిపూఁబోడికిఁ ♦ దొడవై కళింగాఖ్య, పరిపుర మొప్పు న ♦ ప్పట్టణమున
పణపుఁబణతులలోఁ ♦ బ్రసిద్ధయై వాచాల, యను పేరఁ గ్రాలు నొకయింతి ♦ యమరు దాని
కూఁతురనై యేసు ♦ గొరవవిలాసిని యను, పేరఁ బొల్తు మ ♦ జ్జనని కేక
పుత్రిని గావునఁ ♦ బ్రేమాతిశయమున, (సరసినన్) పెంచుచు ♦ సరసనృత్య

గీ. గానసాహిత్యవిద్యలు ♦ గఱపి దేహ, పోషణము చేసి బహువిధ ♦ భూషలందు
నిపుణగాఁ జేసి తల్లి మ ♦ న్నించి పెనుపఁ, గాంతిఁ బెరిగితినమృతాంశు ♦ కళికకరణి

వ. అసమయంబున. 33

చ. చెలువపుముద్దుపలుకులు ♦ చేరలఁ గొల్వఁగఁ జాలుకన్నులున్
మొలకమెఱుంగుఁజన్నులును ♦ సుబ్బువదండలు దాల్పఁ గందుమే
నలికముఁ జూడుక్రొన్నెలలు ♦ నందపుమోమును గల్గినన్నుఁగాం
చెలిమి వహింప బాల్యమున ♦ నెంతయుఁ బొల్చితి నూత్నసంపదన్. 34

వ. అంత మాతల్లి జాణులవిప్రపుత్రుల వైశ్యకుమారులం దోడ్కొని తెచ్చి నన్ను మరగించి వలపుబోరయకుండ నల్లనఁ బడయం బుఱికొలిపె ననంతరంబ. 35

సీ. తామరమొగ్గల ♦ తో మచ్చరింపుచు, నిక్కి చన్నుంగవ ♦ నిక్కఁజూపె
నీలోత్పలములపై ♦ నిలిచిన తేటుల, బోలుపునఁ గురులందు ♦ వలపు మెఱసె

సానబట్టినమాన♦శరునితూపులువోలె, వాలుగన్నుల వింత♦వాఁడి నెగడె
తరపివెన్నెలనీటఁ♦దడిపినయద్దంబు, గతిఁ జెక్కుగంబునఁ గ్రొత్త♦కాంతి వొడమె

ఆ.వె. కౌను సన్నమయ్యెఁ♦గమలోదరంబుల, పగిది జిగి వహించెఁ♦బదయుగంబు
నవకమెక్కు వయసు♦నామేనఁ దొడిగిన, తొడవువోలె నప్పుడు♦కడుఁ దనర్చె. 36

వ. ఇవ్విధంబున మవ్వంబయి నివ్వటిల్లుజవ్వనంబున. 37

సీ. సౌందర్యసౌభాగ్య♦చాతుర్యవిభ్రమ, సంపదలందు నా♦సాటియైన
వారకాంతలు సర్వ♦వసుధపై లేకుండ, నట్లుగా సకలవి♦ద్యాప్రవీణ
నై విటచిత్తంబు♦లలమి యాకర్షించి, నవరత్నఖచితభూ♦షామనోజ్ఞ
భూషణబహువర్ణ♦భూరిదుకూలాది, దివ్యాంబరంబులు♦దివ్యవస్తు

గీ. తతు లుపార్జించి దాసీ♦దాసజనులు, గలిగి వెండియుఁ బైడియు♦నిలయములను
తడఁబడుచునుండ భోగముల♦దవిలిభోగ, మనుభవింపుచు నుండితి♦దనుజశాఖ.

వ. మఱియును 39

గీ. సరసభాషలనెలవు సుం♦దరతసీమ, పల్లవులనోముపంట ద♦ర్పకునితీము
సురతకౌశలములగని♦సుఖనిధి యని, ప్రౌఢపడఁతులు నను మెచ్చఁ♦బొలిచితప్పుడు.

వ. ఇట్లు పంచవింశతివర్షంబులు నిండినజవ్వనంబు నాకు నివ్వటిల్లుచున్న యొకనాఁ
డొకవిటశ్రేష్ఠురాకఁ గోరి పెద్దయుంబ్రొద్దు దనుకనంతకు నేకాకినై హంసతూలికా
తల్పంబునం బవ్వళించి యుండి వానిరామికి నుమ్మలికంబుఁ జెంది నేనెవ్వతెను?
వాఁడెవ్వఁడు? వానిరాకకెదురుచూచుచు నింతవంతం బడ వగవ నేటికి? నిద్ర
విడిచి మిడుకనేల? యేల వలచితి? నేనింతకాలం బిట్లుపడసి యేమి సాధించితి?
మహాదురితభాజనం బగునీజన్మంబు నాకు నేలకలిగె? ఎక్కడితల్లి యెక్కడిచెలు
లు? ఈధనంబుల నేమిపని యయ్యెడు నయ్యయో? యీవెతఁ బెట్టఁ జెప్పుటి
కేగిన నేమి? మాంసవిక్రయంబు జీవికగా నున్న కటికవానికన్న నీచంబు నావర్త
నంబు. యమ(నిదుర్వారక్రోధంబునకగ్గ)మైన నాచేసినదురితం బెంతకాలంబు నర
కంబుల నుండినం దరుగునె? పడఁచికుచుపడఁతికంటెఁ బాపిని యున్నదే యని
విచారించుచున్నవసరంబున నాయింటికొకఁడు వచ్చి నన్నుఁ బిలిచిన. 41

క. పలుకకయె ప్రోచి పుచ్చినఁ, బిలిచిపిలిచి నోరునొచ్చి♦పెలుకురఁగనివాఁ
డేలమి చెడిపోయె నంతట, నెలకొనియె విరక్తి నాకు♦నెమ్మదిలోనన్. 42

క. వైరాగ్యము వొడమిన సం, సారం బంతయును విగత♦సారం బని చిం
తారతినై యున్నయెడ, న్నీరజమిత్రుండు డొఁచె♦నిశకరతిలకా. 43

సీ. అంత నప్పురమున నఖిలశాస్త్రార్థజ్ఞు, రాజపురోహితుం బూజనీయు
దర్శించి సురభిగంధప్రసూనాంబర, విమలభూషణములు వేడ్కఁ నొసఁగి
సాష్టాంగనతి సల్పి ప్రాంజలియిడి సమం, చితవినయంబునఁ జెంత నిలువ
ధీరుఁ డాయన కృపాదృష్టిఁ జూచి కరంబు, గారవింపుచు పద్మగంధి నీవు
గీ. మాకడకు వచ్చుపని యేమి మాకుఁ దెలుపు, మనినవినికేలుగవఫాల మునఘటించి
యతనివదనంబువీక్షించి యాదరంబు, గదుర నేనిట్లు పలికితిఁ గడఁకతోడ. 44

ఆ.వె. సకలఘోరదురిత జన్మభూములుసుమీ, పడతికుడుచునట్టి పడఁతు లనని
యందులోనఁ బుట్టి వారిగ నాచర్య, యధికపాపమూల మనఘశీల. 45

సీ. దానంబుసేయఁ దీర్థంబాడ ధర్మంబుఁ, జింతింప సుసత్కృతి సేయనేరి
కవనరతంబుఁ జోరార్థాపహరణంబుఁ, (బరనింద నంబు)ను పరజనస్థ
దోషగవేషణోద్యోగంబుఁ జేయుచు, నన్యపీడనము ధనార్జనమును
పురుషార్థములు గాఁగఁ జరియించితి నసత్య, వర్తనంబున నిన్ని వాసరములు
గీ. తలఁచి యిప్పు దూలము తలఁ దాఁకినట్టు, లధికతాపంబు నెమ్మది నంకురింప
నరసి సుఖమంతయును గల యందు నైన, పగిది నస్థిరమై గానఁబడియె నాకు. 46

క. కావున నీజగమంతయు, నోవిప్రకులేంద్ర యసార యోజన మని సం
భావించి కళవళింపుచు, దేవరసన్నిధికి వచ్చితిన్ మోక్షేచ్ఛన్. 47

క. కడలేనిభవపయోనిధి, యడుగునఁ బడి మునిఁగియున్న యన్నను నన్నుం
గడుఁగూర్మి నుద్ధరింపుము, జడధీజడరక్షణాగ్ర నిగమహేళా. 48

క. పొలుపమరఁ బుణ్యలోకము, గలుగునుపాయంబు నాత్మగతి నరసి కృపా
నిలయా యానతి యిమ్మని, పలికి ప్రణామంబు సల్పి ప్రార్థించుటయున్. 49

వ. అన్నరపాలపురోహితశ్రేష్ఠుండు నన్నుం గనుంగొని సాదరంబుగా నిట్లనియె. 50

క. చీరలు సొమ్ములు దండలు, భూరిసుగంధములు ధనము భోగములును సిం
గారమును గలిగి యూరక, వైరాగ్యము పుట్టెననఁగ వచ్చునె తరుణీ. 51

క. ఈజడబుద్ధులు దగునే, వేశ్యకు నిన్నాళ్ల సంపదలు విభవముతోడన్
నీవుండి యహేతుకముగ, నీవైరాగ్యంబుఁ జెంద నేటికి నబలా. 52

ఆ.వె. ఇట్టి తలఁపు లుడిగి యింటికిఁ జని సుఖం, బుండు మని పురోహితుండు వలుక
విని మనంబులోన వెలసినవైరాగ్య, మగ్గలింపఁ బల్కితి నతనితోడ. 53

వ. త్వగసృఙ్మాంసమేదోమజ్జాస్థిస్నాయునిబద్ధంబగు నయ్యాశరీరంబునం గలుగుసుఖం
బెంత. దీనికి నాయుష్యంబును పరమస్వల్పంబు కలిగి భోగింపవలదా యని పల్క

దవేని విన్నవించెద నున్నరూపుఁ జిత్తగింపుము. గంధచర్చావీటికాచర్వణభూష
ణాంబరధారణం బెల్ల నన్యూనికొఱకుఁ గానియాత్మసుఖార్థంబు గాదు. పడఁతుల్
గుదుపుగాఁ బరగుపడంతుల కిది మర్యాద. అదియునుం గాక నాకు భోగాపేక్ష
లేదు. విషయసుఖకాంతారనిదాఘకాలం బగుచుగ వచ్చుచున్నయది. ఇఁక బ
న్యాచింతనంబు పురుషార్థంబు గాని తుచ్ఛభోగానుభవంబు కార్యంబు గాదని యొ
ట్లనిన. 54

ఉ. చన్నులు నిక్కదప్పెఁ గచ♦సంతతిపై నెరనూపెఁ జెక్కులం
దెన్న కొలంగె మోముజిగి♦చిన్నదనంబు వహించె మోమునం
బ్రస్నదనంబు జారె రతి♦పైఁ బెనుమక్కువ స్రుక్కె మిండలన్
మిన్నక మాటనేర్పుల భ్రమించు నసుం గని నవ్వరే జనుల్. 55

క. తనలేమియుఁ బరవేశ్యల, ధనవృద్ధియుఁ జూచి ముదిమిఁ♦దాల్చినవారాం
గన కన్నమూయ నెఱుఁగక, వనరుస్ విధిఁ దిట్టుఁ బరువ♦వాక్కలనెప్పుడున్. 56

వ. మహాత్మా! బహుదోషాకరం బగుముదిమిచే నదుకుంబడి యిందుములపాలై పామ్మని
శతచ్చరణసన్నిధిం బ్రపన్నయైయున్ననన్నుం బోధింప మీకుం దగునే యనుట
యుం నమ్మహానుభావుండు నాతో నిట్లనియె. 57

గీ. నీరజాతాక్షి నీమాట♦నిజము మిగిలి, సకలదుఃఖంబులకుఁ జూడ♦జన్మభూమి
నీదు దేహంబున విరక్తి♦నివ్వటిలుట, ముక్తిమార్గంబుఁ గాంచుట♦మోహనాంగి.

క. నీపశ్చాత్తాపముఁ గని, యోపడఁతి విస్మయంబు♦నొందితి నిఁక నీ
పాపోద్యోగము విడువుము, చూపించెద నీకు మోక్ష♦సుఖకరపథమున్. 59

క. అని విప్రుఁడు చిరకాలము, మనమునఁ జింతించి యుచిత♦మం బగుగంగా
ధునిజలమున నభిషేకం, బొనరింపుము మకరమాఘ♦యోగమునందున్. 60

వ. గంగాయమునాసంగమంబు ప్రాజాపత్యతీర్థం బనంబరగు దానియందు మజ్జనంబు
సలిపినవారికి సకలపాతకక్షయం బగు నశ్వమేధాదియజ్ఞానుష్ఠానప్రభృతిపుణ్యంబు
లును ప్రాజాపత్యతీర్థంబునకు సాటిగావని సనకాదిమహామునులు లోకహితంబుఁ
గోరి బోధించి తెలుపుదురట్లు గావున గంగాయమునాసంగమతీర్థంబునకుం బోయి
యచ్చట నఘమర్షణంబు సేయుము దాన నీకు నాజన్మకృతదోషనివృత్తి యగునూ
ర్ధ్వలోకంబులు లభించు నని భూసురపుంగవుండు వక్కాణించి యప్పుణ్యతీర్థంబునం
దొల్లి శచీవల్లభుండు కృతాభిషేకుండై గౌతమునిశాపసంప్రాప్తం బయినదేహకల్మ
షంబుఁ దొలంగించుకొని దేవరాజ్యంబునకు యోగ్యుం డయ్యె ననినవిని యేనిట్లంటి.

క. గౌతముఁ డలుకఁ బిలిచె, న్నీతివిశారదునిఁ జూచి ♦ నిర్జరరాజున్
ఖ్యాతిగ నమరేంద్రుం డౌ, పాతక మెబ్బంగి నంటె ♦ బాపం బతిలన్. 63

క. ఇది వివరింపుము నాకని, మదనగురుప్రతిము విప్రు ♦ మాటిం గదురా
హృదయమున్ వేఁడిన మోదము, గదురఁగ నతఁ డిట్లు చెప్పెఁ ♦ గ్రమమున నాతన్.

క. గౌతముఁ డనఁ దిరిగిన ద్విజ, ఖ్యాతుఁడు మునిరాజకృతయు ♦ గలుగుఁ దనదున్
జ్యోతిర్మయుఁడు తపోబల, ధాతృవరానుండు శాంత ♦ తముఁ డధికుఁడొలన్. 64

గీ. అతనియిల్లాలు సాధ్వియ ♦ హల్య యనెడు, చెలువ చెలువారు విశద శా ♦ శీతనయం
దాని చక్కఁదనంబు వి ♦ ధాత కైన, నతనికైనఁ గైన వర్ణింప ♦ నలవిగాదు. 65

సీ. కుంతలకాంతులు ♦ నురుచిరసౌందర్య, హాసవిలాససౌ ♦ హార్దవిభవ
చాతుర్యలావణ్య ♦ సౌభాగ్యసౌశీల్య, కలితయౌవనములు ♦ గలిగి తనదు
నవకోమలమైన భా ♦ గ్యయుఁ దాను నొక్కఁడ, నంబుజ ముఖ్యాశ్రమంబు నెమ్మిఁ
గావించుకొని యుండె ♦ గౌతముఁ డంత నా, రదమునివరుఁ డొకనాఁడు ♦ బ్రహ్మ విష్ణు

ఆ.వె. పథమునుండి గగన ♦ పథమునఁ జని చని, యతఁడు పాదునాశ్ర ♦ మాంతరమున
ననుపమానరూప ♦ యౌవనసంపద, నమరుచున్న యతి న ♦ హల్యఁ గాంచె 66

గీ. కాంచి మునిసార్వభౌముఁ డ ♦ క్కలికిఁ జక్కఁ, దనమునకు విస్మితాస్యుఁడై ♦ యని
మి షంబు
నభముఁ జని పూజ నడసివా ♦ సవున కిట్లు, లనిరొ నేఁ గాంచితి మునస ♦ దనుల తాప.

గీ. అలరు జలజాననయన య ♦ హల్యయనఁగ, గౌతమునిరాణి ఘనవేణి ♦ కమలపాణి
యామృగాక్షికి సరిసమ ♦ నంగనల జ, గంబులం దెన్న దున విని ♦ కనియుం నెఱుఁగ.

ఉ. వేసవిలీల మోముసిరి ♦ వీనులయందము మోవికెంపు సొం
పూనెడువాలుగన్నుఁగవ ♦ యొప్పును చన్నులకల్కి మైకపుం
గౌనకొయారమున్ వినుఁడు ♦ గాలము చూడ్కికి విందుసేయు న
మ్యానవతీలలామ దగు ♦ మన్మథమోహనశక్తియో యనన్. 69

క. అని చెప్పి ముని విశేషుం, డనుటయును సురరాజు మాన ♦ సంబునఁ గోర్కుల్
కొనసాగ మదనవశుఁడై, మనిపత్ని నహల్యఁ జూచు ♦ మోదము లోదన్. 70

సీ. అప్పుడు గౌతము ♦ నాశ్రమంబున కేఁగి, యాకసంబున నిల్చి ♦ యర్థిఁ గలయఁ
జూచి పర్ణగృహంబు ♦ చొప్పుఁ గన్గొని దాని, ప్రోల నొప్పుగనుండె ♦ మురియు దాని
దాని యాకారంబుఁ ♦ దాల్చి కొంగొమ్ముంచు, దీఁగ యనఁగ వర్తించుదాని
జూచి బంధుళాకులు ♦ పాడివిడిచిఁగ, చేలువ్వైన మైమారఁ ♦ దీరఁ గట్టి

గీ. కాత్రగా గరిగట్టిన ◆ తనువుతనుని, వాఁడితూపునఁ గనుపట్టి ◆ వలఁదాని
గౌతమునిభార్య వీక్షించి ◆ కాముకుఁడు, (మనసుజల్లనఁ గోర్కి ◆ లినుమడింప). 71

వ. ఈక్షించి యక్కలికిచక్కదనంబునకు మిక్కుటంబుగా నక్కజం బంది ముక్కంటియుం నీచక్కరబొమ్మం గనుంగొన్న (జక్కరవిలుకానిబారికిం జిక్కఁడే యని తల యూచి మానకేతనబాణగోచరుండై యాచకోరాక్షిరూపంబు బహుప్రకారంబులం గొనియాడుచు నప్పుడంతివలనం బొడమినవలపు బలువుకొని యంతఃకరణంబు నగ్గలించి నం బెగ్గిలుచు నంతర్గతంబున. 72

ఉ. నారదుఁ డేల చెప్పె నొల ◆ నాఁగవిలాస మతండు చెప్పఁగాఁ
గూరిమి నేల వింటి విని ◆ కోరిక సేయక దీనిఁ జూడ వాం
ఛారతి నేల వచ్చితిని ◆ తయ్యన నేటికిఁ జూచితిన్ మరుం
డారయఁ జూచినంతన శ ◆ రాల్పుల నన్నిటు రేచ నేటికిన్. 73

క. ఇమ్మగువమగఁడు కడుఁగో, పమ్మున రుద్రునకుఁ దనదు ◆ పాదమ్మున నే
త్రమ్ముఁ దగఁ జూపెవ్యాఘ్రము, ఖమ్మునఁ జెయ్యౌరుటయింతిఁ ◆ గవయుట చూడన్

సీ. ఏమన్న ముని కలి ◆ యించునో యిచ్చోట, నిశ్చాలికై యున్న ◆ నన్నుఁ జూచి
చేటును వెరవక ◆ చెలువఁ బట్టితినేని, యేమని పల్కునో ◆ యిచ్చలేక
యింది పని గాదని ◆ యే మారకుండినఁ, బచ్చవిల్తునిచేత ◆ బ్రదుకఁగలనె
యెన్ని తంత్రంబుల ◆ నింతినిఁ జెందక, నారదిబోధంగ ◆ నర్హమగునె
ఆ.వె. రాత్రియిల్లుఁ జొచ్చి ◆ రమణిఁ గాఁగిటఁ జేర్ప, నెవ్వఁడనునొ చిత్త ◆ మెట్టులగునొ
చేర రాకపోక ◆ చేరుదు రాకపోక, జేరనొల్ల రతనిఁ ◆ జగురుబోండ్లు. 75

క. అని చెచ్చెనిట్టులాత్మలు, గొనకొని నిగుడించుమదిని ◆ గోమలియెడ భీ
తిని మరలిపోవఁ జూచుచు, ఘనతరవిరహాగ్నిశిఖల ◆ కాఁకం దిరుగున్. 76

క. ఇత్తెరఁగున సురనాయకుఁ, డత్తొయ్యలిపొందు వడయ ◆ కలజడిపడ లో
హత్తినవగఁ బోలఁగ నా యన, నత్తఱి సూర్యుండు పశ్చి ◆ మాంబుధిఁ గ్రుంకెన్.

గీ. ఇంద్రునివిరహాగ్నిశిఖధూమ ◆ మెల్ల దెసలఁ, గ్రమ్మెఁ జెల్లుగ ననఁగఁ జీ ◆ (కట్లు బెరసె
మిక్కుటంబుగ దివిఁ బొల్చెఁ ◆ జుక్కగములు, మిగులఁ గొలకునవికసిన ◆ తొగలమాడ్కి

వ. ఆసమయంబున సంయమిశ్రేష్ఠులు నిష్ఠాపరత్వంబున నగ్నిహోత్రగృహంబులకుం జని హోమకృత్యంబులు దీర్చిరి. అంత నంతకంతకు నేత్రోన్మీలననిమీలనంబులు సమానంబులుగా గాఢంబై యంధకారంబు బంధురంబై పర్వ నట్టియెడ వేదాధ్యయనంబు మాని మునులు విశ్రమించిరి. అహల్యతోడం గూడి గౌతముండునుం దనపర్ణ

కాలలోన వసించె. 79

క. నీతి దలంపక యింతకు, భీతిల్లక పాపమునకు ◆ వెగ్గిలక మనో
జాతవ్యథ నయ్యేడఁ బురు, హూతుఁడు గౌతమునిపంచ ◆ నొదిగి వసించెన్. 80

సీ. నందనవనమున ◆ మందారభూజమా, చ్ఛాయఁ జింతామణి ◆ స్థగితవేది
మీఁదఁ గూర్చుండి రం◆భాదులు గొలువంగ, గంధర్వసంగీత ◆ కలన వినుచు
ఘనశచీకుచలిప్త ◆ కస్తూరికాగంధ, సురభితతుండయి ◆ గురుఁడు దెలుపు
నీతి యాలింపుచు ◆ నిఖిలదిక్పతిమౌళి, రత్నప్రకాశనీ◆రాజితాంఘ్రి

గీ. యగుసురేంద్రుఁడు జీర్ణప◆ర్ణాశనమున, నొడలు కదుఁజిక్కినొగులుచు◆నున్నతపసి
పడఁతి తలఁదూర్చుకొనుచుట్టు◆గుడిసెచెంతఁ, జేరె మదనునికుహిమంబుఁ◆జెప్పఁ
దరమె. 81

వ. అని భూతంబు లాక్రోశింప నిలింపనాయకుం డయ్యెడ. 82

క. ఎప్పుడు వేకువ యగునో, యెప్పుడు గౌతముఁడు లేచి ◆ యేటికిఁ జనునో
యెవ్వు డహల్యం గలఁతునో, యెప్పుడు నావిరహతాప ◆ మెల్లఁ దొలఁగునో. 83

క. అని పాన్పిద్దుఁ జూచు నాహా, యను గౌతముఁ డెంతపుణ్యుఁ ◆ డనిపొగడుఁ గాం
తునిమీఁదఁ గినిసి చూచున్, వనితామణి నిట్టిద పొందు ◆ వలెనని తలఁచున్. 84

క. ఇప్పగిదిని దేవేంద్రుఁడు, నిప్పులలోఁబడినరీతి ◆ నిర్భరతాపం
బుప్పతిలం దమకింపుచు, నప్పాతునియింటిపంచ ◆ నడలుచు నుండున్. 85

సీ. అంతఁ దొలుకోడి కూయ న◆య్యాకుపాదుఁ, డాత్మశిష్యులఁ దెలుపుచు◆నరిగెనటకు
నింద్రుఁడును గౌనచీఁకటి ◆ నింతియిల్లు, సొచ్చి నెమ్మేనుఁబులుకంగ ◆ సుందరియును

గీ. ఎవ్వఁ డిది యని పలికిన ◆ నవ్వధూటి, నోరు నొక్కుచుఁ గౌఁగిటఁ ◆ జేరఁదిగిచి
మగువ చెవిలోన నలుకడు ◆ మాను మేను, వాసవుఁడనిన్నుఁ గనికూర్మి ◆ వచ్చినాఁడ

క. నిబ్బరపుమదనితూపుల, దెబ్బలచే నమయలేక ◆ డిగ్గన నీప్రా
పబ్బనని చేరితిని యిది, సుబ్బక లలితాంగి కరుణఁ ◆ జూడుము నన్నున్. 88

క. అని కరుణవోడమఁ బలికిన, వనితామణి యూరకుండె ◆ వాసవుఁ డంతం
దనకోర్కి దీర్చుకొనిగ్ర, క్కున నింటికి నేగెభీతి ◆ గుండియలవియన్. 89

క. ననబోడి లేచి మేనన్, ఘనదివ్యసుగంధభరము ◆ గ్రమ్ముచునుండన్
మనమున మోదంబును భయ, మును దోఁపఁగ నచట నుండె ◆ ముగ్ధేందుముఖి. 90

వ. అంత. 91

గీ. లోకవిరహపతాపరాశి కుంభజుఁడు, ఘోరనిద్రావశాంబుజ బోధకుండు
కైతవవిశావవిత్రాస సహరుఁడు భానుఁ, డంత పూర్వాద్రిశిఖరాధి రూఢుఁ డయ్యె

వ. ఇట్లు సూర్యోదయం బగుటయుఁ గాలోచితకరణీయంబులు నిర్వర్తించి గౌతముండు శిష్యపరివృతుండై వచ్చిన నయ్యిందువదన యింద్రంబున మందడిగొనుభయంబున దనకళిముఖంబుగా నేతెంచినం దానిలక్షణంబు లుపలక్షించి సంశయింపుచు దివ్యజ్ఞానదృష్టిం జూచి పురందరుండు మందయానతోడ మన్మథక్రీడ సలుపుట తెలిసి విలయకాలకృతాంతునిపగిది క్రోధానలకీలాకలాపంబులు కన్నులం గొనసాగ నా గణికం గనుంగొని కులంబును శీలంబును గుణంబును వర్జించి వజ్రాయుధునితో వ్యభిచరించితివి గావున శిలవై యుండు మని యహల్యకు శాపం బిచ్చి కుండికాతోయంబులు చేతం బూని బలారాతి నుద్దేశించి నన్నుఁ జేరికం గొనక గర్వాంధుండవై భయంబు విడిచి నాయిల్లుఁ జొచ్చి యిట్లు మహోగ్రదోషకృత్యంబొనరించినదురాత్ము నీశరీరంబు బహుభగంబులచేత నంకితం బగుంగావుత మని దారుణంబుగా శపియించుటయుఁ దత్క్షణంబ శరీరం బాక్రమించునట్లు భగరూపంబులు దుర్గంధభూయిష్ఠవ్రణసహస్రం బావిర్భవించె నయ్యవసరంబున. 93

గీ. చీము నెత్తురు గార మక్షికలు ఝుమ్ము, రనుచు ముసరంగ దుర్గంధ మగ్గలముగ
మహిమగోల్పోయి నింద్రుఁ డమరజాణి, యమ్మునీంద్రునికాపంబు వ్యర్థమగునె

గీ. ఇట్టితనమేను గనుఁగొని యింద్రుఁ డధిక, లజ్జఁ గతమున ముఖకమలంబు వంచు
కొని మనంబునఁ జేసిన ఘోరపాప, ఫలముఁ బొందకమానునె బ్రహ్మకైన. 95

సీ. మున్నుఁ జేసినపుణ్యము నశించు నాయువు, దఱుగు మహాసంపదలు దొలంగు
గావునఁ బరదారగమనసుఖాపేక్షఁ, బూనరు మతిమంతులైనవార
లింతయుఁ దెలిసియు నే మీఁదుఁ గానక, యిట్టి యారకమొందఁ జెచ్చుకొంటి
నమ్మునీశ్వరుశాప మరయ సామాన్యమే, యనుభవింపక పోదు హరునకైనఁ

గీ. గాన నమరావతికి నిట్టి మేనితోడ, నేమనుచుఁ బోదుఁ గటకటా యీదురంత
కర్మమిత్తఱిఁ జెడగొండ్ర కరణిఁ జెరిగి, గోడుగుడుపుచునిట్లుచుట్టుకొనియె నన్ను

క. అని వగచి యధోముఖుఁడై, చని హిమవద్భూధరశిఖర సన్నిధి శతయో
జనవిస్తీర్ణం బగు నొక, వనజాకర మొప్పఁ జొచ్చి వాసవుఁడు వెసన్. 97

ఆ.వె. దానినడుమ నున్న తపనీయకమలనా, ళంబుఁ జించి దాన లలితతంతు
తతులలోన సూక్ష్మతరరూపమునఁ జొచ్చి, యణఁగియుండె నింద్రుఁ డంబుజాక్షి.

వ. అంత నక్రేఁడు లేనిరాష్ట్రంబు గావున సురలోకంబు శోకవ్యాకులం బయ్యె

నయ్యెడ నెల్లదేవతలును నెల్లచోటు లన్వేషించి యెందుం గానలేక శచీదేవిని బురస్కరించుకొని బృహస్పతికడకుం జని నమస్కరించి సురరాజు లేమిచేత నైన తమయలజడి సాకల్యంబుగా నెఱింగించి పురందరుండు వచ్చునుపాయం బుపదేశించి యేచందంబున నైన నీభయంబుం దొలంగించి దేవరాజ్యంబు సనుద్ధరింపవలయు నని పెక్కుభంగులం బ్రార్థించిన నయ్యమరగురుం డిట్లనియె. 99

క. నన్నిట్లాడకుఁ డింతకు, మున్నుగ నేనతనిదోష ♦ ముక్తుని జేయం
బున్నగఁ జింతించితి నా, పన్నతఁ జెందకుఁడు రండు ♦ బలరిపుకడకున్. 100

సీ. అని యూఱడించి దే♦వావళిఁ దోడ్కొని, యాసరోవరమున ♦ హాటకాబ్జ
నాళంబునందుఁ గా♦నక యుండ నరిగిన, సంక్రందనుని బిల్చి ♦ సన్నుతింప
విని శచీరమణుండు ♦ వెలువడి లజ్జావ, నతముఖుండై బృహ♦స్పతికి మ్రొక్కి
ప్రాంజలియై యిట్లు ♦ పలికెఁ జేయఁగరాని, కార్యంబుఁ జేసిన ♦ కతన నాకు

గీ. నిట్టిదుర్దశ వాటిల్లె ♦ నేమి సేతు, కర్మఫల మెవ్వరికినైనఁ ♦ గడప వశమె
సిగ్గుపడి నీముఖాబ్జ మీ♦క్షింప నోడి, సన్నుతాచార యిచ్చట ♦ నున్నవాఁడ. 101

ఆ.వె. అన్య మెఱుఁగ మీప♦దాబ్జంబె గతి నాకు, నీగభీరదురిత ♦ సాగరంబు
నెట్లు గడతు నాన♦తిమ్ము బృందారకా, చార్య యప్రమేయ ♦ సాధుచర్య. 102

వ. అనుటయు సురపతికి బృహస్పతి యిట్లనియె. 103

గీ. ఇంత దురటిల్లఁగా నేల ♦ యీయఘంబు, దొలఁగఁ జేయువిధానంబు ♦ గలదు వినుము
యమునతో గంగ గలసిన ♦ యచటి కేగి, మజ్జనం బాచరించి ని♦ర్మలుఁడ వగుము.

సీ. అని తెల్పి యప్పుడు సి♦తాసితనిమ్నగా, సంగంబునకు సురా♦చార్యుఁడతనిఁ
గొనిపోయి తజ్జలం♦బున మజ్జనము మూడు, దినములు సేయింప ♦ దివిజవిభుని
తనుజన్య మునిశాప ♦ మున నైనభగములు, తత్తీర్థమహిమ నే♦త్రంబు లగుచు
వికచపద్మవనంబు ♦ విధమున శోభిల్లె, విబుధు లప్పుడు పుష్ప♦వృష్టి గురిసి

గీ. రమరవాద్యనినాదంబు ♦ లంబరమునఁ, దుములముగఁ బర్వె నప్సరో♦రమణు లాడి
రెలమి గంధర్వసంగీత♦ములు చెలంగె, నిట్లు నిర్మలమూర్తియై ♦ యింద్రుఁ డంత.

మ. అమరాచార్యుఁడు మంత్రముల్ చదువఁగా ♦ నైరావతారూఢుఁడై
యమరుల్ దిక్పతులున్ మునీంద్రులును నె♦య్యంబొప్ప సేవింప హ
ర్షముతోడం దనప్రోలి కేగి సురరా♦జ్యం బేలుచు న్నిత్యసౌ
ఖ్యము నందెల్ల శచీసమేతుఁడయి లే♦ఖస్వామి యుండెన్ దగన్. 106

వ. అని గంగామహత్వంబు వివరించి యామహీసురపుంగవుండు. 107

క. ఈయితిహాసశ్రేష్ఠముఁ, బాయక వినువారి కెల్ల ♦ బహుసంపద్దీ
ర్ఘాయువులు గలుగు విను పర, జాయాగమనాదిదురిత ♦ సంహార మగున్. 108

వ. అని చెప్పి. 109

గీ. నీవును బ్రయాగమును నేగి ♦ నిష్ఠతోడ, నందు మజ్జన మొనరించి ♦ యఖిలదోష
పంకనిర్ముక్తవై స్వర్గ ♦ పదసుఖంబు, లనుభవింపుమటంచుఁ బ్రా ♦ హ్మణుఁడు దెలుప

గీ. అమ్మహాత్మునివ్యప ♦ దాంబుజములు, శిరము సోఁకంగఁ బ్రణమిల్లి ♦ సెలవు వడసి
వచ్చి ధనధాన్యసద్వస్తు ♦ వాహనములు, బంధుజనదాసదాసికా ♦ పరితతి విడిచి. 111

వ. సుఖానుసంధానంబు వర్జించి, వైరాగ్యంబు పదిలపరచి, యెవ్వరితోడం జెప్పక కడలి అరణ్యమధ్యంబునం జనుచుఁ బ్రాణభయంబుఁ జెందక యొంటికత్తెనై తీర్థసేవాయత్తచిత్తంబున నిట్లు చనిచని పరమతాపససంఘసంసేవితం బగుగంగాయమునాసంగమంబు దర్శించితి. మకరమాఘంబునందుఁ జేయంబడినత్రివాసరస్నానంబున నశేషదోషంబులు నశించె. సప్తవింశతిదినస్నానఫలంబున స్వర్గసుఖంబు లభించె నిట్లు గంగాప్రభావంబున సౌభాగ్యంబును, జాతిస్మరత్వంబునుం గలుగుటంజేసి ప్రయాగమహిమంబుఁ జింతించి ప్రతిమాఘంబును నప్పుణ్యతీర్థంబునకు వచ్చి మజ్జనం బాచరింతు. నిది నావృత్తం బీజాహ్నవీగుణాతిశయంబు పురందరాదులు వర్ణింతు రని కాంచనమాలి తనతొల్లింటితెఱంగు చెప్పి యారక్కసున కిట్లనియె. 112

క. నీవేమి యఘముఁ జేసితి, వీవికృతపురాస్య నీకు ♦ నేటికిఁ గలిగెన్
నీవిందు నేలనిలిచితి, నివిధ మంతయును దెలుపు ♦ నిజముగ నాకున్. 113

వ. అని యడిగిన నమ్మృగాక్షికి బ్రహ్మరాక్షసుం డిట్లని చెప్పందొడంగె. 114

గీ. పూర్వభవమునఁ గాశికా ♦ పురి వసింతు, బ్రహ్మకులసంభవుండ దౌ ♦ ర్భాగ్యయుతుఁడ
ద్రవ్యలోభంబుకతమునఁ ♦ దగవుఁదప్పి, తివిరి యేదానమైనఁ బ్ర ♦ తిగ్రహింతు. 115

ఉ. మాలనిచేతనైన విను ♦ మానిని దానము లోఁగొందు దు
శ్శీలతచే దురన్నము భు ♦ జింతు నబద్ధము లాడుచుందు నే
వేళల నేటిగట్టుకడ ♦ వ్రేలుచుఁ జేతులు చాచుఁ గాసుకై
జాలిమి రెండుమూడువిడు ♦ తల్ గుడుతుం బురిఁబైతృకాన్నముల్. 116

గీ. తల్లిదండ్రులమృతతిథి ♦ తప్పవడుతుఁ, గాని యుడఁజాల బల్సుమా ♦ ఱైనఁ దెచ్చి
కడఁగి యొరులకు ముమఁగుడుఁ ♦ గానిరొట్టె, దినమునందైన గఁగలోఁ ♦ దీర్థమాడ.

వ. ఇత్తెఱంగున దురాచారుండనై పెక్కువర్షంబులు గడపినపిమ్మట నొక్కయరణ్యంబున దైవవశంబునం బంచత్వంబునొంది గంగాతీరవాసంబు కారణంబుగా యమలో

కంబునఁ దొలంగితి. నమ్మహాక్షేత్రంబున నట్లు గావించినమహాపాతకంబు పరిపాకంబు నొందుట రెండుజన్మంబుల గ్రద్దనై, ముమ్మాఱు పులికడుపునం బొడమి రెండుజన్మంబుల సర్పంబనై యంత గూబనై జనించి, తరువాత శునకగర్భంబున నుద్భవించి, దశమజన్మంబునఁ బ్రహ్మరాక్షసుండనై యిట్టివికృతరూపంబున నిచ్చట వసియించి డెబ్బదియేనువేలేండ్లనుండి పాపఫలం బనుభవింపుచుఁ గడలేక యున్నవాఁడ. నిదిగాక వెండియుఁ బాపంబులు సేయుచుండుదు. నాచేతం జచ్చినజంతువుల లెక్కింప నలవి గాదు. నాయున్నచోటికి మూఁడుయోజనంబులు మేర జనసంచారంబు లేకయున్నయది. నీదరిసెనంబువలన నాహృదయంబు ప్రసన్నతం బొందె. నిట్టినాదోషంబుఁ దొలంగఁజేసి యూర్ధ్వలోకంబు లభించునట్లు వివరించి నన్నుద్ధరింపు మని మ్రొక్కిన. 118

చ. ఘనకరుణార్ద్రచిత్తమునఁ ♦ గాంచనమాలిని బ్రహ్మరాక్షసుం
గనుఁగొని తండ్రి నీకిటులు ♦ కష్టము వచ్చెనె నిన్నుఁ జూచి నా
మనసు ప్రసన్నతం బొరసె ♦ మానుగ నీదురితం బశేషమున్
జనువిధ మాచరింతు విను ♦ చక్కఁగ దాని తెఱంగుఁ జెప్పెదన్. 119

గీ. కడఁగి మాఘంబునఁ బ్రయాగ♦గంగయందు, నేనుఁ జేసినస్నానంబు♦లెన్నిగలవు
(నెలమి)తగ నందులో మూఁటి♦ఫలము నీకు, నర్థితో నిచ్చి పాతకం♦బణఁగఁ జేతు.

క. తడికావిచీరకొంగున, విడిచినతోయముల వేల్పు ♦ బిత్తరి ఫల మ
ప్పుడు ధారవోసి యతనికిఁ, దడయక దేవత్వ మొందెఁ ♦ దగ రక్కసుఁడున్. 121

వ. ఇట్లు వికృతరూపంబు విడిచి దివ్యతనువు దాల్చి ప్రియంబును ముదంబునుం జెనం గొనుచుండ నతండు వేదండగమనకు దండప్రణామంబు సలిపి యిట్లనియె. 122

క. గంగాస్నానమహత్త్వము, నం గలుషవిముక్తుఁ జేసి ♦ నను మాతృశ్రీ
సంగతునిఁ జేసితివి యిం, కం గార్యం బెద్ది నాకు ♦ కారుణ్యనిధీ. 123

వ. అనిన నప్పుణ్యమూర్తికిఁ బరమోపకారి యిట్లనియె. 124

సీ. ధర్మంబు సేయుము♦తాలిమి పూనుము, హింస మానుము భూత♦హితము సేయు
మనవరతంబు ధ♦ర్మాత్ముల సేవింపు, పరుల నిందించుట♦పరిహరింపు
తనువు నిత్యం బని♦తలఁపకు కామప్ర, సక్తి వర్జింపుము♦సంతతంబు
నిశ్చలవైరాగ్య♦నిష్ఠ వర్తింపుము, బ్రహ్మానుసంధాన♦పరతఁ గాంచు
మక్షయస్థానసౌఖ్యంబు♦లనుభవింపు, మనినఁ గాంచనమాలిని♦కతఁడు మ్రొక్కి
గౌరిసన్నిధి నాచంద్ర♦తారకముగ, సిరులఁ గ్రీడింపు మనుచు నా♦శీర్వదించె. 125

వ. దివ్యవిమానారూఢుండై యప్సరఃకంధిరిని వీడ్కొని సురలోకంబున కరిగె. నివ్వి ధంబున నారకుఁడు ముక్తిం బొందుట గనుంగొని. 126

క. అవనములోనఁ దిరిగెడు, దేవమునీశ్వరులు పార్వ ♦ తీశ్వరి యగుచున్, శ్రావణి కిట్లని మహీ, దేవ్రతు నీకారణమున ♦ దివిఁ కింజనిరొయ్. 127

గీ. అడవిలోపల నణఁగుచు ♦ నెడలుమన్న, కన్నియల మమ్ముఁ గృపఁజూచి ♦ కావవలెను అనుడు వారికిఁ దత్ఫల ♦ బట్టులొసఁగి, వారితో వెండికొండకు ♦ వనిత చనియె. 128

క. అని చెప్పి కార్తవీర్యా, ర్జునపృథివీపతికి నత్రి ♦ సూనుఁడు తగ ని ట్లనియె ననురక్తి శీకథ, వినువారికి స్వర్గభోగ ♦ విభవము గలుగున్. 129

వ. అని చెప్పి దత్తాత్రేయుండు వెండియు నిట్లనియె. తొల్లి రోమహర్షణుండు దేవర్షిం గాంచి ప్రణమిల్లి వేదనిధి యనువిప్రుండు సకలభవబంధనోపాయం బెయ్యది యని యడుగుటయు నమ్మహాయోగి గంగాసంసేవనం బని చెప్పి బదరికాశ్రమంబు సర్వాభీష్టదాయకంబు, సర్వదుఃఖశాంతిఁ గావించు రుద్రస్థానంబు నిచ్చు. యమున సూర్యలోకంబు నిచ్చు. సరస్వతి బ్రహ్మలోకం బొసంగు. సరయువు, గండకియుఁ, సింధువును, జంద్రభాగయుఁ, గౌశికియుఁ, దామ్రపర్ణియు, గౌతమియు, భీమరథియుఁ, దుంగభద్రయుఁ, గృష్ణవేణియుఁ, గావేరియు, సముద్రగామినులగు నితరపుణ్యనదులును స్వర్గభోగంబులు సమకూర్చు. నైమిశారణ్యంబు సారూప్యంబుఁ జేయు. పుష్కరంబు బ్రహ్మసామీప్యంబు సిద్ధింపఁజేయుఁ గురుక్షేత్రంబు స్వర్గాదిలోకంబు లందించు, దేవప్రసాదంబు దేవత్వంబు సంపాదించుఁ బ్రభాసంబు రుద్రత్వంబు సంపాదించు. సోమకూటమహాకాలనీలకంఠార్బుద ప్రముఖతీర్థంబులు రుద్రలోకప్రదంబులు, సర్వనదులును సర్వకామంబులు సంఘటించు. భాగీరథి యీ చెప్పిన సకలఫలంబులు సమకూర్చి పునరావృత్తిరహితం బగు మోక్షపదంబు సంఘటించుఁ బ్రాయశ్చిత్తంబులు లేని పాపంబులకు గంగాస్నానంబు ప్రాయశ్చిత్తం బగు. గంగాసేవకు లగువారికి మాతృగర్భనివాసక్లేశంబు కలలోనైనం బొందదు. వాతాంబుపర్ణాశనులును, యోగసాధకులును, అశ్వమేధాదిక్రతువులాచరించువారును, తులాపురుషాదిదానకర్తలును, గంగాస్నాతలు పదయుగళికిం బోఁజాలరు. జాహ్నవీభజనపరాయణు లగువారికి సకలపురుషార్థంబులు కరస్థంబులై యుండు నని చెప్పి యొక్క యితిహాసంబు గలదు విను మని రోమహర్షణుండు వేదనిధి కిట్లనియె. 130

సీ. అనఘుఁ డవంతిదే♦శాధీశ్వరుఁడు రాజు, వీరసేనుఁ డనంగ♦వెలయుఁ బోల్చి
సత్యసంధుఁడు శౌర్య♦శాలి గుణాఢ్యుఁడు, తండు భక్తిని నర్మ♦దాతటమునఁ
గనకయూపస్తంభ♦కాంచనమయయజ్ఞ, శాలలు నిర్మించి♦యోలి రాజ
సూయముఁ గావించి♦షోడశహయమేధ, ములుచేసి కొండల♦పోడవు ధాన్య
రాసులును ధనరాసులు♦వాసిఁ బెఱుఁగ, వేలకొలుచూలు మొదవుల♦విప్రసత్త
ములకు దక్షిణగా నిచ్చి♦సెలమి సకల, జనులు తనదానవిభవంబు♦సన్నుతింప. 131

గీ. తండ్రి బిడ్డలఁ బోచువి♦ధమునఁ బ్రజలఁ, బోదిసేయుచు బాధలఁ♦బొరయకుండ
ధరణి యేలుచునుండె మో♦దమున నతఁడు, సారరాజ్యంబుఁ గామ♦శంభారికరణి.

గీ. అవనిపురమున భద్రుఁ♦డనఁగ నొకఁడు, విప్రుఁ డాచారపద్ధతి♦విడిచి తల్లి
దండ్రులఁ బరిత్యజించిన♦ధర్మదూరుఁ, డై మెలంగుచు నొకనాఁ♦డన్నవాంఛ.

చ. వలనుగఁ దీర్థయాత్ర చను♦వారలఁ గూడి ప్రయాగగంగకున్
బోలుపుగ నేగి మాఘమున♦మూఁడుదినంబులు గ్రుంకి పాపముల్
పోలియుట సద్విజత్వమునఁ♦బొల్చి పురంబున కేఁగుదెంచి దో
ర్బలనిధి వీరసేనుఁడును♦భద్రకుఁడున్ మృతిఁ బొంది రప్పుడున్. 134

గీ. ఇట్లు మృతులై విమానంబు♦లెక్కి దివ్య, భూషణసుగంధమందార♦పుష్పమాల్య
శోభితాంబరధరులును♦సురవధూప, రివృతసహితులునై పోయి♦రమరపురికి. 135

వ. ఇట్లు స్వర్గంబునకుం బోయి యందు దివిజసన్నిధి నయ్యిద్దఱుం గొలిచియుండం జూచి
వచ్చితి నది గావున రాజసూయాశ్వమేధంబులును మాఘస్నానంబును సమంబు.

గీ. రాజసూయాశ్వమేధస♦త్క్రియలు లాఁగ, జించిన నరుండు దివిజపు♦రీసుఖంబు
లర్థి భుజియించి మరలంగ♦నావగాహ, కర్త శాశ్వతపదమునఁ♦గదలకుండు. 137

వ. అని చెప్పి లోమశుండు మఱియు నిట్లనియె. 138

సీ. గంధర్వుఁ డొకఁడు♦గర్వమై రుచిరాఖ్యుఁ, డనువాని తపమునే♦యంగ నతని
కపశాప మొసరింప♦నతికోపియై కాక, వగు మని శపియింప♦నత్తపస్వి
కతఁడు చేమోడ్చి శా♦పాంతక్రమం బెఱ్ఱ, విని గంగ నేఁగి మ♦జ్జనము సలిపి
నిజరూపము ధరించి♦నిబిడమోదంబునఁ, జనియె నింటికి వాఁడు♦వినుము మఱియు
విప్రుఁ డొకఁడు గంగ నే♦వించి మరలి, తనువు వింధ్యాద్రి నొకఁచి♦శాపమునకుఁ
గరుణఁ దను దెచ్చునట్టి గం♦గాజలంబు, లోసఁగి యాతని సురపురి♦కనిచెఁ బోల్చి.

క. కావున గంగాస్నానము, గావింపఁగ రమ్యవిప్ర♦క్రియఁ గనినావో
నీవని యాతనిఁ దోడ్కొని, యావేలుపుఁదపసి గంగ♦కరిగె నరేంద్రా. 140

వ. ఇట్లు ప్రయాగంబునకుం జనుదెంచి తీరంబున నుండి యక్కడి పుణ్యస్థలంబులు చూ
పుచు రోమశమహాముని వేదనిధి కిట్లనియె. 141

మ. అటఁ డీవేదికయందు ముందు నియతుం ♦ డై చేసె యజ్ఞంబు ప
ద్మజుఁ డండప్రతిమాజ్యధార నెసఁగన్ ♦ ధాత్రీసురుల్ వేల్వఁగాఁ
ద్రిజగత్పూజ్యత నిత్రిఖండములలోఁ ♦ దేరి త్రేతాగ్ను లొప్పారఁగా
సురేంద్రాదులు యజ్ఞభాగభుజులై ♦ యానందముం జెందఁగన్. 142

చ. కరమున కోల మొప్ప నలి ♦ కస్థలనేత్రమయూఖముల్ దిగం
తరముల నిండ శేఖరసు ♦ ధాకరఖండరుచుల్ నఖస్థల
స్ఫురణ మెలర్ప సీతనగ ♦ పుత్రికతో నథవుండు దృష్టిగో
చరుఁడయి నిల్చె మున్ను కట ♦ యంధవిరోధి కుమారురోత్తమా. 143

గీ. ఇది సితాసితతోయన ♦ దీసితవేణి, దీని జలపానమొనరించు ♦ మానవోత్త
ములకు బహుయజ్ఞములచేతఁ ♦ గలుగు నింద్ర, లోకసౌఖ్యంబుఁ గల్గు వి ♦ వేకనిలయ.

క. పూని సితాసితతీర్థ, స్నానమునం గల్గు బ్రహ్మ ♦ సాయుజ్యం బే
మానవులకైన నాత్మ, జ్ఞానవిహీనులకునైన ♦ సత్యంబు సుమీ. 145

ఉ. అదిని యజ్ఞముల్ సలిపి ♦ హాటకగర్భుఁడు విశ్వమియ్యెడం
బ్రోది రచించె దీని జల ♦ పూరములన్ హరి తీర్థమాది ల
క్ష్మీదయితుండు సంతత ♦ శేఖరుఁ డిన్నది నాయుమాసతుల్
క్రీడ నరంగఁ జేఁగి గిరి ♦ జం బురదైత్యుల నొక్కటతాఁ గనన్. 146

క. గీర్వాణలోకహీనత, సూర్వీ రంగా తొటఁ గ్రుంకి ♦ యుజ్వలరుచులన్
బెర్వ తనమేను దనర సు, పర్వపదంబునకు నేఁగి ♦ బ్రాహ్మణతిలకా. 147

క. మహిఁ బుత్రకాముఁడై యల, నహుషుం డీతీర్థజలమునం ♦ దోఁగి మహా
మహుఁ డన వెలయు యయాతిన్, మహితాత్ముని బుత్త్రుఁ బడసె ♦ మహనీయగుణా.

క. ఇలఁ జంద్రుఁడు గురుపత్నిని, గలసిన దోషంబు వోలఁగ ♦ గంగాతటినీ
జలధారశరీరుండై, మలినతఁ బెడఁబాసి పూర్ణ ♦ మండలుఁ డయ్యెన్. 149

క. వృత్రాసురుని రణంబున, సుత్రాముఁడు దునిమి చిత్త ♦ శుద్ధికి నదిలోఁ
గాత్రంబు ముంచి పరమప, విత్రుండై దేవరాజ్య ♦ విభవముఁ గాంచెన్. 150

సీ. ఇమ్మహాపుణ్యనది నాశ్ర ♦ యించి శుక్రుఁ, డర్థసిద్ధియు సకలమా ♦ యాబలంబు
గ్రహపదంబును బ్రభతయును ♦ గాంచె మున్ను, జహ్నుమునికన్యకాసుప్ర ♦ సాదమహిమ

గీ. నరుఁడు నారాయణుండును పరమనియతి, పంచవర్షంబు లశనంబు పరిహరించి
దీనితీరంబున వసించి దృఢబలంబు, వడసి రొప్పిరి జగములు ప్రస్తుతింప. 152

సీ. తొల్లి కశ్యపుఁ డిందు ధూర్జటిఁ గూర్చి త, పంబు చేసి యభీష్టఫలము గాంచె
నిందు మార్కండేయుఁ డిందుశేఖరుఁ గూర్చి, కాలమృత్యుభయంబు గడచి నిలిచె
పరశురాముఁడు కోప పరతఁ జేసిన రాజ, హననదోషముఁ బాపఁ గొనియె నిందు
నలుఁ డిందు నొకనెల నిలిచి తేజస్వియై, కలి గెల్చి సామ్రాజ్య కలితుఁ డయ్యె
నృగమహీపతి యియ్యేటి నీట మునిఁగి, విప్రశాపోద్ధకీటత్వ వికృతిఁ బాసె
నిమ్మహానదిమాహాత్మ్య మెన్నఁదరమె, ధాతకైనను మరి వానితాతకైన. 153

వ. మరియు సనకాదియోగీంద్రులును జాహ్నవీతీర్థస్నానఫలంబునం జేసి యోగసిద్ధి వడసిరి. భరద్వాజుం డిందు వర్తించి క్షేత్రరూపంబు నొందె. వసురుద్రాదిత్యులును విశ్వమరుదశ్వినీదేవతలును, చిత్రరథాదిగంధర్వులును, శేషాదినాగేంద్రులును సూర్యాదిగ్రహరాజులును, మనువులుం బితృదేవతలును దిక్పతులును, యక్షరాక్షసగరుడకిన్నరసాధ్యచారణవిద్యాధరులును, చక్రవర్తులును, రాజర్షులును, కామధేనుప్రముఖగోమాతృకలును, రంభాద్యప్సరస్త్రీలును మరియునుం దక్కినవారును భాగీరథీతీర్థభజనంబునం దమతమమనోరథంబులు సాధించి కృతార్థులైరి. తిలమాత్రంబైన గంగాజలంబు పానంబుచేసిన నరుండు జీవన్ముక్తుం డగుచు నొండెయుం జననీగర్భప్రవేశంబు సేయఁడు. జాహ్నవీతోయంబుల నెవ్వాఁడు పితృతర్పణంబు గావించు నతనిగోత్రంబువారు యమునిం గానక నాకలోకంబున నమృతంబుఁ గ్రోలుచు సుఖింతురు. తొల్లి గంగాతీరంబున నొక్కపురంబున నొక్కధనికుని యింటం గల్గుధనంబంతయు నపహరించి మిన్నేటిపాటిరేవులు సొచ్చి యామ్రుచ్చులు నడుచుచున్నతరి నప్పాపకర్ముల నుద్ధరింపవచ్చుదండంబున నమందవేగంబు వాటిల్ల నయ్యేటినీటివెల్లువలు పెల్లుగా నుప్పొంగి ప్రవహించె. నందుమునింగి దొంగలు మృతులై విమానంబు లెక్కి దివ్యమాల్యాంబరభూషణాలంకృతులును, దివ్యనారీగణపరివృతులును నై స్వర్గంబునకుఁ జనిరి గావున జాహ్నవీతీరంబునఁ గళేబరంబులు విడిచిన సకలజంతువులకు నపవర్గంబు సిద్ధించు గంగాస్నానంబును, గంగాస్మరణంబును గంగాదర్శనంబునుం బుణ్యాత్ములకుఁ గాని లభింపదు. జాహ్నవీనింద గావించినవారికి రౌరవాదినరకక్లేశంబు శాశ్వతంబై వర్తించు. గంగామృత్తికచేత లలాటంబునం దిలకంబు ధరించినవాఁడు, లలాటలోచనుండై కైలాసంబున వసించు. సూర్యచంద్రోపరాగంబుల విషువంబుల సంక్రమణంబుల వ్యతీపాతంబున దర్శపూర్ణమాసులయందు నర్ధోదయమహోదయంబుల మాఘవైశాఖకార్తిక

మాసంబుల దినత్రయంబునం బుష్కరయోగంబున జన్మనక్షత్రంబున మఱియును గల్గుపుణ్యకాలంబుల జాహ్నవీస్నానంబు చేసినవారిఫలంబు లెక్కింప ముక్కంటి కైనను నలవిగాదు. గంగాజలంబుల ననాదరంబుననైనం గృతస్నాను లగువారు నక్షత్రరూపంబు దాల్చి దివంబున వెల్గుదు రింక ముముక్షులకు మోక్షంబును ధనార్థులకు ధనంబునుం బుత్రార్థులకుం బుత్రప్రాప్తియు మఱియుం గామ్యార్థులకుం గామితార్థంబులును సాధకులకు సిద్ధియు సంభవించు నని చెప్పిన విని పరమానందకందళితరోమాంచకంచుకితాంగుండై వేదనిధి రోమశునిచే ననుజ్ఞాతుండై గంగయందు నభిషేకంబుఁ జేసి కృతకృత్యుండై రోమశమహామునికి దండప్రణామంబు చేసిన నతండు బహుప్రకారంబుల నాశీర్వదించి మేరుపర్వతంబునకుం జనియె. వేదనిధియును నిజనివాసంబున కరిగి సుఖం బుండె నని జాహ్నవీమాహాత్మ్యంబు సవిస్తరంబుగా వివరించి దత్తాత్రేయుండు. 154

ఉ. ఈకథ పాపసంఘముల • నెల్ల నశింపఁగఁ జేయు దేవతా
లోకసుఖం బొసంగు మది • లోఁ గలకోర్కె ఘటించు సమ్మదో
ద్రేకము నావహించు గ్రహ • తీవ్రభయామయరోగతాపమున్
ప్రాకటయుక్తిఁ బాపుఁ గడు • భక్తిఁ బఠించిన నాలకించినన్. 155

సీ. ఇది మహోపాఖ్యాన • మిది వేదసమ్మతం, బిది ముక్తిదాయక • మిది రహస్య
మిది పురుషార్థంబు • లిచ్చు నీసత్కథ, గంగ తెలంగునఁ • గలుష మడఁచుఁ
గామధేనువురీతిఁ • గామితార్థ మొసంగు, సకలభోగంబులు • సంఘటించు
దుస్స్వప్నదోషంబుఁ • దొలఁగించు రణరంగ, జయమును సంధించు • భయముఁ బాపు
సద్ది నిది వినువారికే • మంగళములు, కరికపోలగళద్దాన • గంధలోభ
సంభ్రమద్భ్రమరాంగనా • సరసగాన, పూరితములై ప్రకాశించు • భూవరేంద్ర.

క. అని చెప్పుటయు నృపాలుఁడుం, విని ప్రాంజలియై మునీంద్రు • వినయంబున వీ
డ్కొని గంగకుఁ జని మజ్జన, మొనరించెఁ గృతార్థుఁ డగుచు • నున్నతి వెలయన్. 157

వ. జాహ్నవీస్నానప్రభావంబునం గార్తవీర్యుండు చక్రవర్తిశ్రేష్ఠుండై యేకచ్ఛత్రంబుగా నెల్లజగంబు నేలుచుండె. దత్తాత్రేయుండును యథేచ్ఛం జనియె నని చెప్పి మఱియు సూతుండు శౌనకాదిమహామునుల కిట్లనియె. 158

గీ. బ్రహ్మలోకంబునందుండి • ప్రతిదినంబు, నారదుఁడు వచ్చు భక్తి భా • గీరథికిని
వచ్చి "గంగే నమస్తేఽస్తు • వాని" యనుచు, మ్రొక్కి క్రమ్మర నేఁగున • మ్మునివరుండు,

వ. ఇట్లు ప్రతిదినంబు నారదునిరాకపోకలును నొక్కనాఁడైన గంగయందవగాహంబు

సేయమియును౦ జూచి తత్తీరంబున సంతతంబు స్నానసంధ్యాజపహోమార్చన
పూజనస్మరణతపోమహోత్సవపరాయణు లగుచు వసియించినమహామునులు శివ
యంతర్గతంబున. 160

క. ఇదియేమి గంగలో నా, రదుఁ డెన్నఁడుఁ గ్రుంకఁ డాద♦రమునఁ గదురఁగ నె
య్యది దలఁచెనొ మనమెఱుఁగము, విదితంబుగ దీని తెఱఁగు♦ వినఁగావలయున్. 161

వ. అని చింతించి వారందఱు సమూహంబై నిలిచి కరకమలంబులు మొగిచి సర్వజ్ఞశిఖా
మణి త్రిలోకపావని జగన్మాత సర్వసాక్షిణి యాగంగాభవాని మనసంశయంబుఁ
దీర్పందగుఁ గాని యితరులచేత నీతత్త్వంబు తెలియ నలవిగాదని పలుకుచున్న సమ
యంబున నెప్పటిచందంబున సర్వశాస్త్రవిశారదుం డగు నారదుండు చనుదెంచి
సముచితప్రకారంబున గంగామహాదేవిని దర్శించి ప్రణమిల్లి లేచి వారలున్నప్పుడు 162

సీ. దివ్యరూపముఁ దాల్చి♦ దేదీప్యమానయై, దివ్యగంధాంబర♦దివ్యమాల్య
దివ్యభూషణరత్న♦ భవ్యాంగియై కృపా, శీతలదృష్టియై♦ చెలువుమెరయ
సలిలమధ్యంబున♦ సాక్షాత్కరించి య, మ్మునిపతుల్ దనుఁ జూచి♦ మ్రొక్కి పొగడ
గంగాభవాని కం♦కణఝణత్కారంబు, లమర హస్తంబెత్తి♦ యతని బిలిచి
తీర్థమాడెదరిం దెల్ల♦ దివ్యమునులు, నీవొకండవు గ్రుంకవు♦ నెమ్మి నన్ను
నంబ నీదర్శనంబున♦ నమరు ముక్తి, తీర్థమాడినలాభంబు♦ దెలియఁజాల. 163

వ. అని పలికె. 164

సీ. కృపయును మేధయుఁ♦ గీర్తియు సిద్ధియు, శ్రద్ధయు బుద్ధియు♦ క్షమయు నీవ
సంధ్యయు రాత్రియు♦ శశియందుఁ గల్గుకాం, తియుఁ బావకునియందు♦ తేజ మీవ
రవియందుఁ బ్రభయు స♦రస్వతి గాయత్రి, సావిత్రి స్వాహయు♦ స్వధయు నీవ
లక్ష్మియు గౌరియు♦ లజ్జయుఁ దుష్టియు, శాంతియు ధాత్రి♦(యు దాంతి నీవ)
నీవ యాన్వీక్షికీదండ♦నీతులనఁగ, యజ్ఞవిద్యయు నాత్మవి♦ద్యయును నీవ
మఱి త్రయీవార్తలును మహా♦మతియు నీవ, సర్వమును నీవ సురమాన్య♦ జహ్నుకన్య.

సీ. అఖిలలోకేశ్వరి♦ కాదిశక్తికి జగ, జ్జననికి మాయకు♦ శంభుపత్ని
కామ్నాయవేద్యకు♦ నపవర్గధాత్రికి, పరమకల్యాణికి♦ పావనికిని
జలజోద్భవస్థాన♦ సౌధాధిరోహణ, శ్రేణికి శుభవిత్త♦ సేవధికిని
భరతఖండక్షమా♦ భరణముక్తాహార, వల్లికి భవదుఃఖ♦ వారిధితరికి
కపిలమునిపతిదృగనల♦ క్షపితసగర, తనయసురపదసౌఖ్యసం♦ధాయినికిని
కామితార్థైకవితరణ♦ కల్పలతకు, నీకుఁ బ్రణతి భగీరథ♦ నృపకుమారి. 166

క. ఏలా వ్రతోపవాసము, లేలా వేదాంతచర్చ ♦ లేలామఖముల్
హేలి న్నినుఁ జూచినమను, జాలికి హిమశైలపుత్రి ♦ యఖిలజనేత్రీ. 167

క. నీనామస్మృతి చేసిన, మానవులకు సప్తకోటి ♦ మంత్రజపాను
ష్ఠానఫలాధిక పుణ్యము, మానుగ సిద్ధించుభువన ♦ మండనమూర్తీ. 168

వ. ఇవ్విధంబున ననేకప్రకారంబుల జాహ్నవీదేవి నభినుతించి, గానవిశారదుండు నారదుండు సత్యలోకంబున కరిగె. నమ్మహాదేవియు నంతర్ధానంబు చేసె. నిట్లు పరివర్తించిన గంగానారదసంవాదవాక్యంబులు విని తీరవాసు లగునమ్మహామునులు నివృత్తసంశయులును, బరిహృష్టాంతరంగులునునై యద్ద్విజమునిపుంగవుని ననేకభంగులం బ్రశంసించి దర్శనమాత్రంబున నఖిలజంతువులకు స్వర్గాపవర్గంబులు నిరర్గళంబుగా సంఘటించుటకు దీక్షవూని జగంబులు రక్షింపుచున్న భాగీరథికి నమస్కరించి కృతకృత్యులై సుఖంబుండిరి. అది గావున జాహ్నవీదర్శనమాత్రంబునం గైవల్యంబు సంభవించు. నిది పరమార్థం బని చెప్పి సూతుం డిట్లనియె. 169

శా. ఈహాపూర్ణఫలప్రదానచణమై ♦ యింపొందు నీజాహ్నవీ
మాహాత్మ్యంబుఁ బఠించిన న్వినినఁ జే ♦ ర్మన్ వ్రాసినన్ సంతతో
త్సాహంబొప్పఁగఁ బూజచేసినను భ ♦ క్తశ్రేణికిన్ సంభ్రమ
స్నేహుండై శివుఁ డిచ్చు నిత్యవిభవ ♦ క్షేమాయురౌన్నత్యముల్. 170

వ. అని యీప్రకారంబున వేదవ్యాసప్రియశిష్యుండు, రోమహర్షణపుత్రుండు సకలపురాణార్థవ్యాఖ్యానవైఖరీసమేతుండు సూతుండు జాహ్నవీమాహాత్మ్యంబు చెప్పిన విని శౌనకాదిమహామునులు సంతుష్టస్వాంతులై భాగీరథికి నమస్కరించి యక్కథకునిం బెక్కుచందంబులం గొనియాడి యతండునుం దారునుఁ గంగకుం జని స్నానంబు గావించి కృతకృత్యులైరి. సూతుండు మీకు నభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధి యగునని వారి నాశీర్వదించి యథేచ్ఛం జనియె. నమ్మునులును నిజనివాసంబుల కేతెంచి సుఖంబుండిరి. ఈజాహ్నవీమాహాత్మ్యంబు విన్నవారికిం బఠించినవారికిఁ బరమేశ్వరుండు భవానీవల్లభుండు సకలశుభంబులుం గృపసేయు. 171

ఉ. నీకరుణాకటాక్షమున ♦ నెమ్మి దనర్చు వచోవిభూతిచే
నీకృతి సంభవించె మఱి ♦ కొంతయు నింపుగ నిచ్చగించి దో
షాకరమంచు నెంచక ద ♦ యామతితోడఁ బరిగ్రహింపు వి
ద్యాకళలార్థముఖ్యఫల ♦ దాయక వెంకటసోమనాయకా. 172

శా. గౌరీచిత్తసరోమరాళ ఫణిరా ♦ డ్గ్రైవేయ శర్వాగనీ
హారక్షీరపటీశవర్ణ మునిచి ♦ త్తాంభోజమార్తాండ జం
ఘాతారిప్రముఖామరోజ్వలకిరీ ♦ టాగ్రిస్థరత్నప్రభాం
కూరాలింగితపాదపద్మ సుమనః ♦ కోదండగర్వాపహా. 173

క. కరుణారసవరుణాలయ, తరుణాబ్జవతంస కోటి ♦ తరణిప్రభ వా
క్తరుణీస్మరణీయగుణా, ధరణావెంటూరినగర ♦ పాలననిపుణా. 174

కలహంసవృత్తం. సరసకేళిరత ♦ జహ్నుకుమారీ
సురుచిరోర్మిగణ ♦ శోభితమాళీ
నరపతిప్రణుత ♦ నందురికామే
శ్వరమనోజలజ ♦ సంతతవాసా. 175

గద్య—ఇది శ్రీమదుమామహేశ్వరకరుణాకటాక్షవీక్షాపాత్ర యేనుగు
లక్ష్మణకవిరాజపౌత్ర తిమ్మనార్యపుత్ర వివిధవిద్వజ్జనవిధేయ
లక్ష్మణకవినామధేయప్రణీతం బైనజాహ్నవీ
మాహాత్మ్యం బనుమహాప్రబంధంబునందు
సర్వంబును జతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీసాంబశివార్పణమస్తు.

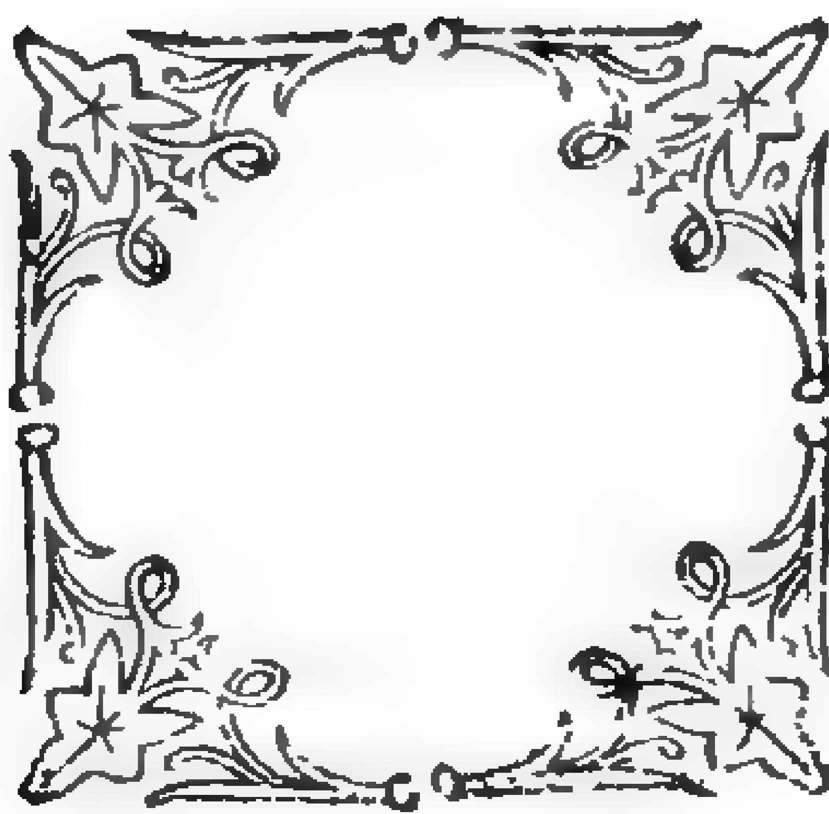

13/10/19

104

BC.

శ్రీరామవిలాసగ్రంథమాలయందుదొరకుగ్రంథములు.

ప్రధానగ్రంథములు.

1.	శ్రీనీతిపద్యరత్నావళి	...	రు 0	4	0
2.	ప్రభాతము	...	0	12	0
3.	రాయలరాజనీతి	...	0	4	0
4.	వినోదిని (ప్రథమభాగము)	...	0	12	0
5.	వినోదిని (రెండవభాగము)	...	0	12	0
6.	ప్రేమలత	...	0	8	0
7.	పరుసవేది	...	0	12	0

అనుబంధములు.

1.	కాంచనమాల	...	0	3	0
2.	ఐరోపామహాసంగ్రామము	...	0	2	0
3.	మల్లెమొగ్గ (పద్యములు)				
4.	రోహిణి	...	0	2	0
5.	రత్నపురి	...	0	2	0
6.	మాయ	...	0	4	0
7.	కురంగము. (పద్యములు)	...	0	1	0
8.	పాణిగ్రహణము	...	0	1	0
9.	బద్దినీతులు (పూర్వకవిది)	...	0	4	0

వలయువారు,

శ్రీరామవిలాసగ్రంథమాల, చిత్రాడ :

పిఠాపురము, గోదావరిజిల్లా.

అనివ్రాయవలెను.

మనసు ఫౌండేషన్

పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TRLA 109 B 123
పుస్తకం పేరు	జాహ్నవీమాహాత్మ్యము.
తారీఖు	28/10/24
ముందు అట్ట	yes
వెనుక అట్ట	yes
మొత్తం పేజీలు	115
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	CI, BCI, B,104
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	akshaya
పేజీలు విడదీసినది	thasin
స్కాన్ చేసినది	Hima
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు సరిచూసినది	
బైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చెయ్యబడి	
తప్పులు	NO
పరిస్థితి	good